

Ukuli 2/1999

30. vuosikerta

Turun lintutieteellinen yhdistys r.y.

Postilokero 67, 20101 Turku.

Toimitus/redaktion:

William Velmala, sähköposti: wvelmala@hotmail.com.

Painotiedot/tryckeriuppgifter:

Painopaikka/tryckeri: Newprint oy, Raisio. Painettu/tryckt 1999. Painos/upplaga 600kpl. ISSN 0782-8195.

Ukuli ilmestyy 2000 kahtena numerona. Aineisto Ukuli 1/2000 on toimitettava tammikuun 31. päivä mennessä. Uutena päätoimittajana aloittaa Kalle Rainio.

Talviralli pidetään joulukuun 4. päivänä, lauantaina klo 07:00-17:00 ilmoittautumiset Rasmus Mäelle, puh. (02) 250 4448, 0400 254 025

Jurmon lintuasemalla on vielä runsaasti tilaa loppusyksyinkin aikana. Lokakuussa varsinkin viikolla on vielä tilaa. Varaa aikasi Mikael Nordströmiltä, puh. (02) 253 4227, 040 0445 234

Havaintoja kaivataan!

Keväthavaintojen ilmoituspäivämäärä oli elokuun 31. päivä, ja kesähavainnot pyydetään ilmoittamaan 30.10. mennessä. Ilmoittamalla havainnot pyydettyihin päivämääriin mennessä edesautat sitä, että katsaukset ilmestyvät jatkossakin vain vuoden viiveellä, kuten tässäkin Ukulissasi

Nuorisijaosto järjestää syksyllä linturetkiä ja kuvailtoja aloitteleville lintuharrastajille. Yhteydenotot Panu Kunttu, (02) 230 4424, 0400 010 885

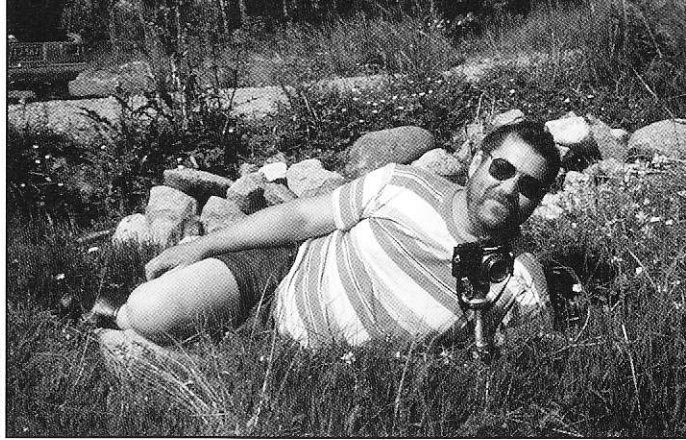
Lintukatsaukset vuosilta 1995 & 1996 ovat vielä julkaisematta (pl. kesä 1995, ml. kevät 1994). Ilmoita havaintosi pikimmiten, jotta nämä rästikatsaukset saadaan tehtyä. Jollet muista mitä havaintoja olet ilmoittanut, ota yhteys Sampo Kunttuun, puh. (02) 237 1435

Sisällys

<i>Hannu Hilke</i> Leppa on poissa	sivu 3
<i>Ilkka Laiho</i> Myöhäinen kattohaikara <i>Ciconia ciconia 13.12.1978 Kiikalassa</i>	sivu 5
<i>Mikael Nordström & William Velmala</i> Jurmon lintuaseman toimintakertomus 1998	sivu 6
<i>Raino Pönni</i> Lintujen nykynimistön erikoisuuksia	sivu 8
<i>Jyrki Normaja</i> Sarvi- ja suopöllön määrittäminen	sivu 10
<i>William Velmala, Kalle Rainio, Sampo Kunttu & Hannu Huhtinen</i> Syysmuutto Varsinais-Suomessa 1998	sivu 12
<i>Seppo Pekkala</i> Pöllönä pöllöjen joukossa – harrastusko riski?	sivu 26
<i>Kalle Rainio</i> Rauvolan lintuaseman toimintakertomus 1998	sivu 28
<i>Team-Turku</i> Huippuvuoret – Arktikumia ja merilintuja	sivu 31
<i>Jari Helstola, William Velmala & Mikael Nordström</i> Makiaa mahan täydeltä... – Uutisia <i>Jurmon lintuasemalta 23.3.-8.8.1999</i>	sivu 37
<i>Jyrki Normaja</i> Ukulin määrittyskuvat	sivu 38
<i>Rami Lindroos & Sampo Kunttu</i> Talvi 1998/1999 Varsinais-Suomessa	sivu 40
Turun lintutieteellinen yhdistys r.y. 1999 – Osoitemuistio	sivu 47
Kannen kuva: Koppelo. Jukka Grönlund.	

Leppa on poissa

Rolf Karlson

Poikkeuksellisen kauniin kesän päästyä vauhtiin saimme yllättäen kuulla surusanoman.

Leo "Leppa" Karlson oli verrattain lyhyen äkillisen sairastamisen seurauksena kesäkuun 14. päivänä siirtynyt keskuudestamme iäisille stajauskallioille. Värikäs turkulainen lintumies, persoona isolla alkukirjaimella lähti viimeiselle linturetkelleen inhimillisesti katsoen liian nuorena, olihan hän vasta 53 vuotias.

Leppa aloitti lintuharrastuksensa vuonna 1960, ja kipinä syntyi kuten meille monelle muullekin oppikoulun kolmannella luokalla Turun klassikossa lintuja opiskeltaessa. Alkuvuosina harrastus oli luonteeltaan enemmänkin vain retkeilyä luonnossa, eihän tuolloin riittänyt kiikareitakaan kuin yksi koko retkiporukkaa kohti. Harrastus vauhdittui, kun Karlsonit hankkivat kesämökin aivan Mietoistenlahden rannalta vuonna 1963. Pian syntyikin ns. Leppan porukka, johon kuuluivat Hiski Dahlström, Kaitsu Grönqvist, Ilu Oksala, Reka Salonen, Santtu Sandell sekä tietysti "pikku" veli Rolle Karlson. Tämä lintumiesjoukko vietti vuosikautia suuren osan viikonlopuistaan Mietoisten mökillä lintu- yms. harrastusten parissa.

Rengastusluvan Leppa sai jo aivan 60-luvun alussa, ja ensimmäinen Jurmon reissu tehtiin elokuussa 1966. Vuodesta 1970 alkoivat monet vuosittaiset TLY:n lapinreissut, joissa Leppa toimi itseoikeutettuna vetäjänä.

Leppa aloitti niinikään harrastajatentit nuoremmille lintumiehille ja ns. asematentit Jurmon tuleville rengastajille. Lintutuntemuksen ohella testattiin tulevan rengastajan eettistäkin puolta, mistä esimerkkinä kysymys "Olet männikössä irrottamassa verkkoon pahoin kietoutunutta puukiipijää. Tällöin sinulle tullaan sanomaan, että harjun takana suon reunassa on mehiläissyöjä. Miten reagoit?"

Aivan viime vuosina lintuharrastuksen osuus Leppan ajankäytöstä jonkin verran väheni, mutta edelleen pysyivät ohjelmassa mm. jokakeväiset Vironlahden arktikakeikat. Viimeiseksi jääneeksi pinnakseen numero 331 hän kävi bongaamassa muiden ornitologien tavoin taigarautiaisen.

Varsinaisen päivätyönsä Leo Karlson teki peruskoulun opettajana Pansion koulussa, jossa hän luokanopettajan tehtävien lisäksi opetti lempiaineitaan biologiaa ja liikuntaa useille muille luokille.

Opettajana Leppa oli erittäin pidetty, ja kuri tunneilla oli moitteeton. Hänellä oli näpeissään todella taito saada oppilaansa innostumaan varsinkin lempialueestaan linnuista.

Aktiivisena koulunsa luontokerhon vetäjänä Leppa järjesti oppilailleen itseään säästämättä lukuisia retkiä innostaen harrastuksemme pariin melkoisen joukon uuden polven ornitologeja.

Leppa oli luonteeltaan aina hyväntuulinen optimisti. Jos bongaamaan lähdettiin, ei epäonnistumisen mahdollisuutta otettu edes huomioon. "Se on käytännöllisesti katsoen jo blokissa", oli Leppan näkemys tilanteesta kuin tilanteesta. Kun Leppa aamuvarhaisella sulloutui vielä vähän ryytineeseen ja uniseen lintumiesautoon, muuttui ilmapiiri välittömästi. "Kyl nyt on kova juttu" olivat Leppan ensi sanat miltei poikkeuksetta, ja juttuja todella riitti.

Kesken minkä tahansa tilanteen Leppa saattoi täysin yllättäen päästää pikajunavihellyksensä, nostaa etusormensa pystyyn ja aloittaa taas uuden jutun.

Kun bongauspaikalle saavuttiin oli Leppa taas äänessä: "Kyl nyt on kova. Siinä heti. Lintu itse". Ja sitten alkoivat Leppan lintumiespiireihin lanseeraamat monet kättelyt. "Nyt on kättely ehdottomasti".

Kaikenkaikkiaan Leppa oli porukassa kuin porukassa keskeinen ja näkyvä vetäjätyyppi, jolta riitti ohjelmaa joka lähtöön. Nuorempana heitettiin keihästä tai pelattiin jalkapalloa ja vanhempana otettiin "Otilat". Otettiin ehkä joskus vähän muitakin, ja taas oli Leppa kitaroiteen vauhdittamassa moniäänistä mieskuorolaulua.

Leppan tilannetaju ja oivalluskyky olivat omaa luokkaansa. Tästä esimerkkinä juttu Hankoniemeltä, jossa lintumiesjoukko Leppan tipparellulla tunkeutui Syndalenin ampumaalueelle, jossa amuntojen merkinä liehui punainen lippu. Tiellä vartiomies tulee pysäyttämään. Leppa lyöptää etusivuikunan taakse ja kysyy napakasti, mikä on? Kun vartiomies alkaa selittää, ettei alueelle saa tulla, toteaa Leppa välittömästi "Kuulkaas sotamies Hakkarainen. Tässä autossa on niin paljon upseereita, ettette arvaakaan". Tällöin hölmistynyt vartiomies sopertaa anteeksipyyntöä ja vetää asennon, ja lintumiesten matka jatkuu. Kun kaverit vähän ajan päästä kyselevät Leppalta, miten hän voi tietää, että miehen nimi oli Hakkarainen, toteaa Leppa, että sillähän roikkui rynkyssä vanerilappu, jossa luki selvästi sotamies Hakkarainen.

Leppa on poissa. Sille ei voi mitään. On vain todettava, että Leppan mukana katoaa tuntemattomaan aimo pala tyypillistä turkulaista lintumieskulttuuria. Syntyi aukko, joka ei helposti täyty.

Hannu Hilke

Katsauksissa käytetyt lyhenteet ja merkinnät: kuntien lyhenteet on muodostettu kolmesta alkukirjaimesta, poikkeuksina Loimaan maalaiskunta (LMK), Perniö (PRN) ja Pertteli (PRT); p=paikallinen, m=muuttava, N, S, SW... jne.=muuttosuunta (pohjoiseen, etelään, lounaaseen... jne.), kiert.=kiertelevä, reng.=lintu rengastettiin, k=koiras, n=naaras, kn=pari (3k1n=kolme koirasta, yksi naaras; 3kn=kolme paria jne.), ad=aikuinen, subad=esiaikuinen, juv=nuori, pull=poikanen, 1kv=ensimmäisellä kalenterivuodellaan oleva, 2kv=toisella kalenterivuodellaan oleva jne., jp=juhlapukuinen, pp=peruspukuinen, tp=talvipukuinen, vp=vaihtopukuinen, Å=soidinääni, ä=ääni, a=parvi (5a=viisi parvea, a5=viiden linnun parvi).

Havaintovihkoista käytössä olivat KAA Kuusistonlahden (/KLvihko), MIE Mynälähdän (/MLvihko), KAA Rauvolanlahden lintuaseman (/RLvihko) ja PAI Paimionlahden (/PLvihko) havaintovihkot. KOR Jurmon lintuaseman havainnot saatiin Mikael Nordströmiltä ja Bongariliiton Lintutiedotuksen (/Thak) havainnot Visa Rausteelta, kiitos teille! Havaintoja kerättiin myös Lintuverkosta (/Lv). Jurmon havainnoissa havainnoitsijoiksi on lueteltu kaikki miehitäjät, jollei asemakavakkeilla ole toisin mainittu.

Paikkalinnuista on mukana kaikki havainnot maalis-elokuulta kesäkatsauksessa, syys-helmikuun havainnot ovat talvikatsauksessa. Näitä lajeja ovat mm. eräät kanalinnut, kyyhkyt, pöllöt, tikat ja viiksitimali ja pikkubarvunen.

Käytetyt nimilyhenteet: Tapio Aalto (TA), Severi Aaltonen (SA), Markus Ahola (MA), Pekka Alho (PA), Hannu Allonen (HA), Pertti Andelmin (PAN), Asko Aurela (AA), Rurik Baarman (RB), Bertil Blomqvist (BB), Marcus Duncker (MD), Antero Eloranta (AE), Timo Elovaara (TE), Jyrki Erikäinen (JE), Petri Erikäinen (PE), Annika Forstén (AF), Birger Grönholm (BG), Rainer Grönholm (RG), Jukka Grönlund (JG), Esko Gustafsson (EG), Kalle Haapala (KH), Jouko Hakala (JHA), Matti Halttunen (MHI), Markku Harmanen (MHR), Mervi Haukila (MeH), Heikki Heikkilä (HHe), Raimo Heinonen (RHe), Martin Helin (MaH), Jorma Hellsten (JoH), Jari Helstola (JHe), Mika Hemmilä (MiH), Hannu Hilke (HHi), Risto Hovirinta (RHo), Juhani Hoviseppä (JHo), Hannu Huhtinen (HHu), Elina Ilvonen (EI),

Jussi Jauhiainen (JJ), Hanna Järvinen (HJ), Tomi Kaijanen (TK), Seppo Kallio (SeK), Esa Karhilahti (EK), Kari Karhu (KKA), Rolf Karlson (RK), Antti Kause (AKa), Kari Ketola (KKe), Ville Kirstilä (VK), Jukka Kivelä (JKi), Osmo Kivivuori (OK), Hannu Klemola (HKI), Matti Koivula (MKo), Jarmo Komi (JKo), Hannu Kormanen (HKo), Jyrki Kujanpää (JKu), Panu Kunttu (PK), Sampo Kunttu (SKu), Niko Kurki (NK), Ari Kuusela (AKu), Kimmo Kuusisto (KKu), Juha Kylänpää (JKy), Jani Laaksonen (JnL), Pasi Laaksonen (PaL), Ismo Lahtonen (IL), Jarmo Laine (JrL), Petri Laine (PeL), Rauno Laine (RLa), Kalle Larsson (KL), Markku Laurén (MLa), Esa Lehikoinen (EL), Teemu Lehtiniemi (TL), Jouko L. Lehtonen (JLL), Ari Lehtinen (AiL), Arto Lehtinen (AoL), Matti Lempiäinen (MLe), Soili Leveelahti (SL), Tom Lindbom (TLb), Henrik Lindholm (HL), Rami Lindroos (RLi), Tom Lindroos (TLr), Pekka Loivaranta (PLo), Tuomas Lukkanen (TLu), Rauli Lumio (RLu), Jouko Lundén (JLu), Jyrki Matikainen (JM), Tapani Missonen (TM), Vesa Multala (VMI), Vesa Muurinen (VMr), Rasmus Mäki (RM), Rudin Nordling (RN), Sven Nordqvist (SNo), Mikael Nordström (MN), Jyrki Normaja (JNo), Samu Numminen (SNu), Tapani Numminen (TN), Jukka J. Nurmi (JJN), Jukka K. Nurmi (JKN), Tarmo Nurmi (TaN), Timo Nurmi (TiN), Petri Parvonen (PP), Seppo Pekkala (SP), Kaj-Ove Pettersson (KOP), Matti Piironen (MP), Harri Päivärinta (HP), Raino Pönni (RP), Kalle Rainio (KR), Mauri Rautkari (MR), Janne Riihimäki (JR), Ville Räihä (VR), Lennart Saari (LS), Jarmo Saarnio (JSa), Paavo Sallinen (PaS), Pekka Salmi (PeS), Kari Salo (KSI), Kari Salonen (KSa), Ville-Veikko Salonen (VVS), Markku Santamaa (MSa), Tapani Santamaa (TS), Jukka Sillanpää (JSi), Mika Sjöblom (MSj), Raino Suni (RS), Asko Suoranta (AS), Seppo Sällylä (SS), Jukka Tammi (JTa), Mikko Tamminen (MT), Jorma Tenovuo (JTe), Olli Tenovuo (OT), Jouni Tittonen (JTi), Totti Toiskallio (TT), Pekka Toola (PT), Heikki Tuominen (HT), Jari Valkama (JVa), Matti Valta (MV), Rauno Varjonen (RVa), William Velmala (WV), Reijo Vikman (RVk), Hannu Virtanen (HV), Juhani Virtanen (JVi), Raimo Virtanen (RVr), Vesa Virtanen (VVi), Jaakko Wessman (JW), Mikko Ylitalo (MY).

IV Suomen lintutieteen kongressi Linnut 1999 Turussa

Suomen Lintutieteellisen yhdistyksen 75-vuotista taivalta kunnioitettiin IV Suomen lintutieteen kongressin puitteissa. Kongressi järjestettiin Turun yliopistolla 9.-11.8.1999 ja osanottajia oli ympäri Suomen. SLY:n ohella järjestäjiin kuuluivat Turun yliopisto, TLY ja BirdLife Suomi. Linnut-kongressit ovat kansallisia tapahtumia, joissa pyritään tarjoamaan harrastajillekin mahdollisuus tulla seuraamaan lintutieteellisiä esitelmiä ja pitämään huoli siitä ettei kuulu tavallisten harrastajien ja tutkijoiden välillä kasva liian suureksi.

Ensimmäisen päivän esitelmistä valtaosa oli englanninkielisiä, saimme kuulla esim. Jeremy Greenwoodin, British Trust for Ornithology-järjestöstä,

esitelmän maaseutulintututkimuksista Iso-Britanniassa. Seuraavien päivien esitelmät olivat kotimaisia ja suomenkielisiä, mitä erilaisemmista aiheista. Harrastajia lähellä olivat mm. esitelmät lintuseurannoista, saaristolinnuista, sinipyrstöistä ja linnuston historiasta. Esillä oli myös reilut 20 posteria, mm. moni TLYläinen esitti ilahduttavasti omia tutkimuksiaan. Jurmon asemahankkeestakin oli yksi juliste nähtävillä. TLY:n osa oli lähinnä aamuretken järjestäminen, joita tehtiinkin Mietoistenlahdelle ja Rauvolan rengastusasemalle. Osallistujia retkillä oli kuitenkin varsin vähän, taisi illanvietot karsia porukkaa...

Mikael Nordström

Myöhäinen kattohaikara *Ciconia ciconia* 13.12.1978 Kiikalassa

Ilkka Laiho

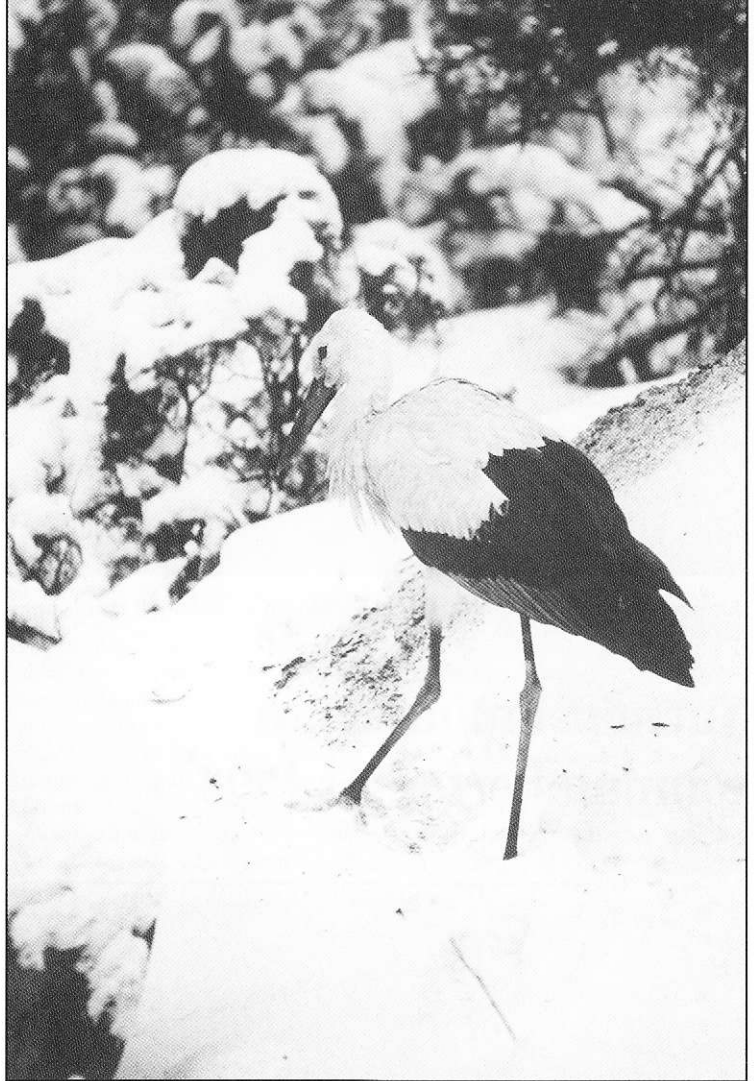
Sain 13.12.1978 ilmoituksen Kiikalasta, jotta "sikalan seinustalle on laskeutunut iso lintu, joka ei ole kurki". Lähdin oitis katsomaan siivekistä, joka sitten osoittautui kattohaikaraksi. Lintu oli puoleltapäivin ilmestynyt Eskolan tilan pihamaalle, sikalan seinustalle.

Lintu seisoskeli lumessa yhdellä jalalla ja kaula kasassa niin, että kaulahöyhenet pörhistelivät. Hetken kuluttua se lähti hiljalleen kävelemään lantakasaa kohden. Sikalan lietekaivon tyhjennystraktorin pärinä aivan nurkan takana ei häirinnyt lintua, vaan se vaikutti rauhalliselta. Sen höyhenpuku oli siisti ja nokka sekä koivet puhtaita. Kummassakaan koivessa ei ollut rengasta. Se lieni kuitenkin maannut lumessa, koska sen vatsahöyhenistä putoili lunta. Lintu näytti lumihangessa horjahdellensa heikkokuntoiselta, mutta lennähti kuitenkin sikalan toiselle puolelle, kun lähestyessäni sitä olin noin 3-4 metrin päässä.

Tarkkailin lintua noin puoli tuntia ja otin siitä kymmenkunta mustavalkokuvaa. Sää oli pilvipoutainen, pakkasta 5 astetta, tyynä. Lantakasa oli lumen peittämä eikä pihaympäristössä ollut muutakaan ravinnonlähdettä linnulle.

Kävin Kiikalan keskustassa soittamassa linnusta, mutta takaisin sikalalle tullessani lintu oli kuitenkin jo hävinnyt. Itse en lintua enää sinä päivänä nähnyt, mutta myöhemmin Eskolan isäntä kertoi linnun olleen pihallaan vielä saman päivän iltana pimeässä.

Seuraavana päivänä, eli 14.12.,

Tiettävästi ainoa talvinen kattohaikara Kiikalassa. Ilkka Laiho, 13.12.1978

sain vielä ilmoituksen, että haikara oli nähty Suomusjärven Laidikkeessa. Enäjärveen laskevan avonaisen ojan varressa. Lintu oli näyttänyt likaiselta. Pakkasta oli 10 astetta.

16.12. päivän vastaisenä yönä oli pakkasta 27 astetta, samoin kuin muutamana seuraavanakin päivänä.

Seuraava seikka liittyy myös tähän lintuun: joulun jälkeen oli joku perniöläinen isäntä vienyt Perniöön Jukka Nurmelle lintua täyttäväksi ja kertonut Jukalle nähneensä pitkäkoipisen linnun istuvan tien reunassa. Jukka oli pyytänyt isäntää takaisin mennessään ottamaan linnun talteen, mutta isäntä ei kuitenkaan lintua sitten enää löytänyt. Isännän kertomuksen perusteella Jukka pitää lintua kattohaikarana. Valitettavasti tätä isäntä-miestä ei pystytty tavoittamaan asian varmistamiseksi.

Kyselyäni linnusta vielä laajem-

min, kävi ilmi, että sanomalehti Västra Nyland oli 13.12. kirjoittanut etusivullaan haikarasta otsikolla "Rekordsen stork". Linnun olivat lääketehaan työntekijät nähneet 12.12. keskipäivällä Tammissaaren keskustassa tehtaan pihalla. Se oli vaikuttanut väsyneeltä, mutta syönyt matoja avonaisesta kaivannosta. Lintu oli yritetty ottaa kiinni, jolloin se oli lähtenyt lentoon kohden pohjoista pitkin Pohjanpitäjänlahtea. Vähän myöhemmin se oli nähty Pohjan Fiskarsissa auratehtaan katolla.

Huomattakoon siis vielä, että minun havaintokuntani on Kiikala eikä Salo, kuten joissakin julkaistuissa tiedoissa on väärin kirjoitettu, ja että kaikki muut tiedossani olevat ja tässä mainitsemani havainnot tästä linnusta ovat ns. maallikkohavainnot, eivät siis lintuharrastajien.

Jurmon mielenkiintoisimpaan rengastusantiin kuului 1998 tämä vanha keräkurmitsa. *Sampo Kunttu, 27.8.1998.*

Jurmon lintuaseman toimintakertomus 1998

Mikael Nordström & William Velmala

Jurmon lintuasema oli vuonna 1998 miehitettynä 183 päivänä (ks. taulukko 1). Havainnoitsijapäiviä oli 495 ja asemaa miehitti 78 eri henkilöä. Miehittäjien top 5 taulukossa 2. Parhaiten miehitettyjä kuukausia oli, kuten tavallisesti, touko- ja lokakuu. Asema toimi edelleen kylässä vanhassa parakissa. Uutta asemaa varten haettiin vuoden aikana poikkeus- ja rakennuslupaa, sekä käytiin muitakin neuvotteluja ja palaverreja asian tiimoilta.

Muuttohavaintoja ja pesimälinnut

Alkuvuodesta merisirrejä nähtiin tavanomaisia määriä alkutalven ennätysmäisestä esiintymisestä huolimatta, tammikuun lopun jälkeen laskettiin parhaimmillaan enää 13 yksilöä. Kevään ensi askeleet havaittiin aikaisin, kun 18. helmikuuta havaittiin jo kiuru ja kolme naakkaa. Seuraavan päivän juhlapukuinen kuikka rikkoi Suomen saapumisennätyksen! Helmi-maaliskuun vaihteessa paras merisirrisumma oli

57 lintua. Tämän jälkeen kevät edistyikin nihkeänlaisesti. Miehitystä oli niinkään heikonlaisesti, ja mainittavia muuttoryntäyksiä kirjattiinkin vasta toukokuun lopussa arktikan aikaan. Mainittakoon kuitenkin 80 merisrriä 9.4. Paras kuikkalintupäivä oli 28.5., jolloin laskettiin 730 muuttajaa. Kahlaajia laskettiin Jurmon ennätysmääriä, parhaana päivänä 31.5. huikeat 17 000 kahlaajaa viidessä tunnissa, joista 6 800 määritettiin tundrakurmitsoiksi ja 500 punakuireiksi. Seuraavana päivänä oli paras hanhipäivä, 2 000 muuttavaa sepelhanhea.

Pesimälinnuista valkoposkihanhi sai aikaan yhdeksän poikuetta, paras summa 4.7. 71. ja etelänsuosirri asutti saarta viiden parin voimin, määrä on pysynyt tasaisena läpi 90-luvun. Luhtakana viihtyi suolla koko kesän lokakuulle asti, joten pesintäkään ei liene mahdoton. Pikkutiiraja havaittiin parhaimmillaan neljä yksilöä, mutta pesintää ei varmennettu. Pari sepelhanhea oli myös jättäytynyt kesäksi Jurmoon, mikä on uusi ilmiö 90-luvulla. Lokeilla, tiirroilla ja kahlaajilla ei pesintä su-

Taulukko 1. Miehityspäivät Jurmon lintuasemalla kuukausittain vuonna 1998 (suluissa rengastuspäivät).

Tammikuu	12
Helmikuu	13
Maaliskuu	15 (4)
Huhtikuu	20 (15)
Toukokuu	25 (20)
Kesäkuu	9 (4)
Heinäkuu	14
Elokuu	9 (2)
Syyskuu	15 (8)
Lokakuu	28 (21)
Marraskuu	15
Joulukuu	8
Yhteensä	183 (74)

Taulukko 2. Ahkerimmat miehittäjät Jurmon lintuasemalla vuonna 1998. Top 5.

Jari Helstola	47
William Velmala	21
Jyrki Normaja	19
Jukka Grönlund	18
Juhani Virtanen	17

junut kovinkaan hyvin, mikä oli toisaalta yleinen ilmiö koko Saaristomerellä kylmän kesäkuun takia.

Jo kesällä muuttonsa aloittavista linnuista laskettiin kohtalaisia kerääntymiä, mm. 18.7. merihanhi 310, 1.8. suosirri 650 ja jänkäsirriäinen 13, 15.8. valkoviklo 55 ja 27.8. kuovisirri 17 yksilöä. Kahlaajat esiintyivät yleisesti ottaen kyllä aika vaatimattomasti, ehkä elokuun kuumien kielten vuoksi. Varpushaukkojen maksimi summatiin 14.9. 180 lintua, samana päivänä västäräkkejä muutti 320. Seuraavana päivänä oli haapanoiden vuoro: 500 lintua merkittiin asemakaavakkeelle.

Hippiäisrynnistys todettiin 2.10., jolloin 1000 lintua kansoitti saaren. Parin päivän päästä vesilintumuutto yltyi 16 000 linnun ohilennoksi. Ensimmäiset 40 merisirriä havaittiin 11. lokakuuta. Myöhästelijöistä mainittakoon 4.10. räystäspääsky, 11.10. harmaasieppo, 15.10. pulmussirri, 17.10. sinirinta, 24.10. harmaasorsa ja 5.11. kaksi kivitaskua. Toinen hippiäisshuippu, 500 yksilöä, laskettiin 19. lokakuuta. Alkutalven yllättäjiä olivat jo marraskuulla saarelle jääneet sepelhanhi ja isokuovi, jotka innostivat lintumiehiä joulukuussa, isokuovi vielä vuodenvaihteen jälkeenkin. Merisirrien esiintyminen ei ollut erityisen runsasta, joulukuun maksimi oli 4.12. 22 lintua.

Harvinaisuuksia

Vuosi 1998 tuotti Jurmolle kolme uutta lajia, ja vuoden loppuun mennessä saarella oli virallisesti havaittu 290 lintulajia. Kaikki tässä luetellut harvinaisuudet eivät ole tarkastettuja, joten tähän katsaukseen ei tule viitata tieteellisessä tekstissä. Nuori tunturihaukka näyttäytyi 17.1. ollen samalla alkuvuoden harvinaisin siivekäs. Huhtikuun lopussa nähtiin tavanomaisten pikkukivojen ohella myös läntisen rodun mustapäätasku 26.-28.4. ja Jurmon ensimmäinen amerikanhaapana 29.-30. huhtikuuta. Vanha pikkukajava muutti myös viimeinen päivä. Toukokuun rareja olivat naaras sitruunavästäräkki 6.-9.5., heinäkurppa 10.5., naaras sepeleieppo (rengastettiin) sekä 16.5. että 20.-21.5., avosetti 22.5., haarahaukka 28.5., nummikirvinen 28.-30.5. ja virtävästäräkki 30.5. sekä 31.5. nuori pikkukajava. Erikoista oli myös kahden eri nuoren pikkukajavan löytyminen kuolleina 20.5. ja 24.6. saaren etelärannalta. Kesäkuun 1. kuultiin Jurmon ensimmäinen viiriäinen ja 2.6. saareen asettui nokivaris joka viihtyi maisemissa aina lokakuulle asti, ollen tosin välillä pitkiä aikoja kateissakin.

Kesäkauden harvinaisin lintu oli 9.8. nähty Jurmon 3. amerikanjäätikkä, 2kv yksilö. Syyskuussa nähtiin harjalintu 15.9., mustapyrstökuiiri 19.9., isokirvinen 20. ja lyhytnokkahanhi 23. päivä. Syksyn muuttohaukkasummaksi saatiin viisi lintua. Lokakuun sadosta mainittakoon etelänkiisla 3.10., pikkukajavat 14.10. ja 28.10., heinäkurppa 20.10., ruskouunilintu 20.10., viiksitimali 22.10. (Jurmolle uusi laji), mustaleppälintu 26.-28.10., hippiäisuu-nilintu 26.10. sekä isokirvinen 28. lokakuuta.

Rengastukset

Jurmossa rengastettiin vuonna 1998 yhteensä 5894 lintuyksilöä, joka on hieman 1990-luvun keskiarvon (keskimäärin 5768 lintua 1990-1998) paremmalla puolella. Kymmenen runsainta lajia olivat tutut hippiäinen (1953 pulttausta), punarinta (1565), pajulintu (306), leppälintu (288), laulurastas & kirjosiippo (171), peippo (170), puukiipijä (168), järripeippo (137) sekä harmaasiippo

(101). Rengastusta jatkettiin entiseen tapaan vakioverkoilla männikön pohjoispäässä ja viidellä lisäverkolla Suon pohjoisreunassa.

Saarella rengastettiin 74 päivänä 13 rengastajan toimesta. Saldo ei ole häävi. rengastuspäivien kuukausijakauma selviää taulukosta 1. Eniten rengastuspäiviä kertyi seuraaville rengastajille: Juhani Virtanen (17 r-päivää), Jyrki Normaja (13), William Velmala (9), Kalle Rainio (8) sekä Sampo Kunttu (7) ja Osmo Kivivuori (7).

Kahlaajakatiskoista ei rengastettu ainoatakaan kahlaajaa, ja petolintusummaksi tuli vain 89, joista 84 oli varpushaukkoja. Niinikään poikasrengastuksia oli varsin vaatimattomasti, eritoten surkean pesimävuoden vuoksi, mutta myös rengastajien juhannusprioriteettien takia. Toivottavasti tulevat vuodet tuovat parannusta edellä mainittujen lajiryhmien osalle, ovathan ne toki mielenkiintoisempia kuin Itämeren alumiinipitoisuutta kasvattavat pikkulinnut.

Vaelluslintuosastosta pöllöt olivat vaatimattomasti edustettuina, vain

neljä sarvaria ja kaksi helmaria hyvästeltiin renkaineen. Samoin käpytikkoja rengastettiin vain kaksi ja tiäisiakin saatiin todella onnettomat 85. Puukiipijöitä pultattiin koh-talaiset 168 ja punatulkkuja vaivaiset 8 ja urpiaisia 6. Harvinaisia verkkolajeja rengastajien iloksi olivat mm. 2 tuulihaukkaa, 2 ampuhaukkaa, luhtakana, keräkurmitsa, hippiäisuu-nilintu, ruskouunilintu, 3 pikkusiippoa, 2 sepeleieppoa, viiksitimali ja 4 nokkavarpuista.

Rengastetuista linnuista tuli ulkomaan löytöjä mm. varpushaukasta Saksasta, punarinnasta Marokosta (matkannut 3417 km), laulurastaasta Portugalissa (2 vuotta 6 kuukautta - 3223 km) sekä räkättirastaasta Iso-Britanniasta. Jurmon lintuja kontrolloitiin ulkomailla mm. seuraavasti: varpushaukka, leppälintu ja hippiäinen Ruotsissa, hippiäinen Liettuassa sekä 2.6.1994 rengastettu pikkulepinkäinen 22.5.1996 ja 16.5.1997 Ruotsissa. Ulkomaisia renkaita kontrolloitiin mm. ruotsalaisilta punarinnalta, kirjokertulta ja pensaskertulta sekä saksalaiselta hippiäiseltä.

Peippo on vuosittain kymmenen runsaimmin rengastetun lintulajin joukossa Jurmossa. Jukka Grönlund, syyskuu 1989, Turku.

Lintujen nykynimistön erikoisuuksia

Raino Pönni

Lintujen uusinta nimistöä ovat kommentoineet toistaiseksi lähinnä nimistötyössä mukana olleet henkilöt. Tämä kirjoitus on asiassa ulkopuolisen harrastajan katsaus maapallon lintujen nykynimistön päänvaivaa aiheuttaneisiin kohtiin. Tiedot on kerätty eri tietokirjalähteistä.

Tavallista on, että linturyhmä tai -laji on saanut nimensä oman äänensä mukaan: tilitalti, tiira, kurppa (lehtokurpan orpp) jne. Ulkomaaisista mainittakoon seppä-lintujen suuri ryhmä, joka on saanut nimensä alasimeen lyöntiä muistuttavasta kilahdusäänestä. Toinen erikoinen on piiskakotinga, jonka ääni muistuttaa piiskan sivallusta. Bulbulit ovat myös saaneet nimensä äänen mukaan, alkuperältään sana bulbuli on arabiaa. Kai ainoa lintu, joka on saanut nimensä hajunsa mukaan on myskisorsa. Loissorsa puolestaan on pesäläinen: munii toisten sorsien pesiin.

Erikoisuuksia ovat toki lukuisat oudot paikannimet lintujen nimissä, mutta niitä ei tässä käydä läpi. Riittävän tarkan karttakirjan löytäminen on kyllä takuulla useinkin vaikeaa.

Nimistökomitea on pyrkinyt välttämään ihmisten erisnimiä suomalaisessa nimistössä ja niinpä esim. vanha schwarzinuunilintu on nykyisin siperianuunilintu. Tätä yleisempiä viittauksia ihmisiin on kuitenkin jokunen säilynyt: mikadofasaani viittaa Japanin keisareihin, kanakkiluhதாகana Polynesian ja vähän muunkin saariston asukkaisiin, masaitiaainen afrikkalaiseen masaiheimoon ja muutama kafferi-alkuinen nimi, kuten kafferikiittäjä, viittaavat kai sitten myös afrikkalaiseen kafferi-heimoon, joskin tulkinta on epävarma. Sana kafferi juontuu arabian sanasta kafir tarkoittaen uskontonta tai uskonnotonta. Selkeästi uskontoon kytkeytyy kveekarimat-kija, jossa englanninkielinen tärisijä "quaker" on käännetty vanhan uskonlahkon nimen mukaisesti kveekariksi. Lahkon johtaja John Fox vapisi saarnatessaan joskus muinoin

kuten kveekarilintu laulaessaan. Erisnimikin on vielä jäänyt nimeen aleksanterinkaija, jossa Makedonian kuningas Aleksanteri Suuri ajalta n. 320 eKr esiintyy upseeriensa lintunäytteen takia.

Etenkin kreikkalainen tarusto on ollut aiheena moniin lintujen nimiin: orfeuskerttu on saanut nimensä kreikkalaisten tarujen mestarilaulajalta, jota eläimet saapuivat kuuntelemaan. Harpyija puolestaan oli pahantekijöitä rankaissut kuoleman haltijatar. Argusfasaanilla on kyynärsulissaan silmätäpliä ikäänkuin kreikkalaisen tarun satasilmäisellä Arguksella. Minervanpöllö on nähty viisauden jumala Minervan symboliksi. Roomassahan vastaava jumala oli Pallas Athene pöllön tieteellisen nimen Athene mukaan. Samantapainen viisautsujuttu löytyy Intiasta, jossa brahmanpöllö on saanut nimensä jumalien mukaan. Kreikkalaista tarustoa edustaa myös satyyritragopaani, satyyri oli tarujen puki-ihminen. Etelä-amerikkalainen maya-intiaanien jumala Quetzalcoatl on jättänyt nimensä mayaketsaalille, ja parille muullekin ketsaalille.

Yllättävän hankala selvítettävä oli aasialainen saruskurki. Saksalaisten tietosanakirjassa sanottiin saruksen olevan sanskriittia ja sanskriitin sanakirjasta löytyi juonen pää: sauri =aurinkoon liittyvä ja saura=seksuaalinen mielihyvä. Koska Aasiassa saruskurki on perheonnen symboli eurooppalaisen kattohaikaran tapaan, niin tulkinta seksikurki lienee se oikeampi em. kahdesta.

Toinen varsinainen etymologinen selvítettävä oli taviokuurna. Sana tavven löytyy vain saamen kielistä (samantapainen myös koltasaamessa): pohjoisessa oleva, ulapalla oleva, selällä oleva. Kuurna taas voi tarkoittaa joko uraa tai seula. Katseltuani taviokuurnaparven pihlajanmarjajätettä eli marjojen pehmeitä maltoja lumella puun alla tuli mieleen etsimättä seulontajuote, jolloin kantasana siis on kuurnija eli seuloja: pohjoisessa elävä pihlajanmarjojen

seuloja.

Toinen pohjoisen laji, keräkurmitsa herätti myös ihmetystäni kunnes huomasin tunturin nimen Taivas-kero. Ilmeisestikin kerä kurmitsa on ikäänkuin keritty tunturin laelta, kerolta, kerityistä heinistä.

Suomessa outoja kasveja ovat seuraavien linnunnimien alut: saagorääkkä, malvakyyhky, indigoara, agavekolibri, laventelitängara, tamariskipyrstötiainen, sahramitukaani, eukalyptuskiipijä, kapokkiturpiaali, mangrovemesikko, magnoliakerttuli ja proteahemppo.

Varsin vaikeita selvítettäviä ovat jotkut kaukaisten maiden biotoopit: Afrikasta löytyy kopjekerttu, joka nimensä perusteella esiintyy jyrkkärinteisillä vuorilla, karooarokerttu puolestaan oleilee kai vedettomilla karoo-ylätasangoilla. Afrikkaan sijoittuu myös miombotiainen ja miombokottarainen, miombon ollessa tiheäpuista savannilaitametsää. Vadikottarainen on myös Afrikkaan viittaava nimi: vadi on kuivunut joenuoma. Etelä-Amerikasta löytyvän pampasirkun kai useimmat sijoittavatkin ruohotasangolle, mutta paramosirkkunen on jo vaikeampi: paramo on vuoriston vastakohta, tasaisen metsämaaston aluetta. Chacokirvinen viihtyy metsissä ja viidakoissa, metsäsana chaco on espanjalaisperäinen. Samoin selvakasikki on saanut trooppista sademetsää tarkoittavan selva-nimensä espanjan ja portugalin kielistä.

Espanjan kielen erikoisuuksia on siirtynyt suomen kieleen asti myös tapakulo-lintujen nimessä. Espanjan "tapacolo" tarkoittaa käskyä "peitä takapuolesi", mihin on antanut aiheen tapakulo-lintujen tapa pitää pyrstöään pystyssä.

Varsin paljon nimien antajat ovat käyttäneet värinimitysten sijaan erilaisia korukivien nimiä, etenkin kolibriin keskuudessa. Sujuva linnunnimien ymmärtäminen vaatii ainakin seuraavien korukivimineraalien värien tietämistä: rubiini ja granaatti punaisia, smaragdī vihreä,

Siperinuunilintu (ent. schwarzinuunilintu) kuuluu lajeihin, joiden uusista nimistä poistettiin erisnimi. Jouko Hakala, 12.5.1991, Kiina Beidaihe.

Siivekäskyselyn tuloksia

Turun yliopiston biologian laitoksen ja Varsinais-Suomen luonnonsuojelupiiriin keväällä käynnistyneeseen yleisökyselyyn kaupunkisiivekkäistä saatiin toista sataa vastausta. Turun ohella vain Helsingissä on tehty laajalla luontokartoituksia. Turun lintulajistoa kartoitettiin viimeksi vuonna 1998. Luontotietoa kaupungeista tarvitaan ympäristönhoidon tarpeisiin.

Havainnot kerättiin sepelkyyhkyjen pihapesinnöistä, harakan pesistä Turun kaupungin ruutukaava-alueella sekä turkinkyyhkyjen esiintymisestä koko Varsinais-Suomessa. Aikaisemmat laskennat eivät ole antaneet riittävän tarkkaa kuvaa näiden lajien esiintymisestä.

Kaupunkilajisto muuttuu ajan kuluessa. Keski-Euroopassa 1800-luvulla alkunsa saanut sepelkyyhkyjen kaupunkilajistuminen ulottuu nyt myös Suomeen. Aiemmin satunnaiset kaupunkipesinnät ovat 1990-luvulla nopeasti yleistyneet Turun seudullakin. Vastauksissa selvisi, että sepelkyyhky pesii Turussa jo aivan ruutukaava-alueen laidoilla. Pesintä varmistui mm. Korppoolaimmäestä, Puistomäestä, Mäntymäestä, Uittamolalta, Itäharjulta, Härkämäeltä, Muhkurista ja Pitkämäestä. Mahdollisia pesintöitä todettiin myös muissa kaupunginosissa. Lisäksi sepelkyyhky pesii pihapiireissä Naan-

talissa, Raisiossa, Kaarinassa ja Piikkiössä.

Myös harakka on valloittanut kaupunkia viime vuosikymmeninä ja aivan viime vuosina jopa Turun keskustan. Vuodesta 1991 harakan pesimätiheys ruutukaava-alueilla on noin nelinkertaistunut. Tänä vuonna laskenta-alueelta löytyi kyselyn avulla 27 pesää. Pesimätiheydeksi saatiin noin 5 paria neliökilometrillä. Keskustan ulkopuolella harakka on nykyisin jo yksi näkyvimmistä ja tavallisimmista pesimälinnuista.

Turkinkyyhky on vasta hiljattain Euroopasta Suomeen levinnyt kaupunkilintu; ensimmäinen varmistettu pesintä on Vaasasta v. 1966. Turussa se pesi ensimmäisen kerran v. 1971. Lajin runsastuminen on viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana pysähtynyt Suomessa. Laikuttainen pesimäkanta oli suurimmillaan 1990-luvun alkuvuosina, mutta nykyisin laji puuttuu monilta aiemmilta esiintymispaikoiltaan. Suomen vahvin kanta on Turussa, jossa turkinkyyhkyjä pesii noin 30 paria, lähinnä kaupungin itäosissa. Koko maakunnan kannaksi arvioidaan 60-90 paria. Turun lisäksi turkinkyyhkyjä pesii nykyisin Naantalissa, Loimaalla, Ruskolla, Taivassalossa, Marttilassa, Laitilassa, Uudessakaupungissa, Sallossa, Halikossa ja Perniössä.

safiiri sininen, ametisti violetti, malakiitti vihreää kuparimalmia, jade vihreää tai vaaleaa.

Filosofit ovat päässeet iskemään harhavanga-lajia nimetessä: harhavanga on erehdyttävästi kinkimavolajin tapainen.

Lopuksi vielä aiheen vierestä pari huomautusta englanninkielen puoleltakin: pingviinit ovat saaneet nimensä sanoista pin-wing eli neula-siipi. Tekstejä käännettäessä pitää erityisesti varoa, että blue jay -nimeä ei käännä sininärheksi, koska kyseessä on sinitöyhtönärhi. Tätä käännösvirhettä eivät ole kai koskaan tehneet varsinaiset biologit, mutta yleiskielen kääntämisessä se on yleinen virhe vaikkapa Mark Twainin novellin "Bakerin sinitöyhtönärhi-tarina" kohdalla.

Vastanneiden kesken arvottiin palkinnoksi Suomen luonnonsuojeluliiton 60-juhlavuoden juhlapöytäkirja "Löytöretkellä lähiluonnossa". Kirjan voitti Alpo Kaaresvirta Kaarinasta. Lisähavainnot linnuista sekä lepakoista (joista julkaistaan myöhemmin oma tiedote) voi vielä palauttaa Varsinais-Suomen luonnonsuojelupiiriin (osoite: Martininkatu 5, 20810 Turku tai sähköpostitse: sllturku@netti.fi).

TLY:n WWW-sivut

Käy tutustumassa Varsinais-Suomen lintupaikkoihin, lukemassa viimeaikaiset havainnot (jätä myös omasi sisälle!) ja selvitä mielessäsi ollut kysymys yhdistyksestä TLY:n kotisivuilla. Sivut ovat osoitteessa <http://org.utu.fi/yhd/birdclub>, ja niitä ylläpitää Hannu Allonen. Sivuille jätetyt havainnot tallennetaan TLY:n arkistoon, eikä niitä tarvitse uudelleen ilmoittaa.

Lintuhavainnot etenkin muutotapahtumista pyydetään myös Jorma Tenovuolle sähköpostina (ks. osoitemuistio). Havainnot käytetään Turun Sanomien lintupalstalle TLY:n hyväksi.

Asio-suvun pöllöt eroavat muista pöllöistä vaaleina, pitkäsiipisinä lintuina, jotka tunnusomaisesti "vaappuvat" lentäessään. Lajin määrittäminen onkin jo hieman hankalaa. Tämän artikkelin tarkoitus on lyhyesti kerrata tärkeimmät tuntomerkit, jotta lajimääritys syksyn parhaisiin pöllöaikoihin onnistuisi.

Istuvan linnun lajimääritys on yleensä helppoa: sarvipöllön (istuu yleensä puussa) silmät ovat oranssit, korvatyhdöt pitkät, perusväriältään usein oranssissa naamassa kulkevat tummat pystyjuovat korvatyhdöistä silmiin. Vatsapuolella tummat kuviot jatkuvat voimakkaana aina vatsaan asti. Suopöllöllä (istuu maassa) silmät ovat keltaiset, korvatupsut lyhyet, vaaleassa naamassa vain silmänympärykset ovat tummat. Vatsapuolen tumma juovitus rajoittaa ainoastaan rintaan, vatsa on valkea.

Lennossa linnut ovat usein näkyvissä lyhyen aikaa ja lajien väliset erot ovat kohtalaisen pienet. Alapuolella kannattaa keskittyä ruumiin ja siiven kärjen kuviointiin. Suopöllöllä muodostuu rinnan tumman juovituksen ja vatsan valkean välille selvä, myös lennossa näkyvä väri-erä. Sarvipöllön vatsapuoli näyttää tasaisemmin kuvioidulta, kauttaaltaan tummempalta. Suopöllöllä siiven kärjessä käsisulat ovat n. 1/3 pituudelta kärjestä mustat, muodostaen selvän, hyvin tumman siivenkärjen. Sarvipöllöllä puolestaan käsisulkien kärjet ovat noin 1/3 matkalta musta-valko raidalliset, joten siiven kärkeen ei muodostu suopöllömäistä yhtenäisen tummaa kenttää.

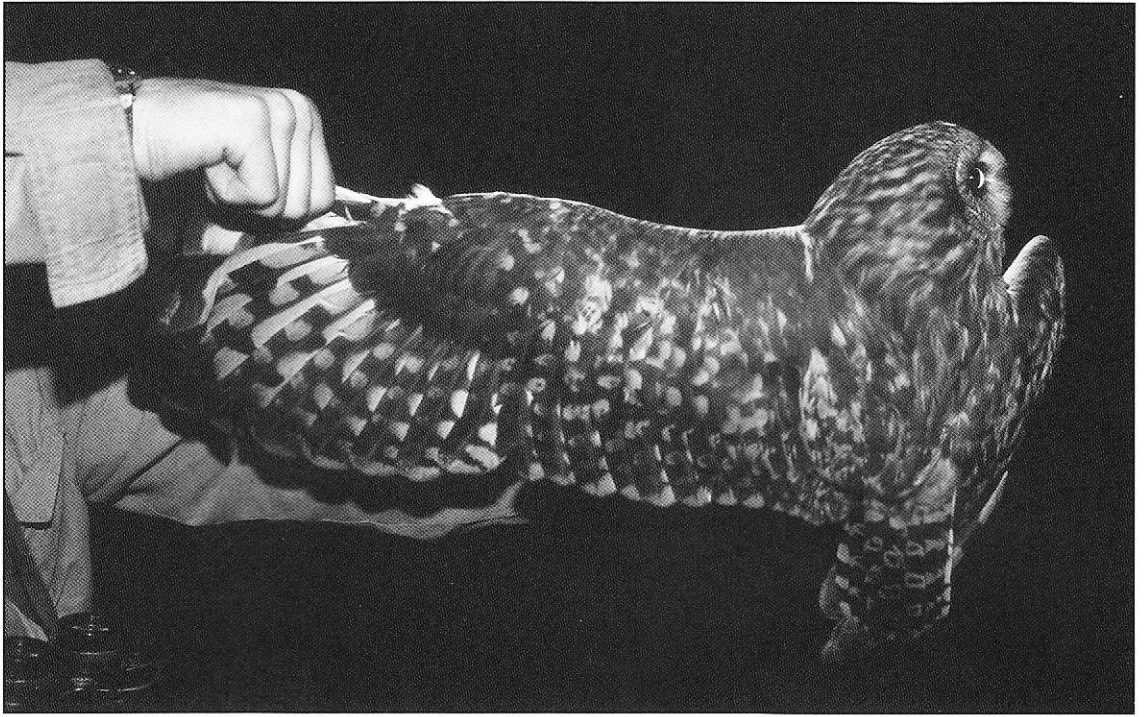
Sarvipöllö. Siiven kärjen kuvio ei ole yhtenäisen musta suopöllön tapaan. Lisäksi ruumiin kuviointi on tasaista rinnasta vatsaan. *Jyrki Normaja, kesäkuu 1996, Mietoinen.*

Sarvi- ja suopöllön määrittäminen

Jyrki Normaja

Suopöllö. Huomaa siiven kärjen yhtenäinen, musta kuvio ja ruumiin viirutuksen keskittyminen rintaan. *Jyrki Normaja, lokakuu 1998, Eckerö Signilskär.*

Yläpuolella paras tuntomerkki on kyynärsiiven takareunan väri: suopöllöllä siiven takareuna on valkoinen, kun taas sarvipöllön siipi jatkuu tasavärisenä takareunaan saakka. Muuten yläpuolella on niukasti käyttökelpoisia tuntomerkkejä.

Suopöllöllä kuviointi sekä siivissä että pyrstössä on karkeampaa ja uloimpien käsisulkien tyvelle muodostuva laikku on keskimäärin vaaleampi, mutta näiden tuntomerkkien käyttö lentävällä linnulla on kovin hankalaa.

Suopöllö yläpuolelta. Huomaa valkoinen kyynärsiiven takareuna ja karkea kuviointi yläpuolella. *Jyrki Normaja, lokakuu 1998, Eckerö Signilskär.*

Sarvipöllö yläpuolelta. Siiven takareuna ei ole valkoinen. *Jyrki Normaja, lokakuu 1993, Korppoo Jurmo.*

Merihanhen suurin kerääntymä Kemiön Sjöloxissa oli ennätysluokkaa. Jukka Tammi, 19.8.1997, Turku.

Syysmuutto Varsinais-Suomessa 1998

William Velmala, Kalle Rainio, Sampo Kunttu & Hannu Huhtinen

Työn jako oli seuraava: KR kirjoitti kaakkurista muuttohaukkaan, SK teerestä turturikyhkyyhin ja WV loput; HH avusti parhaansa mukaan. Havaintojen tallennuksesta vastasivat pääasiassa SK, KR ja WV.

KAKKURI *Gavia stellata* KUS Isokarissa 3.-9.10. parhaana päivänä 4.10. 20m, yhteensä 48m (TA, TLe). Toinen, myöhäinen, muotonhuippu havaittiin DRA Kuggskärissä 7.11. 16m 3p (MA, HL, SL, JNo ym.). Myöhäisimmät 28.11. KEM Skeppsholmen 1p (HL, Korhonen Jari) ja PYH Rihtniemi lad 1juv p (JSi, TS). Joulukuun havainnot talvikatsauksessa.

KUIKKA *Gavia arctica* ja **KUIKKALAJI** *Gavia sp.* Suurin muuttoryntäys havaittiin 4.10., jolloin KUS Isokarissa 118m+67 spm (TA, TLe) ja PYH Rihtniemessä 45 S + 193 sp S (JSi, TS, MSa). KUS Isokarin summa 4.-9.10. 239m + 138 sp m (TA, TLe). Marraskuulta yksi havainto: 15.11. KUS Pohjolanniemi 1tp p (AS, JSa).

PIKKU-UIKKU *Tachybaptus ruficollis* Havaintoja tehtiin vähintään kuudesta linnusta: 12.9. UUS Laminjärvi lad vp (JSi), 19.-26.9. KAA-LIE Littoistenjärvi 1p (KR, TLe, JTa, TT ym.), 7.-18.10. 2tp p (TT, AS, JTa, TLR ym.), 5.10. RAI Raisionlahti 2vp p (RM), 19.10. KAA Rauvola 1 (Öhman K, Öhman Anders), 24.10. NOU Lehtilä Pietisaarentie 99 1p (/Thak, Laine Aarto).

SILKKIUIKKU *Podiceps cristatus* Suurimmat kerääntymät: 8.8. VÄS Syndertsön 58p merellä (TLu), 9.9. UUS Lautvesi 65 (PA), 12.9. KUS Pohjolanniemi 80p (HHu, RM, VVS). Marraskuussa vielä useita havaintoja, viimeiset nähtiin joulukuun puolella ks. talvikatsaus.

HÄRKÄLINTU *Podiceps grisegena* Suurimmat määrät laskettiin perinteisesti UUS Vekarassa: 20.9. 15, 17.10. 19 ja 24.10. 15 (RHe, MLe ym.). Marraskuulta vielä 11

havaintoa, joista myöhäisin 15.11. UUS Vasikkari 1p (HKo, RLU, JLu).

MUSTAKURKKU-UIKKU *Podiceps auritus* Suurin määrä 9.9. UUS Lautvesi 5 (PA). Kaikki lokakuiset: 1.10. UUS Vekara 1 tp (RHe, HP), 4.10. UUS Lautvesi 1 juv (PA), 8.-11.10. KOR Jurmo 1juv/tp p (MA, RM, KR), 11.10. asti KAA Littoistenjärvi 1 (HKL, PK, KR ym.), 24.10. UUS Vekara 1 (RHe, RVr, MLe).

MERIMETSO *Phalacrocorax carbo* Muuton alkua edustaa 9.8. KUS Pohjolanniemi 114m 40p (AS), tosin KOR Jurmon määrät kasvoivat heinäkuun lopulta alkaen. Suurimmat muutosummat 15.8. UUS Vekara 110 S (RHe), 5.9. PYH Rihtniemi 135m (Msa, TS, Korhonen A), 19.9. UUS Vasikkari 250 S 25p (OT), 19.9. PYH Rihtniemi 184m36p (TS, JSi) ja 5.10. KUS Isokari 120m 150p (TA, TLe, PA, JLR), KOR Jurmon maksimi 17.9. 262p 18m (JHe, JVi).

HARMAAHAIKARA *Ardea cinerea* Suurimmat lepäilylajämäärät: 25.7. SAL Halikonlahti 15p (Lindén Johan), 20.8. PAI Paimionlahti Meltola 12p (TN), 15.9. RYM Aasla 18p (LS) ja 9.10. RAI Raisionlahti a15p (Öhman Anders, HKI). Marraskuussa vielä ainakin 7 yksilöä, joista viimeinen 25.-27.11. RYM Aaslassa (LS).

KYHMYJOUTSEN *Cygnus olor* KOR Jurmon maksimi 19.9. 190p (JHe, JNo, MeH). Muualta mm. 9.8. KUS Pohjolanniemi 125p (AS), 8.11. KUS Isokari 30m (TLr).

PIKKUJOUTSEN *Cygnus columbianus* KOR Jurmossa vietti syksyä kaksi ad lintua 29.9.-29.10. (OK, JHe, JG ym.). Toinen havainto: 1.11. TAI Rantalanahti lad p (/Rantalanahti vihko).

LAULUJOUTSEN *Cygnus cygnus* Ensimmäinen 1.-16.8. PYH Rihtniemi lad p. Muutto alkoi varsinaisesti syyskuun alkupuolella: 10.9. PAI Paimionlahti 5ad p (MT), 18.9. MIE Mynälahti 1p (RM). Suurimmat lepäilylajämäärät PRN Saarenjärvellä: 16.10. 30ad 2juv p ja 13.11. 35ad 14juv p (MA). Suurin muuttoparvi, 32ad 1juv, nähtiin 9.11. sekä TUR Ruissalossa (TLr) että TUR Ävikissa (JTa). Toiseksi suurin muutto havaittiin 15.11. UUS Vasikkarissa: 27ad 3juv m /3a (HKo, RLU, JLu).

METSÄHANHI *Anser fabalis* Ensimmäiset 30.8. PÖY Auvainen 36m (MT) ja 2.9. PAI Paimionlahti 5 N (TN). Parhaat muutot: 19.9. DRA Lövä 37m/2a (HL, TA, SL) ja 20.9. DRA Björkboda a20+a30m (JTa). Viimeiset 2.10. UUS Vekara 1m (KR, PA, HKL, JSi) ja 8.10. SAL Halikonlahti 12p (JR).

TUNDRAHANHI *Anser albifrons* Päämuutto väisti TLY:n alueen tänä syksynä. Kaikki havainnot: 14.9. KAA Kuusistonlahti 3ad W (TLe), 16.9. DRA Björkboda 1p (/Thak, MR), 19.-21.9. KEM Sjöfax 1 2kv p (HL, HHu, RM ym.), 27.9. 6 1kv p (SKu) ja 2.10. DRA Bengtskär 7+1 SW (JTe).

MERIHANHI *Anser anser* Liikehdintää kesäkuun alussa: 6.6. PYH Rihtniemi 162 S / 24a (JSi), MIE

Mynälahden maksimi 3.8. 950p (/Vasikkahaan vihko) ja KEM Sjöfaxin maksimi 12.8. 5500p, joukossa albiino (TN). Näiden tärkeimpien levähdysalueiden ulkopuolelta mainittakoon 14.8. PAR Attu Östervik 610p (KOP), 29.8. PRN Pyyntalo 800p (MA) ja 5.9. PAR Väno Maran 680p (BB). Viimeiset viivytelijät TUR Ruissalossa 1p 16.10. asti (TLr, JTa, RM ym.) ja 20.9.-1.11. KAA-LIE Littoistenjärvi 2p (KR, TLe, AS, JTa ym.).

KANADANHANHI *Branta canadensis* Suurimmat määrät laskettiin tuttuun tapaan SAL Halikonlahdella, jossa enimmillään 8.10. 550p (JR). Lukemia muualta: 29.8. PRN Pyyntalo 300p (MA), 18.10. KAA Littoistenjärvi 172p (JTa), TUR Ruissalossa enimmillään 16.10. 101p (JTa). Viimeiset jättäytyivät talvikatsauksen puolelle.

VALKOPOSKIHANHI *Branta leucopsis* Arktista muuttoa havaittiin 29.9.: MIE a250 (PA), PAI Paimionlahti 11 S (TN), TUR Ruissalo Kolkka a70 WSW (KR). TUR Ruissalon maksimi myöhään: 26.10. 152p (HKo). Havainnot muualta: 11.-13.9. DRA Björkboda 3p (SS, HL, TA, SL), 3.10.-1.11. KAA-LIE Littoistenjärvi 1p (KR, SKu, JTa ym.), 23.9. KEM Sjöfax 3p (TN, TLe), 8.9. MIE Mynälahti 12p (HKo), 12.9. 9p (BG, JrL, Sillanpää Kalevi) ja 3.10. 1p (/Vasikkahaan vihko, IL), 29.9. SAL Halikonlahti 4 (TLe), 4.10.-6.11. 3p (JHe, TT, TN ym.), 7.11. 1p (HKo, TLr, Viljamaa M).

SEPELHANHI *Branta bernicla* Ensimmäinen 17.9. KOR Jurmo 1p (JHe, JVi), 19.9. oli suurin muuttoryntäys, jolloin sepelhanhia näkyi jopa Turun keskustassa. Päivän summa oli 2124m / 12a. Luvussa on laskettu samoiksi 500 linnun parvi, joka nähtiin PÖY Auvaisissa klo 16:37 (MT) ja TUR Keskustassa 17:02 (SKu, Linden Johan, VMI). Loppusyksyn summa oli enää 356m / 10a, joista 29.9. MIE 170m (PA) suurin määrä. Paikallisia lintuja nähtiin KOR Jurmossa: 21.9. 9p (JHe), 22.9. 3p (JHe). Yksi yksilö vietti loppusyksyn Jurmossa sinnitellen joulukuun puolelle asti: 17.10.-4.12. 1p (JN, JG, PK ym.); 29.10. 2p (JG, JHe, Hyvönen Raimo).

HANHILAJI *Anser sp./Branta sp.* Sepelhanhipäivänä 19.9. LIE Vanhalinna a250 SW tn. Braber (KR), 27.9. DRA Lövä a100 SW tn. Bber (SKu, EG, JKu), 29.9. TUR Ruissalo Kolkka a50 WSW + a190 WSW (KR).

MERIHANI x KANADANHANHI *Anser anser x Branta canadensis* Kaksi nuorta kummajaista viihtyi 3.-14.10. TUR Ruissalon Kansanpuistossa (Valtonen Pekka, Lehto Henry, TN, HHu ym.).

RISTISORSA *Tadorna tadorna* KOR Jurmon loppukesän maksimi 18.7. 12p (Henttonen P, Kelovesi J, Kokkala L, Kosonen R). Ulkosaariston ulkopuolelta 1 havainto: 16.8. KEM Vestlax 2 juv S (HL). Viimeiset: 30.8. KOR Utö 1p (RVa), 3.9. KOR Jurmo Lilla Mäskär 1kv SW (WV, Norrdahl Kai) ja 21.9. KOR Jurmo 1kv p, jonka muuttohaukka tappoi! (JHe).

HAAPANNA *Anas penelope* Muutto alkaa kesäkuussa: 24.6. UUS Vasikkari 82 S (OT), 25.6. 117 S (OT). Paras muuttopäivä 15.9. KOR Jurmo 283m (JHe, JVi). Kolmen eniten haapanoita keränneen paikan maksimi-

määrät: 29.8. SAL Halikonlahti 240p (HKO, RL), 17.9. KOR Jurmo 300p (JHe, JVi) ja 3.10. KAA-LIE Littoistenjärvi 485p (KR, SKu). Viimeiset 14.11. TUR Ruissalo Kuuva 1 (TA, SL) ja 30.11. RYM Aasla 1p (LS).

HARMAASORSA *Anas strepera* Kannan kasvaessa sysshavainnotkin ovat lisääntyneet. KAA-LIE Littoistenjärvellä nähtiin yhdestä kolmeen lintua kymmenenä päivänä 9.9.-29.10. välisenä aikana (KR, TLe, HKI, TLR ym.). Viimeiset 20.10. 3p (TT) ja 29.10. 1k p (KR). Edellisvuosien tapaan SAL Halikonlahdella nähtiin syyskuussa hyvin harmaasorsia; 2.-29.9. välisenä aikana 9 havaintoa, enimmillään 2.9. 11p (TN) ja 13.9. 10p (JR). Paikan viimeinen 13.10. 1np p (TT). Kaikki havainnot muualta: 11.9. MIE Silakkari 1np (JSi), 19.9. PAI Paimionlahti 3k p (JTa, TN), 20.9. KAA Kuusistonlahti 1np (HKI), 21.10. KOR Jurmo 2p (Karhu Heikki, Karhu Olli, PK) ja 24.10. 1vp k p (Linna Ari, Vuokko Jouko, JHe).

TAVI *Anas crecca* Ilmoitetut määrät vaatimattomia, suurimpina 25.6. SAL Halikonlahti 110p (TLr), 6.9. KEM Sjöfax 124p (HL), 13.9. TAI Rantalanlahti 110p (BG) ja 17.9. KOR Jurmo 130p (JHe, JVi). Marraskuussa vielä 5 havaintoa: 1.11. KOR Utö 1p (RM, HHu, JHe, PaL), 7.11. RYM Aasla 2p (LS), 21.11. KOR Jurmo 20p (JHe, Nummelin Jari, Silvenius Frans), 27.11. 10p (Ali-Eskola Hannu) ja 29.11. NAA Satama 1np (HKO). Naantalin lintu jäi talvehtimaan.

SINISORSA *Anas platyrhynchos* Maksimimääriä: 16. ja 29.8. KEM Sjöfax 350 (RLi, KR, TLu), 6.9. KAA Littoistenjärvi 347p (KR), 17.9. TUR Ruissalo Choraoksen lähde 450 (Lv, HA), 9.10. KOR Jurmo 600p (MA, RM, KR), 26.10. SAU Vallerinta 390p (TN).

TAVI x SINISORSA *Anas crecca x platyrhynchos* 15.-16.11. NAA Ukko-Pekka 1n (TT, Oivukka Mikko, PaS, Laine Niina), 30.11. 1n (AS, JSa). Lintu jäi talvehtimaan.

JOUHISORSA *Anas acuta* KOR Jurmon maksimimäärät ovat seuraavat: 23.10. 46p (Karhu Heikki, Karhu Olli, JHe) ja 29.10. 35p (JG, JHe, Hyvönen Raimo). Muualta parhaat määrät vaatimattomia: 27.9. KEM Sjöfax 40np p (PT, HL, SKu) ja 3.10. UUS Vekara 32 (RHe, RVr, HP). Viimeiset 1.11. KOR Utö 1k p (JHe, RM, HHu, PaL) ja 15.11. KUS Pohjolanniemi 1 SW isokoskeloparvessa (AS, JSa).

HEINÄTAVI *Anas querquedula* Isompia kerääntymiä ei havaittu. Kaikki syyskuiset: 2.9. PYH Rihtniemi 2p (Wallin Juha), 4.9. PÖY Auvainen 1np p (MT), 18.9. MIE Mynälahti 2p (RM), 21.9. KOR Jurmo 1p ja 23.9. 1p (JHe).

LAPASORSA *Anas clypeata* Myös lapasorsamäärät olivat hyviä KOR Jurmossa: 16.9. 75p (JHe, JVi), 18.9. KOR Jurmo 75p (JHe, JNo), 17.10. KOR Jurmo 69p (JN, JNo, MeH). Muualta mainittavia lukemia SAL Halikonlahdelta, jonka maksimi 22.8. 40p (TLr, HKo, TM). MIE Mynälähdän maksimi 13.8. 18p (JSi) ja KAA Littoistenjärven 10.9. 23p (KR). Viimeiset 1.11.

KAA Rauvolanlahti 1p (KR) ja 6.11. SAL Halikonlahti 1n p (MA).

PUNASOTKA *Aythya ferina* Suurimmat kerääntymät 2.7. KEM Sjöfax 140p (HL) ja 9.9. UUS Lautvesi 290 (PA). Viimeiset 6.11. PAR Mattholmsfladan 1k2n p (MLa) ja SAL Halikonlahti 2k p (TN).

TUKKASOTKA *Aythya fuligula* Jo 10.7. KEM Sjöfaxissa 267p (HL). Suurin kerääntymä 13.9. TAI Rantalanlahti 340p (BG). Muita parvia: 20.9. PAR Attu Kanugrunden 200p (SKu, RM) ja 28.9. HOU Högö 200p (JHe).

LAPASOTKA *Aythya marila* Suurimmat määrät: 19.9. UUS Vasikkari 7k 7n S (OT), 17.10. KOR Jurmo 23p (JN, JNo, MeH) ja 15.11. KUS Viikarinpuhti n.20p (AS, JSa). Viimeinen 17.11. UUS Pitkäluoto 1 (PA).

HAAHKA *Somateria mollissima* Sulkasatomuuttoa: 6.6. PYH Rihtniemi 605k S (JSi) ja 14.6. UUS Vasikkari 1170k S (OT). Syksyisiä määriä: 17.9. KOR Jurmo 4000 (JHe, JVi), 19.9. 4000 (JHe, JNo, MeH) ja 4.10. KUS Isokari 2300p (TA, TLe).

ALLI *Clangula hyemalis* Muuton alkua 1.8. DRA Ölmos 2k 1n p (HL). Parhaat muuttosumat: 2.10. DRA Bengtskär 2230 SW (JTe), 4.10. 1570 SW (JTe), KOR Jurmo VL sp 950p 13900m kaukana S (JNo, Stenroos Arto, Lehti Pekka), 1.11. KOR Utö 680m + VL sp 2500m (JHe, RM, HHu, PaL) ja 7.11. KUS Isokari 350p (JHe, PaL, HHu, WV).

MUSTALINTU *Melanitta nigra* Syysmuuton etujoukot: 19.7. UUS Vasikkari 51 S (OT), 8.10. KUS Isokari 55m 55p (TLe, TA) ja 31.10. UUS Vekara 190 S/3a (RHe, MLe, RVr) olivat suurimmat ilmoitetut määrät.

PILKKASIPI *Melanitta fusca* Suurimmat määrät havaittiin jo kesäkuun puolella: 25.6. UUS Vasikkari 170 S (OT) ja 28.6. KUS Iso-Hauteri 500p (PA). Sen koommin ei 20 lintua enempää ilmoitettu.

TELKKÄ *Bucephala clangula* Telkän syysmuutto on vilkasta jo kesäkuussa: 6.6. PYH Rihtniemi 95 S (JSi), 24.6. UUS Vasikkari 405 S (OT), 25.6. 560 S (OT). Syksyn suurimmat muuttajasumat: 18.10. KUS Pohjolanniemi 49m (AS, MiH, HHu, KKu) ja PYH Rihtniemi 18.10. 84 S (JSi) sekä 31.10. 152m (Boman J). Paikkakohtaisia paikallismäärämaksimeja: 2.8. KEM Sjöfax 263p (HL), 15.8. MIE Mynälahti 205 (JNo) ja 23.10. KOR Jurmo 250p (Karhu Heikki, Karhu Olli, JHe).

UIVELO *Mergus albellus* Ensimmäinen 12.8. SAL Halikonlahti 1np p (AKu, HKo, RLi, KR). Seuraava 22.9. MIE Mynälahti 1np p (KR, TLe). Suurimmat kerääntymät marraskuussa: 6.11. PAR Petteby 63p (MLa), 7.11. 57p (MLa), 8.11. 41p (BB), 7.11. UUS Pitkäluoto 45 (PA).

TUKKAKOSKELO *Mergus serrator* Keskikesän muuttomääriä UUS Vasikkarista: 25.6. 172 S, 18.7. 165

S ja 19.7. 81 S (OT). Suurin paikallismäärä 25.7. KOR Jurmo 200p (Astor J). Syksyisten muuttopäivien parhaimmistoa: 19.9. UUS Vasikkari 211 S-SW (OT) ja 5.10. KUS Isokari 100m (TLe), PYH Rihtniemi 62m (JHe).

ISOKOSKELO *Mergus merganser* Määrät vaatimatonta: 31.10. PYH Rihtniemi 99m (Boman J), 7.11. MIE Mynälahti 90p17m (BG), 15.11. KUS Pohjolanniemi 74m (AS, JSa).

MEHILÄISHAUKKA *Pernis apivorus* Parhaat muutot 30.8. PÖY Auvainen 8m (MT), 1.9. PAR Skråbbo a8 SE (Öhman Anders) ja PAR Norrby a6 + a3 SE (Öhman Anders). Viimeiset 26.9. PAI Paimionlahti 1 W (PK, TT, Oivukka Mikko, Laine Niina) ja UUS Lautvesi 1 (HKI).

MERIKOTKA *Haliaeetus albicilla* Suurimmat päiväsummat: 19.9. DRA Lövä 7m (RM, HHu), 19.9. PAR Pemarn Vitgrund 9 (KOP), 20.9. DRA Björkboda 6 (AKu), 23.9. KOR Jurmo 8p (JHe), 3.10. PYH Rihtniemi 6juv N (TS, Msa), 21.10. UUS Lyökki ja Vekara 6m (/Thak, RVr, HP, RHe) ja 7.11. UUS Vasikkari 9juv m (JTe, OT).

RUSKOSUOHAUKKA *Circus aeruginosus* Ensimmäinen muuttavaksi tulkittava 18.7. RYM Airismaa 1 melko korkealla S (JW). Eniten ruskiksia nähtiin perinteisesti PAI Paimionlahdella: 30.8. 4m 4p (PT, JTa) ja 12.9. 7p (TN). Viimeinen jo 20.9. DRA Björkboda 1m (JTa).

SINISUOHAUKKA *Circus cyaneus* Ensimmäiset 16.8. KOR Utö 1np p (RVa) ja 26.8. KOR Jurmo 1p (SKu). Kolme suurinta summaa: 2.9. VÄS Galtarby 6np p (KR, RM), 17.9. KOR Jurmo 2p7m (JHe, JVi) ja 19.9. PAI Paimionlahti 9m+p (TN). Viimeiset 8.11. KOR Jurmo 1p (JJN, MeH) ja 11.11. TUR Ävik 1np. (JTa).

KANAHAUKKA *Accipiter gentilis* Ainoat ilmoitetut muuttohavainnot: 19.9. DRA Lövä 3m (RM, HHu) ja 20.9. PAR Våno Bälberget 4 p/m (BB).

VARPUSHAUKKA *Accipiter nisus* Muuton alku elokuun alkupäivinä: 2.8. DRA Ekhamn 3m (HL). Alkusyksyllä useita hyviä päiväsummia: 26.8. KOR Jurmo 40p/m (SKu), 2.9. DRA Lövä 93m (KR, RM), 5.9. DRA Björkboda 47m (TaN), 6.9. DRA Lövä 67m (TaN). Suurimmat määrät laskettiin KOR Jurmossa 14.9. 34p 146m ja 17.9. 16p 84m (JHe, JVi). Viimeinen muuttonhuippu 21.10. UUS Lyökki ja Vekara 47m (/Thak, RVr, HP, RHe).

HIIRIHAUKKA *Buteo buteo* Paras muuttopäivä 19.9. jolloin DRA Lövässä 13m (RM, HHu) ja PAI Paimionlahdella 21m+p (TN). Marraskuussa vielä 5 havaintoa: hiirihaukkoja jäikin tavallista runsaammin talvehtimaan, ks. talvikatsaus.

PIEKANA *Buteo lagopus* Ensimmäinen jo 26.8. RYM Aasla 1p (LS). Seuraavat 19.9. LIE Vanhalinna 1m (KR) ja PAI Paimionlahti 1m (JTa). Piekanat olivat vähissä koko syksyn; vain yksi (!) yli yhden linnun

havainto: 4.10. PAI Paimionlahti 2 (PT). Viimeiset ennen talvea 7.11. UUS Vasikkari 1m S (JTe, OT) ja 22.11. DRA Björkboda 1p (AKu, MSj).

MAAKOTKA *Aquila chrysaetos* 17 havaintoa. Ensimmäinen jo elokuun puolivälissä. 15.8. KEM Sjöläx 1subad N/NW (HL), 30.8. PÖY Auvainen 1juv W (MT), 6.9. DRA Björkboda 1juv/subad (HL, TaN, PaL), 6.9. VÄS Galtarbyviken 1 juv/subad (sama kuin Björkbodassa) (HL, AKu, MSj), 27.9. NAU Lillandet vanha lauttaranta 1juv (Saarinen Markku J), NAU Lillandet kallio 1juv SE (Saarinen Markku J), 30.9. KEM Sjöläx 1ilm. juv SW (TLu), 2.10. RAI Raisionlahti 1subad S (Öhman Anders), 3.10. NAU Lillandet kallio 1ad SW (Saarinen Markku J), 6.10. PAR Hessund 1juv/subad W (Öhman Anders), 16.10. KOR Jurmo 1 1kv m->p (RN, JNo, MeH), 17.10. 1p (JJN, JNo, MeH), 24.10. UUS Hanko 1 1kv NNE (PA), 31.10. UUS Vekara 1 S (RHe, RVr, MLe), 1.11. LAI Untamala 1 1kv m (TA, SL, HL), 7.11. KOR Jurmo 1subad p (JJN, MeH), UUS Vasikkari 1juv SW (OT, JTe).

KALASÄÄSKI *Pandion haliaetus* Suurin muuttajajumma 19.9. DRA Lövä 5m (RM, HHu). Viimeinen jo seuraavana päivänä 20.9. DRA Björkboda 1 (JTa).

TUULIHAUKKA *Falco tinnunculus* Ensimmäinen muuttaja 8.8. DRA Öro 1 SE (KR). Muutto oli huipussaan 6.9. jolloin DRA Lövässä 15m ja DRA Björkbodassa 6p (TaN). Muita lukemia: 2.9. DRA Lövä 5p2m (KR, RM), 14.9. RYM Aasla 11p (LS) ja 15.9. KOR Jurmo 1p7m (JHe, JVi). Myöhäisimmät 26.9. DRA Kuggskär 1p (JR) ja 2.10. TUR Messinkikatu 1 (JTa).

AMPUHAUKKA *Falco columbarius* Muuton aloitus: 15.8. KOR Jurmo 1k p (PT). Päiväsummat tutun vaatimatonta: 6.9. PÖY Auvainen-Kontolanrahka-Haveri 2p3m (MT), 19.9. PAI Paimionlahti 3 m+p (TN) ja 5.10. KUS Isokari 3m 1p (TLe). Marraskuussa lajista tehtiin kolme havaintoa.

NUOLIHAUKKA *Falco subbuteo* Suurimmat määrät syyskuun alussa: 5.9. SAU Tapila 6p (HKI), 6.9. DRA Lövä 7m (TaN) ja 8.9. RYM Aasla 5p (LS). Viimeiset 19.9. UUS Vasikkari 1 kiert. (OT) ja 20.9. DRA Björkboda 1p (HL).

MUUTTOHAUKKA *Falco peregrinus* Kaikkiaan 18 yksilöä havaittiin aikana 2.-27.9., joista 7 oli ad- ja 9 juv- lintuja. Kaikki havainnot: 2.9. KOR Jurmo Längsund 1 1kv p (WV, Norrdahl Kai), 3.9. UUS Lyökki 1 S (RHe), 4.9. AUR Kuuskoski 1ad p (/Thak, MT), 19.9. DRA Björkboda 1 1kv p (HKo, TLR, RLU, JLu), 20.9. 1 1kv lähti SSW (HL), 22.9. 1juv jäi p (AKu, KKu), 27.9. 1 1kv p (PT, HL), 13.9. HAL Halikonlahti 1ad p (MA, TN ym.), 19.9. KEM Pedersä 1ad S (TLu), 15.9. KOR Jurmo 2ad m (JHe, JVi), 16.9. 1ad m SW-W (JHe), 18.9. 1 1kv p (JHe, JNo), 20.-22.9. 1 1kv p (JHe, JNo, MeH), 15.9. LAI Soukainen 1p (/Thak, Nurmi Heikki), 18.9. MIE Mynälahti 2 1kv p toinen lähti N (TA, HKo), 15.9. UUS Pyhämaa 1ad S (/Thak, Nurmi Heikki).

TEERI *Tetrao tetriv* Syksyn kaksi parasta summaa:

3.10. KUS Isokari a21 (TLe) ja 31.10. PAR Attu Västervik 22p (BB).

METSO *Tetrao urogallus* Kuusi havaintoa: 6.9. PRN Teijo Risusuo kn (JNo, EI), 26.9. DRA Ölmos 1n (AKu, MSj), 3.10. NAU Lillandet Kasberget 1k (Saarinen Markku J), 24.10. KUS In lähti jaloista (TT, TK), 25.10. UUS Kuivirauma 1k p pellolla (PK, TT, Oivukka Mikko, JNo ym) ja 27.11. MYN Lehtola 1k hullu ukko soitimella (JTa).

PELTOPYY *Perdix perdix* Vain yksi havainto on todella heikko tulos. 16.9. MIE 3 (PA).

FASAANI *Phasianus colchicus* Kolme mainittavaa havaintoa: 3.10. DRA Björkboda 65 ilm. juuri vapautettuja (TLu), 7.11. DRA Kuggskär 1n p (HL, TA, SL, KR) ja 14.11. UUS Hanko 1n saaren pinna (PA).

LUHTAKANA *Rallus aquaticus* Syyshavaintoja kolmelta paikalta: KAA Rauvolassa aikavälillä 3.9.-7.10. Iä kymmenenä päivänä (KR, MA, Saario Jouni, Korhonen Jari ym). Lisäksi Rauvolassa rengastettiin rallus 18.9. (PA), KOR Jurmossa tehtiin seitsemän havaintoa yksittäisestä linnusta aikavälillä 14.9.-17.10. (JHe, JVi, JNo, OK ym). Näiden lisäksi 6.10. RYM Aasla 2p (LS).

LUHTAHUITTI *Porzana porzana* Syksyn ainoa 3.9. KAA Rauvolan lintuasema 1p (RLvihko, KR, MA)

LIEJUKANA *Gallinula chloropus* Havaintoja vain SAL Halikonlahdelta, jossa 2.9.-12.10. havaintoja seitsemältä päivältä. Mahdollisesti kaikki havainnot koskivat samaa 1kv yksilöä. Viimeinen 12.10. 1p (TLr).

NOKIKANA *Fulica atra* Syksyn parhaat määrät laskettiin KAA Littoistenjärvellä, jonne lintuja alkoi kerääntyä jo elokuun lopulla, esim. 29.8. 102p (KR). Yli kahdensadan päivää ilmoitettiin Littoistenjärveltä kuusi ajalta 19.9.-11.10. Paras päivä 25.9. 240p (KR). Ainoa mainittava havainto muualta 7.11. UUS Pitkäluoto 170p (RM, KKu).

KURKI *Grus grus* Muuton aloittivat 10.8. TUR Yorkylä a3m (WV) ja 27.8. RYM Aasla 6m (AS). Ensimmäinen suuri kertymä oli 30.8. LAI Salonkylä-Untamala 105p (HKo, RLu, JLu). Ensimmäinen varsinainen muuttopäivä oli 1.9., jolloin mm. PAI Paimionlahti 508m (/PLvihko, PeL) ja PÖY Kontolanrahka 211m 65p/m N (KOP). 19.9. päästiin seuraavan kerran yli sadan linnun muuttoihin: DRA Lövä 274m klo8.45-13.30 (HL, TA, SL, KR ym), DRA Björkboda 133m /8a (HKo, TLr, RLu, JLu), KEM Sjöfax & Skeppsholmen 181m /4a klo16.30-20.00 (HL) ja LAI Untamala 153p (JSi). Seuraava päivä eli sunnuntai 20.9. oli ehdottomasti syksyn paras päivä: DRA Björkboda 1771 m (AKu, PT, JTa), KEM Pederså 120m /4a (TLu), KEM Sjöfaxin alue 100m (JR), LAI Salonkylä-Untamala 100 2a p/m (HKo, TLr, TM), LIE Vanhalinna 165m /6a klo14:00-15:05 (KR, TLe, AKa), LIE Mäkkylä 2080m /38a klo11.50-15.30 (/Thak, Kirjonen Jorma), MAR 66+70 SW (Saarinen Markku J), PAI Paimionlahti Meltola 1534m (/PLvihko, Toivari M), PAR Bålberg 300 m/8a klo12.00-15.40 (KOP, BB), PAR Granvik-Väno 260m/6a klo12.05-

14.10 (RM, SKu), PÖY Auvainen 735m (MT), TUR Lentokenttä yht. n.236m (Öhman Anders) ja VÄS Synderstön 566m /8a (TLu). 22.9. oli edelleen kova muuttopäivä, vaikkakin valitettavasti päiväksi sattui tiistai eli arkipäivä: DRA Björkboda 1300m (AKu, KKu) ja PAI Paimionlahti 381m (TN). Muut yli sadan linnun muutot: 4.10. MAR 174 SW (Saarinen Markku J), 5.10. PAR Bällberget 180 S /4a (MLa), 5.10. RYM Aasla 400m (LS) ja 17.10. TUR Topinoja kaatopaikka a105 SE klo15:40 (KR, Kapari Lauri, RM). Viimeiset hyvin myöhään: 31.10. RYM Kirkko 3m (LS), 14.11. TUR Hirvensalo Illoistenjärvi 1 SW klo12.05 (/Thak, Penttilä Juha-Pekka) ja 27.11. PAR Ybbersnäs 1 ä kymmeniä kertoja, eteni S (MLa).

MERIHARAKKA *Haematopus ostralegus* Syksyn paras noteeraus yllättävän myöhään: 19.9. KOR Jurmo 28m (JHe, JNo, MeH). Viimeiset 4.10. UUS Santakari 1p (OT) ja 6.10. PYH Rihtniemi 1p (JNo, TS, HV).

PIKKUTYLLI *Charadrius dubius* Maksimi 9.7. SAL Sokeritehdas 18p (TLr). Viimeiset TUR Vuoksenniska 3.9. 1p (HKo) ja 14.9. 2 (PA).

TYLLI *Charadrius hiaticula* Ensimmäinen ilmoitettu muuttaja oli 14.6. PAI Paimionlahti Meltola 1 S (/PLvihko, RVk, HJ). Määrät jäivät vaatimattomiksi: 7.8. UUS Liesluoto 35m (JKy, Kylänpää Lasse), 8.8. KOR Jurmo 70p (EI, MeH, RN, JNo ym) ja 23.8. UUS Vasikkari 41 SW (OT). Myöhäisimmät KOR Jurmossa 11.10. 1p (MA, RM, KR) ja 23.10. 1juv p (Karhu Heikki, Karhu Olli, JHe).

KERÄKURMITSA *Charadrius morinellus* ARK ei enää tarkasta keräkurmitsahavaintoja vuoden 1998 alusta lähtien. Keräkurmitsalla oli hyvä syysesiintyminen, yhteensä yhdeksän havaintoa ilmoitettiin: 23.8. DRA Björkboda 1ad p lähti SE-E (AKu, MSj), 27.8. KOR Jurmo 1ad reng. (SKu), 27.8. TUR Karhulan maankaatopaikka 1 S-SW (AKu), 30.8. DRA Björkboda 1juv p (HKl, AKu, JG, PaL), 15.9. KOR Jurmo 1 WSW klo9:12 (JHe), 17.9. DRA Björkboda 1juv m jäi p (/Thak, Harri Paavo), 17.9. PRN Kemiöntien risteys 4p Papr-parvessa (/Thak, Hietaniemi Kalevi), 18.9. KOR Jurmo 1 1kv SW klo16:27 (JHe, JNo) ja 19.9. PYH Rihtniemi 1 kiert. (JSi, TS).

KAPUSTARINTA *Pluvialis apricaria* Syyskauden avasivat 18.7. KOR Jurmo 2p (Henttonen P, Kelovesi J, Kokkala L, Kosonen R). Parhaat päivät 21.8. TUR Åvik 30p 28m (JTa) ja 16.9. MIE Mynälähti 50 (TLr). Viimeiset KOR Jurmossa 27.10. 1p (Hyvönen Raimo, JG) ja 29.10. 1p (JG, JHe, Hyvönen Raimo).

TUNDRAKURMITSA *Pluvialis squatarola* Ensimmäiset sqvatit ehtivät alueellemme 16.7. KOR Jurmo 2p (Ali-Eskola H, RN). Vähintään kahdenkymmenen yksilön summia ilmoitettiin kolme: 8.8. DRA Öro a20 SW [+Lim lap 15, Cal can 2] (KR), 8.8. UUS Lyökki 90 SSW (RHe) ja 25.8. KOR Jurmo 25p (SKu). Marraskuussa tehtiin vielä kaksi havaintoa: KOR Jurmo 3.11. 6p (Björklund Mats, Huhtala Veikko) ja 12.11. 1p (PeL).

TÖYHTÖHYYPÄ *Vanellus vanellus* Ensimmäiset

etelään matkaaajat nähtiin 6.6. KOR Jurmossa 12p 3 SE (WV). Parhaat määrät 1.9. AUR Kuuskoski 180p (MT) ja 12.9. MIE Mynälähti 270 p+m (RM, BG, HHu, VVS ym). Myöhäinen kertymä havaittiin vielä 21.10., jolloin PÖY Riihikoski 113p (MT). Syyskauden viimeiset havainnot MIE Mynälähdeltä: 30.10. 7p (BG) ja 1.11. 12p (MLvihko, Heinonen Reija, Mäki Marja-Liisa).

ISOSIRRI *Calidris canutus* KOR Jurmossa aikavälillä 1.8.-27.8. havaintoja yhdeksältä päivältä: Ensimmäiset 1.8. 5p1m (JHe), maksimi 8.8. 11p (EI, MeH, RN, JNo ym) ja viimeinen 27.8. 1p (SKu). Jurmon syksyn summa arviolta 32 yksilöä. Havainnot muualta: 13.7. UUS Vekara 5p (RHe, Saranto Risto), 8.8. DRA Örö 2ad SW [+Plusqu 20 Limlap 15] (KR), 16.8. PYH Rihtniemi 3m (Msa, TS), 21.8. TUR Ävik 2ad vp 2juv kuoviparvessa (JTa), 22.8. UUS Vasikkari 2ad p (OT), 23.8. TUR Vuoksenniska 1 1kv p (HKO, TT), 23.8. TUR Ävik 1ad (PA), 28.8. KOR Utö Örskär 1ad p (WV, Norrdahl Kai) ja 26.9. KUS Isokari 1juv p (TA, SL, JNo).

PULMUSSIRRI *Calidris alba* KOR Jurmossa 1.8. 2p (JHe), 8.8. 1p (EI, MeH, RN, JNo ym), 19.9. 1p (JHe, JNo, MeH), 29.9. 1 1kv p (OK), 8.-11.10. 1 p (MA, RM, KR) ja 15.10. 1p (RN, JNo, MeH). Havainnot muualta: 2.8. UUS Vasikkari 1ad kp S (OT), 8.8. MIE Silakkari 1juv (JSi), 4.9. UUS Vasikkari 1p (OT), 4.9. UUS Santakari 3p (OT) ja 6.9. DRA Morgonlandet 1 1kv p (MA, JR).

PIKKUSIRRI *Calidris minuta* Ensimmäinen 12.7. KOR Jurmo 1p (RLi). Parhaat summat 28.8. MIE Silakkari 91p (JSi), 29.8. PYH Rihtniemi 37 S [+PK] (JSi) ja 6.9. DRA Morgonlandet 12p+a15m (MA ym). Syksyn viimeiset 20.9. KEM Sjöfax 1 (JTa), 20.9. KOR Jurmo 6p (JHe, JNo, MeH) ja 21.9. Jurmo 2p (JHe).

LAPINSIRRI *Calidris temminckii* Syksyn aloitti 5.7. KOR Jurmo 1p (JHe). Maksimi 18.7. KOR Jurmo 15p (Henttonen P, Kelovesi J, Kokkala L, Kosonen R). Viimeiset 30.8. PAI Paimionlahti 1m (JTa), 30.8. SAL Sokeritehdas 2p (JR) ja 1.9. SAL Halikonlahti 1ad p (/Lv, Lindén Johan).

KUOVISIRRI *Calidris ferruginea* Ensimmäiset 11.7. UUS Santakari 3ad p (OT). Vanhojen lintujen muuttoajan paras noteeraus 16.7. KOR Jurmo 16p (Ali-Eskola H, RN). Syksyn ensimmäinen nuori kuovisirri havaittiin 22.8. SAL Halikonlahdella 1 1kv p (HKO, TLR, TM). Nuorten maksimit olivat 27.8. KOR Jurmo 16p 1m (SKu) ja 29.-30.8. KOR Utö Örskär 1ad 18 1kv p (WV, Norrdahl Kai). Viimeiset havainnot tehtiin KOR Jurmossa: 21.9. ja 22.9. 1p (JHe).

MERISIRRI *Calidris maritima* Merisirri esiintyi runsaslukuisena. KOR Jurmo: 11.10. 40p (MA, RM, KR), 23.10. 2p (Karhu Heikki, Karhu Olli, JHe), 24.10. 9p (Linna Ari, Vuokko Jouko, JHe), 29.10. 3p (JG, JHe, Hyvönen Raimo), 30.10. 5p (JG, JHe), 31.10. 2p (PK, Laine Niina), 10.11. 2p (PeL) ja 21.11. 3p (JHe, Nummelin Jari, Silvenius Frans). Havainnot muualta: 4.10. UUS Vekara 2 (/Thak, RLu), 17.10. PYH Rihtniemi 1+2 S (JSi, Msa, TS), 17.10. UUS Vekara 1 (RHe, Saranto

Risto, MLe, HP), 21.10. UUS Vekara 2 N (RHe, HP), 24.10. KUS Isokari 1p (HKI, Msa, JSi), 24.10. PYH Rihtniemi 1 S (HKO, TLR, TM, TS), 24.10. UUS Vasikkari 1m (AKu, Kku), 31.10. KOR Utö 4p (JHe, RM, PaL, HHu), 31.10. UUS Vekara 1p (RHe, Rvr, MLe), 1.11. KOR Utö 17 p/m (JHe, JG), 6.11. PYH Rihtniemi 1 N (KH) ja 8.11. KUS Isokari 6p (JHe, HHu, WV, PaL).

SUOSIRRI *Calidris alpina* Ensimmäiset muuttajat 27.6. PAR Pemarn Tjuvholm 2ad p (KOP). Parhaat summat laskettiin vanhojen lintujen muuttoaikaan: 25.7. KOR Jurmo 156p (Astor J), 1.8. KOR Jurmo 630p 20m (JHe), 2.8. KOR Jurmo 250p (JHe), 7.8. UUS Liesluoto 243m (JKy, Kylänpää Lasse), 8.8. KOR Jurmo 150p (EI, MeH, RN, JNo ym). Nuorten lintujen huippu myöhään, 8.10. KUS Isokari 20p 36m (TA, TLe, PA, JrL). Viimeiset KOR Jurmossa 27. ja 29.10. 1 p (Hyvönen Raimo, JG, JHe).

JÄNKÄSIRRIÄINEN *Limicola falcinellus* Heikko esiintyminen, vain 11 havaintoa n.23 linnusta ilmoitettiin. Kaikki havainnot: 7.7. PAI Paimionlahti 1 (/PLvihko, MLe), 11.7. KOR Jurmo 1p (RLi), 13.7. UUS Santakari 1p (RHe, Saranto Risto) sekä KOR Jurmossa 14.-16.7. 3p (Ali-Eskola H, RN), 18.7. 1p (Henttonen P, Kelovesi J, Kokkala L, Kosonen R), 29.7. 1p (KL), 30.7. 2p (KL), 1.8. 11p 1m (JHe) ja 2.8. 3p (JHe).

SUOKUKKO *Philomachus pugnax* Syysmuuton alkua edustanee 6.6. KAA Kuusistonlahti 1n p (HKO). Parhaat kertymät: 5.9. PÖY Riihikoski 180p (MT), 12.9. MIE Mynälähti 300p (RM, VVS, HHu, BG), 15.9. MIE Mynälähti 300p (HKO), 16.9. MIE Mynälähti 250 (TLr) ja 17.9. MEL 300 (TLe). Viimeiset 13.10. TUR Vuoksenniska 1p (Laine Niina), 14.10. PÖY Riihikoski 2p (MT) ja 15.10. KOR Jurmo 1p (RN, JNo, MeH).

JÄNKÄKURPPA *Lymnocyrtes minimus* Ensimmäiset 2.9. TUR Ävik 2 (JTa) ja 6.9. KEM Sjöfax 1p (HL). Kaksi parasta summaa 21.10. UUS Vekara 3 (RHe, HP) ja 31.10. KOR Utö 4p (JHe, RM, HHu, PaL). Marraskuulta ilmoitettiin kaksi havaintoa: 8.11. TUR Rauvola 2p (TaN) ja 9.11. KOR Utö 1p (JTi).

TAIVAANVUOHI *Gallinago gallinago* Suurimmat määrät kompattiin ylös MIE Mynälähdellä: 18.9. 80p (RM) ja 26.9. 150p (HHu, RM, VVS). Marraskuulta kolme havaintoa: 1.11. KOR Utö 2p (RM, HHu, JHe, PaL), 3.11. UUS Vekara 5p (PA, HK, AoL) ja 9.11. KOR Utö 2p (JTi).

HEINÄKURPPA *Gallinago media* Syksyn 1997 tavoin runsas esiintyminen, n. 21 yksilöä havaittiin: 27.8. TUR Ävik 2p (/Thak, VVi), 1.9. PÖY Auvainen 1p (MT), 1.9. TUR Ävik 1p (Suominen Tapio), 2.9. TUR Karhulan maankaatopaikka 1 (TA, JNo), 3.9. TUR Ävik 1p (JTa, Ali-Eskola Hannu, HKO, JK), 4.9. VÄS Galtarbyviken 1p (HL, TA, SL), 5.9. TUR Rauvola 2p (TaN), 11.9. TUR Ävik 3p (/Thak, Kirjonen Jorma), 13.9. TUR Friskala 2 (/Lv, Valtonen Pekka), 13.9. VÄS Galtarbyviken 1p (HL, TA, SL), 15.9. MIE Mynälähti 1p (HKO, Ali-Eskola Hannu), 17.9. TUR Friskala 1p (/Thak, Valtonen Pekka), 18.9. MIE Silakkari 1 (JSi), 18.9. TUR Friskala 1 (TLr), 19.9. TUR Karhulan maan-

kaatopaikka 1p (TT, Oivukka Mikko, PK), 21.9. TUR Rauvola 1 (AKu, KKu) ja 20.10. KOR Jurmo 1p (Karhu Heikki).

LEHTOKURPPA *Scolopax rusticola* Ainoa mainittava summa 22.10. KOR Jurmo 7p (JHe, Karhu Heikki). Marraskuulta kolme ilmoitusta: 1.11. LAI Nästi 1 (JNo), 8.11. KUS Isokari 1p (JHe, HHu, WV, PaL) ja 12.11. KOR Jurmo 1p (PeL).

MUSTAPYRSTÖKUURI *Limosa limosa* Yksi havainto tästä syksyllä harvinaisesta kahlaajasta: 19.9. KOR Jurmo 1 SE (JHe, JNo, MeH).

PUNAKUURI *Limosa lapponica* Ensimmäiset mututtajat 16.7. AUR Käyrä 2m kuoviparvessa (RM) ja 2.8. KOR Jurmo 1p (JHe). Määrät jäivät hyvin vaatimattomiksi: 7.-8.8. KOR Jurmo 19p (EI, MeH, RN, JNo ym) ja 8.8. DRA Öro a15ad SW [+Plusqu 20 Calcan 2] (KR). Viimeiset KOR Jurmossa 20.9. 2p (JHe, JNo, MeH) ja 21.9. 1p (JHe).

PIKKUKUOVI *Numenius phaeopus* Syksyn ensimmäiset 11.6. MIE Silakkari 2 W (JSi) ja 13.6. KOR Jurmo 1p (PT). Parhaat summat totutusti KOR Jurmosta: 16.7. 50p (Ali-Eskola H, RN) ja 25.7. 52p 6m (Astor J). Viimeinen jo 8.8. DRA Öro 3 SW (KR).

ISOKUOVI *Numenius arquata* Muuton alkua kuvaavat 6.6. KOR Jurmo 1ä (WV), 11.6. KAA Kuusistonlahti 2 tulivat p (RLi, RM) ja MIE Silakkari 1 korkealla SW (JSi). Suurin päiväsumma 18.7. KOR Jurmo 55p 10m (Henttonen P, Kelovesi J, Kokkala L, Kosonen R). Myöhäisiä havaintoja tehtiin poikkeuksellisen paljon ja syyskuultakin kertyi seitsemän havaintoa. Syyskuun viimeiset: 18.9. SAL Halikonlahti 1 (Ali-Eskola Hannu) ja 26.9. DRA Kugeskär 1p (MA, JR, Korkki Mika). Lokakuussakin vielä 21.10. PAR Petteby 1 S (MLa). Ennätysmyöhäisiä olivat kuitenkin KOR Jurmossa viihtyneet linnut: 2.10. 1p , 3.-24.10. 2p (JNo, OK, JHe, MA ym), joista toinen paikalla aina tammikuulle asti.

MUSTAVIKLO *Tringa erythropus* Syksyn ensimmäiset 6.6. KAA Kuusistonlahti 2p (HKo, Partanen V, Partanen M, Partanen A) ja MIE Silakkari 1 (JSi). Parhaat määrät 30.7. PYH Rihtniemi 14m (JSi) ja 31.8. KOR Utö Örskär 12p (WV, Norrdahl Kai). Viimeiset 18.9. PAI Puhdistamo 1 (JTa) ja 26.9. PAI Paimionlahti 1 tuli p (PT).

PUNAJALKAVIKLO *Tringa totanus* Muuton alkua 11.6. KAA Kuusistonlahti 4p a5 lähti m S (RLi, RM) ja MIE Silakkari 7p (JSi). Viimeiset aikaisin: KOR Jurmossa 17.9. 1p (JHe, JVi) ja 20.9. 1p (JHe, JNo, MeH).

VALKOVIKLO *Tringa nebularia* Havaintoja läpi kesän. Suurimmat määrät 1.8. KOR Jurmo 19p 1m (JHe), 15.8. KOR Jurmo 55p (PT) ja 20.8. KOR Utö 30 p+m (JTi). Viimeiset KOR Jurmossa 21.9. 1p (JHe) ja 26.9. 2p (Hilditch Kai, Holmberg Hannu, Luukkonen Antti).

METSÄVIKLO *Tringa ochropus* Syksyn paras summa laskettiin aikaisin: 11.6. MIE Silakkari a12 SW (KR,

Kapari Lauri). Viimeinen 5.9. TUR Ävik 1 (JNo).

LIRO *Tringa glareola* Havaintoja valkoviclon tapaan läpi alkukesän. Ensimmäinen iso kertymä 21.6. MIE Mynälahti 43p (HKo, JLu). Päämuuttoa edustavat 15.7. KAA Kuusistonlahti 150p (/KLvihko, JrL) ja 4.8. SAL Sokeritehdas 100p (RM, HHu). Viimeiset KOR Jurmossa 15.9. 1p (JHe, JVi) ja 17.9. 1p (JHe, JVi).

RANTASIPI *Actitis hypoleucos* Paras summa 7.8. SAL Sokeritehdas 10p (HKI). Viimeiset 23.9. TUR Vuoksenniska 1p (TT, Oivukka Mikko) ja 6.10. KOR Utö 1 m ä yöllä (JTi).

KARIKUKKO *Arenaria interpres* Vain kaksi havaintoa ilmoitettiin: 1.9. PAI Paimionlahti Meltola 1m (/PLvihko, PeL) ja 6.9. DRA Morgonlandet 2m Caluta-parvessa (MA ym).

VESIPÄÄSKY *Phalaropus lobatus* Syksyn yhteisumma hyvä n.77 lintua. KOR Jurmossa 14.7.-26.8. havaintoja 12 päivältä. Ensimmäinen 14.7. 7p (Ali-Eskola H, RN), maksimit 2.8. 9p (JHe) sekä 16.8. 8p 1m (PT) ja viimeiset 26.8. 2p (SKu). Jurmon syksyn summa arviolta 45 yksilöä. SAL Halikonlahdella 25.8.-12.9. havaintoja 10 päivältä. Maksimi 5.-12.9. 10 1kv p (TLr, HKo, TN, HA ym). Havainnot muualta: 1.8. PAI Puhdistamo 1ad p (TN), 16.8. KEM Sjöfax 1ad p (RLi, KR), 23.8. SAU Kärkniemi 5p (TN), 31.8. TUR Ävik 2 (Ali-Eskola Hannu), 1.9. KOR Jurmo Lägnan-kläpparna 2 N (WV, Norrdahl Kai), 1.9. KOR Jurmo Lilla Hamnskär 3p (WV, Norrdahl Kai), 4.9. KOR Jurmo Lilla Mäskär 1 1kv SW (WV, Norrdahl Kai), 4.9. KOR Jurmo Stora Mäskär 1 1kv p (WV, Norrdahl Kai) ja 14.9. TUR Vuoksenniska 2 (PA).

ISO KAHLAAJA 2.9. DRA Lövä a100m klo10:10 (KR, RM).

MERIKIHU *Stercorarius parasiticus* Parhaat muutot 19.7. UUS Vasikkari 3p 16 S (OT) ja 2.8. UUS Vasikkari 34 S [33 tummaa 1 välimuotoinen] (OT). Viimeiset 22.8. VÄS Galtarbyviken 1 tumma SSW (HL) ja 6.9. DRA Morgonlandet 2p (JR).

KIHU-LAJI *Stercorarius sp* 21.10. YLÄ Pehkuranta 1p (HL, JNo) ja 25.10. PYH Rihtniemi Ijuv S Ste pom/cus (JSi, TS, MSA).

PIKKULOKKI *Larus minutus* Pikkulokin muutto alkaa jo varhain: 25.6. UUS Vasikkari 1ad S (OT) ja 26.6. PAI Paimionlahti Kinkka 3ad SW (KR, RLi, Kapari Lauri). KOR Jurmon ensimmäinen 14.7. 1p (Ali-Eskola H, RN). Paras summa 7.8. SÄR Förby 17p (TLu). Syyskuulta ilmoitettiin vain yksi havainto, mutta lokakuun lopulla oli selvä esiintymispiikki: 21.10. UUS Lyökki tai Vekara 1m (/Thak, RVr, HP, RHe), 22.10. KOR Jurmo 1ad tp p (JHe), 24.10. KUS Isokari 4ad 1 2-kv S (HKI), 28.10. KOR Jurmo 2p 9m (JG, Hyvönen Raimo) ja 29.10. KOR Jurmo 9m (JG, JHe, Hyvönen Raimo).

NAURULOKKI *Larus ridibundus* Muuton alkua: UUS Vasikkari 14.6. 117 S ja 24.6. 123 S (OT). Parhaat

Rantasipi havaittiin vielä lokakuussakin. *Jukka Tammi, kesä 1995, Turku Ävik.*

päivät 25.7. PYH Rihtniemi 330m (TS, MSa, JSi) ja 29.10. KOR Jurmo 120p 200m (JG, JHe, Hyvönen Raimo).

KALALOKKI *Larus canus* Parhaat summat: 18.9. KOR Utö 1000 p/m (JT*i*) ja KOR Jurmo 24.10. 600p 250m (Linna Ari, Vuokko Jouko, JHe) sekä 21.11. 600p 100m (JHe, Nummelin Jari, Silvenius Frans).

SELKÄLOKKI *Larus fuscus* Suurin muutto 22.9. PYH Rihtniemi 20m (TLe). Viimeiset KOR Jurmossa 18. ja 19.10. 1p (J*J*N, J*N*o, MeH, PK ym).

HARMAALOKKI *Larus argentatus* Parhaat määrät laskettiin TUR Ävikissä: 24.10. nn.1500 ja 13.11. nn.1000 (J*T*a).

ISOLOKKI *Larus hyperboreus* 21.11. nähtiin 1kv lintu Turussa välillä satama-Topinoja (HA, J*T*a, Lehto Henry, VMI). Lisäksi 28.11. UUS Kalasatama 1 kv p (PA, JSi, TL*b*).

RÄYSKÄ *Sterna caspia* Paras määrä totutulla paikalla KEM Sjöfaxissa: 29.7. 12ad 5juv p (HL). Viimeiset huomattavan aikaisin: 16.8. KEM Vestlax 13p (HL) ja 29.8. PYH Rihtniemi 1 (TS, MSa, JSi).

KALATIIRA *Sterna hirundo* Viimeiset 23.8. PAR Attu lossi 4p (BB) ja UUS Vasikkari 27 S (OT) sekä 3.9. UUS Lyökki 1 tp (RHe).

LAPINTIIRA *Sterna paradisaea* Ainoa heinäkuun jälkeen ilmoitettu havainto oli samalla myöhäinen:

24.10. PYH Rihtniemi 1 S klo11.00 ja 1p klo12.35 sama lintu? (H*K*o, T*M*, T*S*, T*L*r).

TIIRA-LAJI *Sterna sp* 1.8. PYH Rihtniemi 150 S (JSi).

ETELÄNKIISLA *Uria aalge* Kolme havaintoa: 10.8. DRA Morgonlandet 1 SW (/Thak, Sällylä Seppo), 3.10. DRA Bengtskär 1tp p illalla (J*T*e) ja 3.10. KOR Jurmo 1p sataman NE-puolella (J*N*o, Stenroos Arto, Lehti Pekka).

RUOKKI *Alca torda* Kaksi marraskuista: UUS Vekara 3.11. 1 (PA) ja 6.11. 1 (RHe).

RISKILÄ *Cephus grylle* Paras summa 6.10. KUS Isokari 160p (TA, TLe, PA, J*r*L). Marraskuultakin vielä isohko kertymä: 7.11. KUS Isokari 40p (JHe, PaL, HHu, WV).

KESYKYYYHKY *Columba livia domesticus* Muuttohavainto: 20.9. DRA Lövä 1m sepelkyyhykparvessa (HL).

UUTTUKYYHKY *Columba oenas* Suurimmat parvet: 20.8. PAI Paimionlahti Meltola 120p (TN) ja 18.9. LEM Nyynänen 130p (RM).

SEPELKYYYHKY *Columba palumbus* Parhaat summat: 20.9. DRA Lövä 1250 m klo7.00-11.40 (HL), 26.9. UUS Vasikkari 1000p (RM, HHu, VVS) ja 27.9. DRA Lövä 861m (SKu, EG, JKu). Kaikki marraskuiset: 1.11. UUS Hanko 1 (PA, J*N*o), 7.11. MIE Mynälahti 1p

(BG). 8.11. MIE Tutkimusasema Ijuv (JSi) ja 12.11. TUR Martinsilta Ijuv (JSi).

TURKINKYYHKY *Streptopelia decaocto* TUR: havaintoja kuudelta paikalta 17 linnusta (JTa, KR, HKI, RM ym). Suurin parvi 24.9. TUR Elinantie 9 (KR). Havainnot muualta: 3.9. KAA Rauvola Kiurunkatu 1 laskeutui p (TT), 7.9. HAL Halikon sairaala 1Ä (HL), 11.9. MAR 4 (Saarinen Markku J), 18.9. SAL Rummunlyöjänkatu 4 (Ali-Eskola Hannu), 26.9. SAL Joensuu pelto 11p latojen katoilla (PK, TT, Oivukka Mikko, Laine Niina), 3.10. PÖY Auvainen 1 S (MT), 17.11. LEM Suopursuntie/Mt.192 1 SW (JTa) ja 29.11. SAL 4p (HKI).

TURTURIKYYHKY *Streptopelia turtur* Yksi havainto: 7.11. DRA Björkboda Ijuv p (Keskinen Arto, TLu, Veijalainen Ari ym).

KÄKI *Cuculus canorus* Ensimmäinen muuttaja jo 26.6. UUS Vasikkari 1 S (OT). Määrät ja viimeiset KOR Jurmossa: 15.9. 3p1m ja 16.9. 2p5m (JHe, JVi), 27.9. 1p (Hilditch K, Homlberg H, Luukkonen A) ja 2.10. 1p (Lehti P, OK, JNo ym.).

HUUHKAJA *Bubo bubo* Ulkosaaristohavainnot: 3.9. KOR Jurmo Lill Hamnskär 1p pienellä puuttomalla luodolla aivan uloimmassa saaristossa (WV, Norrdahl K) sekä KOR Jurmossa 15.10. alkaen talvehtimaan jäänyt yksilö (MeH, JNo, RN ym.).

HIIRPÖLLÖ *Surnia ulula* Kaikki havainnot: 31.10.-3.11. UUS Vekara 1p (RHe, MLe, PA, HKI ym.), 8.11. PAR Petteby 1p (MLa), 9.11. PAR Sunnanberg 1p (MLa), 12.11. PAR Simonby 1p (MLa), 15.11. PAR Sydmontie 1p (MLa, JTa, RHo), 19.11. alkaen talven loppuun KOR Gyltö 1p (JHe, TT ym.), 24.11. PAR Lenholm 1p (Lamm A) ja 29.11. PAI Kurki 1p (HKI).

SARVIPÖLLÖ *Asio otus* Suurin määrä 6.10. KUS Isokari 6 reng. (TA, PA, JrL, TLe) ja viimeinen 8.11. KUS Isokari 1p (JHe, WV).

SUOPÖLLÖ *Asio flammeus* Ensimmäinen 20.9. UUS Vekara 1 (RHe, MLe). Ei kerääntymiä, viimeinen 10.11. KOR Jurmo 1p (PeL).

KEHRÄÄJÄ *Caprimulgus europaeus* Kaksi elokuusta havaintoa 6.8. MAS Riviera 1p (Lehti P) ja 19.8. MAS Karevansuo 1p (Lehti P) sekä kaksi syyskuusta 1.9. TUR Huhkola 1p (HL) ja 12.9. PYH Rihtniemi 1p (TS, MSa, JSi).

TERVAPÄÄSKY *Apus apus* Parhaat määrät: 12.7. UUS Vasikkari 310 E (OT), 22.7. TUR Ävik 200 (JTa), 28.7. PAR Attu Östervik 150p (KOP), 9.8. PAR Attu Kartano 150p (BB), 22.8. PAR Petteby 200 S (BB), 23.8. PAR Attu Västervik 200p/m (BB) ja vielä 6.9. LAI Salonkylä-Untamala 90m (HKO). Viimeiset KOR Jurmossa 16.9. 1m ja 17.9. 4m (JHe, JVi).

HARJALINTU *Upupa epops* Neljä yksilöä: 9.9. KOR Utö 1p (JTi, Willström I), 15.9. KOR Jurmo 1p (JHe, JVi), 14.-19.10. KOR Utö 1p (JTi, Willström I ym.) ja

20.10. PRN Kestriikki 1p (Thak, JKN, Markkanen J).

KÄENPIIKA *Jynx torquilla* Elokuulta vielä kuusi havaintoa ja syyskuussa kolme: 3.9. UUS Hanko 1 reng. (PA), 6.9. PRN Teijo 1 (JNo, EI) ja 16.9. KOR Jurmo 1p (JHe, JVi).

HARMAAPÄÄTIKKA *Picus canus* Ei vaellushavaintoja, sisämaasta: 12.9. ja 4.10. PÖY Auvainen 1k p (MT) ja 31.10. MAS Kankainen 1p (Lehti P).

PALOKÄRKI *Dryocopus martius* Ainoa vaelteluun viittaava 9.8. DRA Öro 1 Ikv p/NE (KR).

PIKKUTIKKA *Dendrocopos minor* Ei havaintoja saaristosta. Kuntasummat 3.8.-14.11.: DRA 3, KAA 7, KEM 1, KUS 1, NAU 1, PAR 5, PII 1, PRN 1, PYH 2, RYM 3, SAL 1, TUR 4, UUS 2, yhteensä 32 yksilöä.

POHJANTIKKA *Picoides tridactylus* Vain kaksi havaintoa: 26.9. UUS Vekara 1n (RHe, RVr) ja 6.10. PYH Rihtniemi 2m (HKI, JNo). Lisäksi Rihtniemessä 20.9.-9.10. välillä havaittiin ed. lisäksi 3 yksilöä.

KANGASKIURU *Lullula arborea* Ensimmäinen 7.8. KOR Wattkast 1m (RN). KOR Jurmon maksimi 20.9. 9m (JHe, JNo, MeH) ja RYM Aaslan 17.10. 24p (LS). Muualta paras 25.9. PII Makarla a13p (PT) sekä myöhäinen määrä 1.11. KOR Utö 3p2m (JHe, HHu, PaL, RM). Viimeinen 9.-11.11. KOR Jurmo 1p (PeL).

KIURU *Alauda arvensis* Parhaat määrät 4.10. PAR Attu Västervik 70p (KOP) sekä 29.10. KOR Jurmo 72p5m (JG, JHe, Hyvönen R) ja viimeinen 7.11. MIE Mynälahti 1p (BG).

TUNTURIKIURU *Eremophila alpestris* Kaikki havainnot: 11.10. KOR Jurmo 1p (MA, RM, KR), 22.10.-joulukuulle UUS Hanko 2p (PA), 11.11. KOR Jurmo 1p (PeL) ja 14.11. UUS Kaatopaikka 1p (PA). Yhteensä viisi lintua.

TÖRMÄPÄÄSKY *Riparia riparia* Viimeiset 20.9. TUR Huhkola 1p (PK, TT, Oivukka M), 25.9. MIE Koeasema 1 (JSi) sekä 1.10. KAA Rauvola 1p (PA). Kerääntymiä ei ilmoitettu.

HAARAPÄÄSKY *Hirundo rustica* Parhaat summat 2.9. DRA Lövä 130m+HDR 285m (KR, RM), 15.9. KAA Rauvola 700p (PA), 26.9. MIE Mynälahti 300p (HHu, RM, VVS) sekä poikkeuksellisen myöhäinen kerääntymä 3.10. KAA Rauvola 150p (KR, SKu). Viimeiset 24.10. KUS Laupunen 1p (TT, TK) ja 1.11. UUS Hanko 1m (PA, JNo, JSi).

RÄYSTÄSPÄÄSKY *Delichon urbica* Ainoa kertymä 16.8. KAA Kuusistonlahti 50p (KLvihko, Öhman K). Viimeiset 8.10. KAA Kuusistonlahti 2p (KLvihko, Stenholm T) ja KOR Jurmo 1p (MA, RM, KR).

METSÄKIRVINEN *Anthus trivialis* Ainoa mainittava muutto 2.9. DRA Lövä 91m (KR, RM). Viimeiset 5.10. KOR Jurmo 2m (Lehti P, Roering K, Stenroos A) ja KUS Isokari 4 (Tle) sekä 8.10. KUS Isokari 2 (PA).

Kustavin Isokarin mustaleppälintu-koiras rengastajan hypyssissä. Pekka Alho, 8.10.1998.

NIITTYKIRVINEN *Anthus pratensis* Parhaat määrät KOR Jurmo 19.9. 350p250m ja 20.9. 108p542m (JHe,JNo,MeH) sekä 20.9. DRA Lövä 448m (HL.Gunnar Oetken). Jurmossa vielä 29.10. 65p (JG,JHe,Hyvönen R). Viimeiset myös Jurmossa 12.11. 4p (PeL).

LAPINKIRVINEN *Anthus cervinus* Vain kolme elokuista: 30.8. KOR Utö 1p ja KOR Utö Örskär 1p (WV, Norrdahl K) sekä UUS Vekara 1 (RHe). Suurimmat kertymät 12.9. MIE Silakkari-Aarlahti-Vasikkahaka 7p (HHu, RM, VVS) ja 14.9. TUR Friskalanlahti (TLe). Viimeiset 30.9. KAA Rauvola 1 (PA) ja 9.10. KUS Isokari 1p (TA, TLe).

LUOTOKIRVINEN *Anthus petrosus* Ainoa yli kahden linnun määrä 27.11. KOR Jurmo 11p (Ali-Eskola H).

KELTAVÄSTÄRÄKKI *Motacilla flava* Selvästi suurimmat muutot PÖY Auvainen 5.9. 253m ja 6.9. 192m (MT). Viimeiset 27.9. DRA Lövä 1m (EG, JKu, SKu) ja 1.10. PAI Paimionlahti 1S (MT).

VÄSTÄRÄKKI *Motacilla alba* Suurimmat kertymät 9.9. PAR Attu 250p (RM), 14.9. KOR Jurmo 70p250m (JHe, JVi) sekä 16.9. MIE Mynälähti 280p (HKO, TLR). TUR Topinojalla poikkeuksellisen runsas esiintyminen marraskuussa: 8.11. 10p (TT, Oivukka M) ja vielä 30.11. 7p (AS, JSa). Muualtakin vielä 12 marraskuusta lintua, joista viimeinen 15.11. TUR Ävik 1 (PA).

TILHI *Bombycilla garrulus* Ensimmäiset havainnot 17.9. YLÄ Kaukosuo 580m/12a (SNu) ja 26.9. UUS Pullonkari 2p (HHu, RM, VVS). Lokakuun suurimmat summat 17.10. PÖY Auvainen 66m/4a (MT), 27.10. LIE Suopohja 100S (JTa) ja 31.10. KOR Utö 80p (JHe, HHu, RM, PaL). Marraskuussa mm. 1.11. KOR Utö 300p/m (JHe), 8.11. KUS Isokari 250m (JHe, HHu,

PaL, WV), 16.11. RYM Aasla 284p (LS) sekä 28.11. KEM Strömme a450p, Kemiönsaarella yht. 700 (HL, Korhonen J).

KOSKIKARA *Cinclus cinclus* Ainoat lokakuiset 9.10. NAA Ukko-Pekka 1p (Suominen T) ja 29.10. KAA Littoistenjärvi 1p (Ali-Eskola H). Muuttovivahteiset ulkosaaristohavainnot: 3.11. UUS Vekara 2p (PA, HKI, AoL) sekä KUS Isokari 7.11. 1p ja 8.11. 2p2m (JHe, PaL, JG, RM).

PEUKALOINEN *Troglodytes troglodytes* Suurimmat kerääntymät 2.10. KOR Jurmo 60p (Lehti P, OK, JNo) ja 6.10. KUS Isokari 50p (TA, TLe, PA, JrL). Viimeiset 12.11. KOR Jurmo 1p (PeL) ja 21.11. PYH Rihtniemen kylä 1p (JSi).

RAUTIAINEN *Prunella modularis* Kirkkaasti suurin summa 26.9. DRA Lövä 242m (HL) ja viimeinen 7.11. MIE Mynälähti 1p (BG).

PUNARINTA *Erithacus rubecula* Runsaimmat kerääntymät 18.9. KOR Jurmo 200p (JHe, JNo) ja 5.-6.10. KUS Isokari 200 (TLe). Viimeiset 11.-12.11. KOR Jurmo 1p (PeL) sekä 15.11. PAR Attu 1p (RHö).

SATAKIELI *Luscinia luscinia* Viimeinen 20.8. KOR Utö 1p (JTi).

SINIRINTA *Luscinia svecica* Ensimmäiset 2.9. KAA Rauvola 2 (PA), PRN Saarenjärvi 1p (MA) sekä UUS Iso Loueletto 1p (KOP). Lokakuussa 4 yksilöä, joista myöhäisimpinä 5.10. RAI Raisionlahti 1p (RM) ja 17.10. KOR Jurmo 1p (MeH, JJJ, JNo).

MUSTALEPPÄLINTU *Phoenicurus ochruros* SAL Sokeritehtaalla paljastui mahdollinen pesintä vasta syksyllä: 23.8.-17.10. yht. ainakin 1k2n-puk (JJN, TT, JR). Muualta havaintoa yht. seitsemästä linnusta: 18.8. DRA Bengtskär 1n-puk (/Thak, SS), 7.-9.10. KUS Isokari 1ad k reng. (TA, PA, TLe, JrL), 26.-31.10. KOR Jurmo 1n-puk (Hyvönen R, JG), 27.10. KOR Rumar 1 (/Thak, Tobiasson J), 27.10. KOR Utö 1 ad k (/Thak, SS), 1.11. KOR Utö 1n-puk (JHe, HHu, PaL, RM) ja 1.11. UUS Hanko 1n-puk (PA).

LEPPÄLINTU *Phoenicurus phoenicurus* Viimeiset 16.10. KOR Jurmo 1n-puk (MeH, RN, JNo), 17.10. TUR Ravurinkatu 1 (PA) sekä 1.11. SAL Perttelinkatu 1 1kv k (MA, JR).

PENSASTASKU *Saxicola rubetra* Parhaat kerääntymät 25.8. KOR Jurmo 25p (SKu) ja 8.9. PAR Attu 25p (RM). Viimeiset VÄS Galtarbyviken 2p (HKO, TLR, RLu, JLu) ja 20.9. KOR Jurmo 1p (MeH, JHe, JNo).

KIVITASKU *Oenanthe oenanthe* Suurin kerääntymä 23.8. MIE Ravean pellet 20 (JSi). Viimeiset 21.10. KOR Utö 1m (JTi) ja 5.11. KOR Jurmo 2p (Björklund M, Huhtala V, JJN).

SEPELRASTAS *Turdus torquatus* Kaikki havainnot: 17.10. UUS Vekara 2 (RHe, MLe, HP, Saranto R), 24.10. KUS Isokari 1p (TA, HKI, SL, JSi) ja 24.10. UUS

Vekara (RHe, MLe, RVr).

MUSTARASTAS *Turdus merula* Parhaat määrät 12.10. RYM Aasla 94p (LS) ja 30.10. Jurmo 45p (JG, JHe).

RÄKÄTTIRASTAS *Turdus pilaris* Suurimmat summat 12.10. SAL Halikonlahti 1000 (TLr), 21.10. UUS Lyökki ja Vekara 7600m (RHe, HP, RVr), 4.11. KAA Kuusisto 700p (PK, Nikkinen L) sekä RYM Aasla 2520p (LS).

LAULURASTAS *Turdus philomelos* Parhaina 3.10. KUS Isokari 300 (TLe) ja 19.10. KOR Utö 2000yöm (JTe). Viimeiset 30.10. PAR Mustfinn 1p (BB) ja 10.11. RYM Kirveenrauma 1m (AS).

PUNAKYLKIRASTAS *Turdus iliacus* Päämuuttoina 19.10. KOR Utö 3000yöm, 22.10. KOR Jurmo 250p (Karhu H&O,PK) sekä 26.10. PER Ruukinrinne 250SW (MA). Viimeiset 26.11. VEH Kirkko 3 (AS), 28.11. KEM Strömman lä (HL,Korhonen J) ja 30.11. KOR Jurmo 2p (Björklund M,Lindström J,Palmgren J).

KULORASTAS *Turdus viscivorus* Parhaat määrät 5.10. KUS Isokari 50 (TA,PA,TLe,JrL), 13.10. RYM Aasla 74p (LS) ja 17.10. UUS Vekara 70m (RHe, MLe, HP, Saranto R). Viimeiset KOR Jurmossa 1m, 11.11. 1m sekä 12.11. 1p (PeL).

PENSASSIRKKALINTU *Locustella naevia* 11.8. MIE Mynälähti 1Ä (TA).

RUOKOKERTTUNEN *Acrocephalus schoenobaenus* Summia KAA Rauvolan lintuasemalta: 4.8. 40

reng.4kontr. (MeH,MN,WV), 25.8. 34reng.13kontr. (PA) ja 2.9. 43reng.4kontr. (PA,MeH,JJN). Kaksi lokakuista: 2.10. UUS Hanko 1p ja UUS Vekara 1p (PA, HKI, KR,JSi).

VIITAKERTTUNEN *Acrocephalus dumetorum* Kolme syyshavaintoa: KAA Rauvolassa 15-17.8. 1 kv reng. ja kontr. (SKu,RLi,KR ym.) sekä 25.8. 1 kv reng. (PA) ja 5-9.9. HAL Halikonlahti 1 kv reng. ja kont. (TN).

LUHTAKERTTUNEN *Acrocephalus palustris* KAA Rauvolan syksyn rengastus määrä 19 yksilöä, joista viimeinen 3.9. (MA,KR).

RYTIKERTTUNEN *Acrocephalus scirpaceus* Rengastussummat KAA Rauvolasta: 12.8. 34reng.3kontr. (Korhonen J) ja 15.8. 28reng.10kontr. (KR,RLi,IL). Viimeiset 6.10. RYM Aasla 1p (LS) sekä KAA Rauvola 6.10. 3 reng. (Korhonen J) ja 7.10. Ireng. (Saario J).

RASTASKERTTUNEN *Acrocephalus arundinaceus* Kaksi rengastusta KAA Rauvolasta: 5.8. ja 11.8. (Korhonen J,MeH).

HERNEKERTTU *Sylvia curruca* Selkeästi viimeinen 8.11. KUS Isokari (JHe,HHu,PaL,WV ym.).

PENSASKERTTU *Sylvia communis* Viimeiset 19.9. TUR Vuoksenniska 1 (HKI) ja 26.9. KOR Jurmo 1 (Hilditch K,Holmberg H,Luukkonen A).

LEHTOKERTTU *Sylvia borin* Viimeiset 18.9. TUR

Pähkinänaakeleita havaittiin vain yksi ainoa. Tom Lindroos, 2.2.1995, Turku.

Vartiovuori 1 (KR) ja 20.9. UUS Vekara 2 (RHe,MLe).

MUSTAPÄÄKERTTU *Sylvia atricapilla* Myöhäisimmät 8.11. KUS Isokari 2p (JG,HHu,PaL,WV ym.).

SIRITTÄJÄ *Phylloscopus sibilatrix* Viimeinen 8.9. TUR Vartiovuori 1p (KR).

PAJULINTU *Phylloscopus trochilus* Parhaat määrät KAA Rauvolassa 13.8. 79reng.4kontr. ja 19.9. 57 reng.2kontr. (SKu), 4.9. UUS Santakari 50p (OT) sekä 17.9. KOR Jurmo 100p (JHe,JVi). Hyvin myöhäinen havainto 8.11. KUS Isokari 1 (JG,Palmgren J).

TILTALTTI *Phylloscopus collybita* Ainoat mainittavat kertymät KUS Isokarissa 3.10. ja 6.10. 20 (TA, PA, TLe, JrL). Viimeiset 7.11. UUS Kaatopaikka (PA) ja 8.11. KUS Isokari 2 (JG, KKu,HHu,WV ym.).

HIPPIÄINEN *Regulus regulus* Suurimmat summat KOR Jurmosta 19.9. 250 (JHe,MeH,JNo), 2.10. 1000 (Lehti P,OK,JNo) ja 21.10. 500 (Karhu H&O,PK).

HARMAASIEPPO *Muscicapa striata* Viimeiset 8.10. KUS Isokari 1 (TA,PA,TLe,JrL) ja 11.10. KOR Jurmo 1 (MA,RM,KR).

PIKKUSIEPPO *Ficedula parva* Kaikki havainnot: 4.9. KOR Utö 1n-puk (/WV,Norrdahl K), 4.9. UUS Santakari 1 (OT), 7.-9.9. KOR Utö 1p (RVa), 18-19.9. KOR Utö (RVa), 26.9. KUS Isokari 1 (TA,SL), 4.10. UUS Vekara 2 (/Thak,RLu), 4.10. PYH Rihtniemi kylä 1p (TS, MSa, JSi, TLb ym.) ja 5.10. KOR Jurmo 1 (Lehti P,Roering K,Stenroos A).

KIRJOSIEPPO *Ficedula hypoleuca* Viimeiset 17.9. KOR Jurmo 1 (JHe,JVi) ja 26.9. KUS Isokari 1 (TA,SL).

VIIKSITIMALI *Panurus biarmicus* Lajilla havattiin voimallista vaellusta muuallakin Suomessa mm. runsaasti sisämaan havaintoja ilmoitettiin Bongariliiton tekstihakuun. Selvät vaellushavainnot TLY:n alueelta: 20.9.MIE Aarlahi 6NE (JSi), 26.9. MIE Silakkari 4S+ä (HHu, RM,VVS), 26.9. PAR Ljusudda 2S (Öhman A), 6.10. PAI Paimionlahti 11p6m (RM), 11.10. KAA Kuusistonsalmi Munkkenlahti 10W (/Lv,Lehto HJ), 17.10. UUS Vekara 1ONE (RHe,MLe,HP,Saranto R), 30.10. UUS Santtio 2SW (PA), 1.11. SAL Halikonlahti 3p12m (/Thak,Metsäranta R), 8.11. KEM Skeppsholmen 5N (HL) sekä 8.11. KUS Isokari 2N (JG,HHu,WV). Lisäksi ensimmäinen havainto KOR Jurmosta 22.10. 1 ad n reng. (Karhu H&O,PK). Parhaat summat vakio-paikoilta PAR Petteby 30.9. 80p (BB), PAI Paimionlahti 4.10. 20 (PT), KAA Kuusisto Torpanranta 1.11. 15 (KR), MIE Mynälahti 12p (/MLvihko,Heinonen Reija, Mäki Marja-Liisa) ja RYM Aasla 1.11. 16p (LS).

PYRSTÖTIAINEN *Aegithalos caudatus* Ensimmäinen 11.10. PAI Mäkiläntie 1p (HJ,RVv). "Parhaat" määrät 17.10. YLÄ Pyhäjärvi Pehkuranta 17p (HKO,TLr,TM) ja 31.10. UUS Vekara 3a25 (RHe,MLe,RVr).

SINITIAINEN *Parus caeruleus* Muiden tiaisten tapaan ei vaellusta. Mainittavin havainto 30.10. KOR Jurmo

30p85m (JG,JHe).

TALITIAINEN *Parus major* Vaatimaton paras määrä 8.10. KUS Isokari 80 (TLe).

PÄHKINÄNAKKELI *Sitta europaea* 26.9. KAA Piispanristi 1 (/PK,Lahtonen H).

PUUKIIPIJÄ *Certhia familiaris* Suurimmat saarisummat 2.10. KOR Jurmo 40 (Lehti P,OK,JNo), 2.10. UUS Vekara 40p+m (PA,HKl,KR,JSi), 5.10. KUS Isokari 40 (TLe) sekä vielä 30.10. KOR Jurmo 90 (JG,JHe).

PIKKULEPINKÄINEN *Lanius collurio* Viimeiset 27.9. NAU Lillandiet 1(Saarinen MJ) ja 1.10. UUS Vekara 1 (RHe,HP).

ISOLEPINKÄINEN *Lanius excubitor* Ensimmäinen 15.9. MIE Mynälahti 1p (HKO). Suurimmat kerääntymät 4.10. KUS Isokari 5 (TLe) ja UUS Vekara 10 (/Thak,RLu).

PÄHKINÄHAKKI *Nucifraga caryocatactes* Kohtalainen vaellus. Havaintosarja TUR Tavara-asemalta: 28.9. 2p, 3.10. 6p, 6.10. 20p, 9.10. 30p, 13.10. 24p, 16.10. 15p, 23.10. 10p ja 30.10. 10p (JTa,TN,JNo ym.). Yli viiden määrät muualta: 1.10. UUS Vekara 7m (RHe, HP), 6.10. PYH Rihtniemi 7p (TS, HV, HKl, JNo), 6.10. PAR Kirjala a6SE (Öhman A), 10.10. TUR Pitkämäki 6p (TN), 12-21.10. TUR Puolalanpuisto 7p (Linden J), 17.10. KOR Jurmo 5p1m (MeH,JNo,JJN) ja UUS Vekara 3p4S (RHe,MLe,HP,Saranto R) sekä 24.10. UUS Hanko 6 (PA).

NAAKKA *Corvus monedula* Yli tuhannen muutot: 5.10. KUS Isokari 2689m (TA, PA, TLe, JrL), 5.10. PYH Rihtniemi 1860m (JHe), 17.10. UUS Vasikkari 2310 SW (OT), 17.10. UUS Vekara 1500 SW (RHe, MLe, HP, Saranto R), 21.10. UUS Lyökki ja Vekara 7700m (RHe, HP, RVr) ja 24.10. UUS Vekara 2000m (RHe, MLe, RVr).

MUSTAVARIS *Corvus frugilegus* Neljä yli sadan muuttoa: 5.10. KUS Isokari 130m (TA, PA, JrL, TLe), 5.10. PYH Rihtniemi 118m (JHe), 17.10. UUS Vasikkari 296 S (TA, HKl, SL), 17.10. UUS Vasikkari 190 SW (OT) ja 21.10. PYH Rihtniemi 205m (TS, MSa, JSi, TLb). Viimeinen ja ainoa marraskuinen havainto 16.-17.11. Rymättylä Aasla 1p (LS).

VARIS *Corvus corone cornix* Parhaat, yli tuhannen linnun, muuttosummat: 5.10. KUS Isokari 2025m (TA, PA, JrL, TLe), 5.10. PYH Rihtniemi 2050m + *Corvus sp* 835m (JHe), 17.10. PYH Rihtniemi 1266 S (TS, MSa, JSi), 17.10. UUS Vasikkari 2000 SW (OT), 17.10. UUS Vekara 2500 SW (RHe, MLe, HP, Saranto R), 21.10. UUS Lyökki ja Vekara huikeat 17100m (RHe, HP, RVr), 21.10. PYH Rihtniemi 3884m (TS, MSa, JSi, TLb ym.) ja 31.10. KUS Isokari 300m (TA, PA, HL ym.).

KOTTARAINEN *Sturnus vulgaris* Kaikki yli puolen tuhannen määrät: 4.8. HAL Iilike 700p (HHu, RM), 15.8. MIE Kumiruona 2000p (RK), 22.8. KEM Keskusta

600p (HL), 5.9. HAL 1-tie 1000p (PK), 10.9. PAI Paimionlahti 600p (MT), 11.9. SAL Halikonlahti 1000p (JTi) ja 18.9. MIE Mynälahti 1000p (RM). Lintuja jäi kohtalaisen paljon talveksi asti.

PIKKUVARPUNEN *Passer montanus* Kaikki syysaikaiset havainnot: 16.8. HAL Meriniityn Neste lad2juv (RLi, KR), 20.8.-10.11. LOI Hulmi 3p (Jokinen J&J), 28.8.-30.9. KOR Wattkast 5p (RN), 12.9. SAL Sokeritehdas 2 (HKI), 8.-9.10. PÖY Auvainen 2p (MT), 24.10. UUS Satama 1 (PA), 31.10.-1.11. KOR Utö 1p (JHe, HHu, PaL, RM), 8.11. TUR Topinoja 1 (Ali-Eskola H), 15.11. KOR Kirkonkylä 4p (JHe) ja 16.11. NOU Aliskulma 2 (JTa).

PEIPPO *Fringilla coelebs* Vain kolme yli puolen tonnin muuttaja: KOR Jurmo 18.9. 50p500m + *Fri sp* 400m ja 20.9. 25p725m + *Fri sp* 210m (MeH, JHe, JNo) sekä 27.9. DRA Lövä 515m + *Fri sp* 410m (EG, SKu, JKu).

JÄRRIPEIPPO *Fringilla montifringilla* Ensimmäiset 30.8. UUS Vekara 3 (RHe), 2.9. DRA Lövä 2 N (KR, RM) ja TUR Ävik 1 S (JTa). Suurimmat määrät: 6.10. KUS Isokari 350 (PA, TLe), 10.10. MIE Silakkari 500p (BG), 11.10. LAI Untamala mahtavat 5000 (TLr), 17.10. KOR Jurmo 78p422m (MeH, JNo, JIN). Järrejä jäi runsaasti talvehtimaan, mm. vielä 27.11. TUR YO-kylä 50 (Laine Niina).

VIHERPEIPPO *Carduelis chloris* Ainoa ilmoitettu syyskerääntymä 20.10. TUR Ruissalo Tenhola 150p (KR).

TIKLI *Carduelis carduelis* Parhaat määrät: 18.-25.8. TUR Ävik maks. 80p (JTa), 30.8. TUR Manhattan 50p (JHe), 5.9. TUR Ävik 50 (JNo), 19.9. PÖY Auvainen 33m (MT) ja 12.10. SAL Halikonlahti 37 (TLr).

VIHERVARPUNEN *Carduelis spinus* Kaikki >500 sumat: KOR Jurmossa 20.9. 525m MeH, JHe, JNo), 2.10. 100p700m (Lehti P, OK, JNo), 5.10. 152p648m (Lehti P, Roering K, Stenroos A) ja 17.10. 91p809m & pieni pikkulintu sp. 537m & pikkulintu sp. 1073m (MeH, JNo, JIN) sekä 17.10. RYM Aasla 1218p (LS) ja 11.10. PYH Rihtniemi 640 S (HKO, JSi ym.).

HEMPPO *Carduelis cannabina* Viisi suurinta määrää: 5.9. TUR Friskalalanlahti 40 (JNo), 9.9. PAR Attu 50p (RM), 13.9. KEM Keskusta 45p (HL), 20.9. PAR Lemlax Hirvisuo 80p (SKu, RM) ja 27.9. MIE Mynälahti 50p (JHe).

VUORIHEMPPO *Carduelis flavirostris* Ennen talven tuloa seitsemän havaintoa 26 linnusta: 24.10. TUR Topinoja 1p (JNo), 24.10. UUS Hanko 1 (PA), 1.11. KOR Utö 2p1m (JHe, HHu, PaL, RM), 5.11. SAU Ruonlahti 2p (TN), 7.11. DRA Kuggskär 1m (TA, SL, HL, JNo), 29.11. alkaen TUR Topinoja 2p (Laine Niina, PK, TT ym.) sekä 29.11. alkaen TUR Vuoksenniska 16p (BG).

URPIAINEN *Carduelis flammea* Parhaat muutot: 17.10. UUS Vasikkari 850 S (OT), 21.10. UUS Lyykki

ja Vekara 13100m (RHe, HP, RVr), 24.10. PYH Rihtniemi 'tuhansia' m (HKO, TLR, TM), 31.10. KUS Isokari 1500m/p (TA, PA, SL, JSi) ja 10.11. RYM Aasla 600p (LS).

TUNDRAURPIAINEN *Carduelis hornemanni* Kahdeksan havaintoa 18 linnusta, kaikki havainnot: 17.10. MIE Silakkari 2p (BG), 24.10. PYH Rihtniemi 2m (TS, TLR, HKO ym.), 24.10. MIE Silakkari 1p (BG), 24.10. TUR Krottilanlahti 1p (Lindén J), 30.10. RYM Aasla 1k (LS), 31.10. KUS Isokari 10 (TA, PA, HL), 7.11. UUS Pyhämaa Vasikkari 1 (JTe, OT), 8.11. KEM Mjösund 1k (PT) ja 9.11. RYM Aasla 1 kuollut (LS).

KIRJOSIIPIKÄPYLINTU *Loxia leucoptera* Yhteensä 12 havaintoa, 37 yksilöä, kaikki havainnot: 13.8. MYN Mynäjärvi 2 kiert. (Thak, Nurmi H), 23.8. PYH Rihtniemi 1ä (TS, MSa), 27.9. NAU Lillandets 1 SE (Saarinen MJ), 5.10. MIE Mynälahti 2p (BG), 11.10. PIII Makarla 1p (PT), 17.10. MIE Mynälahti 2m (BG), 17.10. SAU Kupinluoto 1m (HHu, KKu), 24.10. UUS Vekara 5 (RHe, MLe, RVr), 25.10. PYH Rihtniemi 4p (TS, MSa, JSi ym.), 31.10. UUS Vekara 4 (RHe, MLe, RVr), 11.11. KAA Aessoriinkatu 11p1m S (TT) ja 27.11. LAI Vanha kaatopaikka 2 (PA).

PIKKUKÄPYLINTU *Loxia curvirostra* Suurimmat summat: 3.7. KII 8a50m (SKu, TLe, RLi), 22.9. MIE Aarilahti 10m (TLe, KR), 12.11. YLÄ Valasranta 10 (JTa), 15.11. PÖY Siimes 28p (MT) ja 17.11. NOU Kaitarainen 10p (AS).

ISOKÄPYLINTU *Loxia pytyopsittacus* Isoimmat parvet: 3.7. KII 2a10m (SKu, TLe, RLi), 7.8. DRA Öro 15 (KR) ja 2.9. DRA Lövä 12p (KR, RM).

PUNAVARPUNEN *Carpodacus erythrinus* Päämuuttoa 2.8. KOR Jurmo 4m (JHe) ja viimeisenä 18.9. KAA Rauvola 1 (PA).

TAVIOKUURNA *Pinicola enucleator* Kohtalainen vaellus, yhteensä 18 havaintoa n. 66 linnusta. Kaikki havainnot: 24.10. KUS Isokari 1p (HKI), 25.10. PYH Rihtniemi 1p (TS, MSa, JSi ym.), 28.10. PAR Ljusudda 1k p (JTe), 30.10. PYH Rihtniemi 2p (BG), 30.10. KUS Suulinniemi 1 NW ja Vartsala 1p (MY, Kärkkäinen E), 30.10. TUR Pomponrahka 1 (Öhman A), 31.10. KUS Isokari 2p/m (TA, PA, SL, JSi), 31.10. UUS Vekara 22m/p (RHe, MLe, RVr), 1.11. PAR Attu 1 SE (AKu), 1.11. PYH Rihtniemi 1m (JNo, PT, JSi), 3.11. UUS Vekara 2 (PA, HKI, AoL), 7.11. UUS Vasikkari 1k p (OT, JTe), 8.11. DRA Ölmos 1k (AKu), 14.11. UUS Santtontie 10 (PA), 15.11. KUS Pohjolanniemi 4 S (AS, JSa), 16.11. RYM Aasla 1p (LS), 21.11. PYH Reila 9 (JSi) ja 28.11. UUS Hiu 5 (PA).

PUNATULKKU *Pyrhula pyrrhula* Suurimmat muutot: 26.10. PRN Ruukinrinne 70 SW (MA), 31.10. KOR Utö 20p170m (JHe, HHu, PaL, RM), 1.11. KOR Utö 50p150m (JHe) ja 8.11. KOR Jurmo 20p180m (MeH, JIN).

NOKKAVARPUNEN *Coccothraustes coccothraustes* Kaikki havainnot, yhteensä 19 havaintoa n. 42 linnusta:

Peltosirkun nykyään vaatimaton syysesiliintyminen heijastune jyrkästi taantuneesta pesimäkannasta. *Jukka Tammi, kevät 1997, Turku.*

8.8. KOR Jurmo 1p (MeH, RN, JNo), 12.8. KAA Rauvola 4 SE (/RLvihko, Korhonen J), 28.8. TUR Artukainen 1p (JTi), 10.9. TUR Pitkämäki 2 (JNo), 11.9. KAA Rauvola 1 NW (/RLvihko, Korhonen J), 15.-18.9. TUR Vartiovuori 3p (KR), 20.9. DRA Lövä 1m (HL), 27.9.-12.10. TUR Urheilupuisto 3 (KR), 28.9.-9.10. TUR Mäntymäki maks. 8p (TaN), 13.10.-27.11. TUR Ruissalo Kansanpuisto maks. 6p (RM, Laine Niina, TT ym.), 17.10. KEM Pedersä 2 NW (TLu), 17.10. PAR Lenholm 1 W (BB), 17.10. TUR Sirkkalankatu 1 SW (KR), 21.10. KOR Utö 1m (JTi), 24.10. TUR Ruissalo Kasvitieteellinen 1 (JNo), 25.10. UUS Kuivirauma 2 (EI, JNo), 29.10. NAU Själo 1p (KOP), 1.11. KAA Katariinanlaakso 1p (KR) ja 23.11. PII Puosta 2 (HKl).

LAPINSIRKKU *Calcarius lapponicus* Ensimmäiset 2.9. DRA Lövä 2m (KR, RM), 3.9. PAI Paimionlahti 1ä (MT) ja 3.9. UUS Hanko 1 (PA). Parhaat muutot DRA Lövässä 19.9. 5m (HHu, RM) ja 20.9. 5m (HL). Viimeisinä 6.10. KUS Isokari 1 (TL), 9.10. KOR Jurmo 1p 1m (MA, RM, KR ym.) sekä 24.10. PYH Rihtniemi 7m (TS, TLR, HKo ym.).

PULMUNEN *Plectrophenax nivalis* Ensimmäiset 5.10. KOR Jurmo 2m (Lehti P, Roering K, Stenroos A) ja 8.10. KUS Isokari 1m (TL). Parhaat määrät marraskuussa 4.-5.11. KOR Jurmo 91p (Björklund M, Huhtala V) ja 15.11. RYM Aasla 100p (LS).

PELTOSIRKKU *Emberiza hortulana* Viimeiset 20.9. DRA Lövä 1m (HL) ja KOR Jurmo 1p (MeH, JHe,

JNo). Ei summia.

POHJANSIRKKU *Emberiza rustica* Vain neljä havaintoa ilmoitettiin, kaikki: 2.9. DRA Lövä 21m/9a *Embrus + Emb r/p/a* (KR, RM), 3.9. KAA Rauvola 1m (MA, KR), 4.9. KOR Jurmo Längsund 1 npuk p (WV, Norrdahl K) sekä 9.9. UUS Vekara 3 (RHe).

TSIK-SIRKKU *Emberiza rustica* Viisi havaintoa ei sekään ole paljon: 12.9. KAA Rauvola 1m (JNo, TLR, IL), 18.9. YLÄ Kaukosuo 1 (TA), 19.9. KAA Kuusistonlahti 4m (KR, SNu), 19.9. KOR Jurmo 1p (JHe, MeH, JNo) ja 23.9. KAA Rauvola 1m (/RLvihko, Korhonen J).

PAJUSIRKKU *Emberiza schoeniclus* Kaikki yli 30 yksilön summat: 20.9. DRA Lövä 39m (HL), 26.9. DRA Lövä 43m (HL), 26.9. KUS Laupunen 36m (AS), 26.9. UUS Vekara 50p (RHe, RVr) ja 29.9. SAL Sokeitehdas 40p (TLr).

Löydetty !!

Löydetty **Pentax**-merkkinen kiikarin vyökotelo Kuusiston kappelin mäeltä. Tiedustelut Esa Hal- sinaholta, puh. (02) 2364 332 koti, 4101 631 työ.

Jaksaminen on päivittäinen aihe julkisessa tiedotuksessa. Jokaisella on mallinsa uupua tai luoda jaksamiselle pohjaa, voimavaroja. Minulle eräs merkittävä tukeva voima on luonto; metsä, suo, meri, kallio ja hakkuuaukiokin ajoittain; paiste ja lämpö, pimeä kylmyys, tuuli, tuisku ja sumu. Ja luonnossa houkuttimena minulle ovat erityisesti useimmat pöllöt ja eräät haukat eli muutamat petolinnut.

Kun kysytään miksi, en osaa vastata kunnolla. Se vain tuntuu miellyttävältä, rauhalliselta ja haastavaltakin tietysti. Selvittelen ja olen selvitellety jo pitkään petolintujen esiintymistä, pesintöjä ja käyttäytymistä, useimmiten jonkun samoista asioista kiinnostuneen kanssa. Lähes kaikki petolinnuista kiinnostuneet ovat miehiä ja olen päätenyt siihen, että puuhailuni tyydyttää esi-isillenikin tärkeitä tarpeita, joiden tyydyttämisessä he ilmeisesti ovat jotenkin onnistuneet, kun olen heidän perintönään tätäkin kirjoittamassa.

Petolintuharrastus on urbanisoitunutta lintulajien ja -yksilöiden havaintometsästystä tai keräilyä, jossa on voimakkaasti mukana etsiminen ja tietyllä tavalla vaeltamisen nautinto sekä löytämisen ja onnistumisen voimakas riemu. Se on yllätyksellistä, jännittävääkin. "Vapaiden miesten vapaata samoilua" suomalaisessa luonnossa, mutta ei pelkästään esteettisten havaintojen perässä, vaikka niilläkin on erittäin suuri tunnevaikutus.

Mutta päivätyöstään ja päästään ei täysin vapaa-aikanakaan pääse eroon, vaikka esimerkiksi ajantaju muuttuu luonnossa liikkua aivan eri tyyppiseksi kuin virastotyössäni. Työssäni joudun osallistumaan työympäristön riskien arviointiin. Sen seurauksena olen pohtinut petolintuharrastukseni riskejä ja päätynyt mm. seuraavaan mahdollisten vaaratilanteiden riskiluokitteluun hyödyntäen työsuojeluhallinnon riskiarvioinnin mallia, jossa riskit luokitellaan sietämättömiin, merkittäviin, kohtalaisiin, siedettäviin ja merkityksettömiin riskin esiintymisen todennäköisyyden (todennäköinen, epätodennäköinen, hyvin epätodennäköinen) ja seurausten haitallisuuden (erittäin haitallinen, haitallinen ja lievästi haitallinen) perusteella.

Arvioni mukaan petoharrastukseeni liittyy yksi sietämätön riski (todennäköinen ja erittäin haitalli-

Kirjoittaja kiipeämässä suojautuneena viirupöllön pöntölle. *Seppo Pekkala.*

Pöllönä pöllöjen joukossa - harrastusko riski?

Seppo Pekkala

nen) eli saada keholleen borrelioosia, pahimmillaan erittäin ikävää tautia, levittävän saaristolaispunkin. Ja punkkeja tosiaan saa, sitä ei voi välttää lounaissaaristolaisella retkeilyalueellani, eikä kaikkia punkkeja huomaa välittömästi poistaa. Jos haluaa jatkaa, punkeille ja borrelioosille on annettava mahdollisuutensa luonnon monimuotoisuudessa ja unohdettava tämä sietämätön riski.

Merkittäviä riskejä petolintuhar-

rastuksessa aiheuttavat viirupöllön (todennäköinen ja haitallinen) ja huuhkajan (epätodennäköinen ja erittäin haitallinen suurten kynsiensä takia) hyökkäykset. Viirupöllön hyökkäyksiltä voi suojautua karvalakin ja paksun vaatetuksen avulla, koska sen hyökkäys on odotettavissa pesäpuuhun kiihettäessä tai muutoin poikasten lähellä oltaessa. Huuhkajan hyökkäyksille pitää yrittää suojautua hallitsemalla lajin käytöstavat

ja luottamalla pääosan ajasta, että poikkeavasti käyttäytyviä emoja ei ole. Joku kevyt lakkikin voi olla päässä, mutta jyrkkärinteisissä huuhkajien oleilumaastoissa ei raskasta suojavarustusta pysty pitämään yllään niin, että säilyisi itse maastokelpoisena. Kanahaukan hyökkäyksen riski on siedettävä, koska se on toistaiseksi vielä hyvin epätodennäköinen, vaikkakin haitallinen. Sen aiheuttama riski on kasvussa kuten huuhkajankin.

Merkittävä riski alkukesällä pienellä veneellä yksin saaristossa liikuttaessa on myös putoaminen mereen niin, että ei pääse takaisin veneeseen (epätodennäköinen, mutta erittäin haitallinen, koska seurauksena voi olla alijäähtyminen, joka kuulemma kuitenkin itselle olisi miellyttävä tapa siirtyä luonnon kiertokulussa seuraavaan vaiheeseen).

Kohtalaisia riskejä on mm. putoaminen puusta tai kalliojyrkänteeltä (hyvin epätodennäköistä, mutta hyvin haitallisia itselle). Puusta putoamisen mahdollisuutta voi vähentää paljon hyvän kiipeilytekniikan avulla sekä käyttämällä puissa pesillä oltaessa turvavöitä ja köysiä. Puihin nousu ja alastulo on tehtävä yleensä kuitenkin ilman suojaimia. Tolppakengät tms. vaikeissa puissa vähentävät riskiä. Kohtalaisia riskitilanteita voivat aiheuttaa puissa ollessa yksipuolisen jännityksen aiheuttamat käsien ja jalkojen krampit. Rento ja mikrotaukoja salliva kiipeäminen sekä hyvä lihaskunto ja

elimistön koordinaatio vähentävät riskiä. Kallioilla kiipeillessä riskiä voi vähentää pitävien ja tukevien jalkineiden avulla sekä valitsemalla liikkumislinjat, joilla saa jalansijan ehjään avokallioon.

Kohtalainen riski on myös, että vaimo ei hyväksy paljoa poissaoloani (hyvin epätodennäköinen, mutta erittäin haitallinen) ja tekee omat, minulle erittäin epämiellyttävät päätelmät oman elämänsä suhteesta minun elämäni. Tätä riskiä olen aikanaani yrittänyt hallita parinmuodostusvaiheessa. Kohtalaisia riskejä ovat nilkan tai polven vakava nyrjähdys kivikkoisissa maastoissa ja ehkä vielä yksinkin sekä samaisten punkkien levittämä Kumlingen tauti aivokuumeineen. Nyrjähdysmahdollisuuksia voi vähentää käyttämällä nilkkoja tukevia laadukkaita maastokenkiä ja polvien tukisiteitä. Kumlingen tautia vastaan on saatavilla määräketoista rokotetta.

Siedettäviä riskejä ovat haukkojen ja pöllöjen poikasten terävien kynsien aiheuttamat raapaisu paljaisiin käsiin poikasia rengastettaessa; mahdollisuus saada myyräkuume pöllöjen oksennuspallojen käsittelyn ja pesäpohjien kaivelun seurauksena; lämpöuupumiset helteisessä maastossa tai terävien villiruusun oksien viillot kasvoin talvisten pöllöjen kuunteluretkien hämärässä pimeydessä.

Eksyminen on osa retkeilyä, mutta sen riski on yleensä merkityksetön, vaikka se antaakin aina muistutuksen

rajallisista taidoista. Sumuisella merellä eksyminen avoveneellä ja vähäisen kaluston kera voi olla kohtalainenkin riski, mutta on pitkälti estettävissä, jos ei pidä liikaa kiirettä ja käyttää ennalta harkittuja ajolinjoja sekä pitää mukanaan riittävää henkilökohtaista varustusta.

Lintuharrastuksenikin on usein hyvin tavoitehakuista, pesimäpiirien ja pesien löytämiseen tähtäävää. Massennus on välillä lähellä kun päivien retkeilyn jälkeen mitään ei vain löydy. Riski voidaan pudottaa merkityksettömäksi, kun varaudutaan ajatuksissa luonnon lainmukaisuuksiin. Petolinnut eivät pesi vuosina, jolloin ei ole riittävästi ravintoa, esim. myyriä. Ja jos pesintöjä ei ole, niitä ei voi löytää, vaikka kuinka etsisi. Valitettavasti pesimättömyyttä ei voida saada varmaksi kuten pesiminen, vaikka miten yrittäisi. Luonnon monimuotoisesta sopeutumisesta on vain yritettävä iloita masennuksenkin partaalla.

Yhtenä riskinä tässä touhussa on tietysti liiallinen hurautaminen luontoon ja lintuihin ja otteen menettäminen muuhun elämään. Mutta sama riski maaniseen suhteeseen on muissakin elämän rikasteissa. Toisaalta petolintuharrastuksen anti itselle ja sitä kautta ehkä joillekin muillekin on niin suurta, että riskin kanssa kannattaa elää. Niin toimien voien jatkaa touhujani vapaa-aikoinani, jos muut edellä mainitut riskit pysyvät hallinnassani ja osaltaan mahdollistavat luontoharrastukseni.

Viirupöllö hyökkäämässä sen pöntölle kiipeävän rengastajan kimppuun. Henrikki Kuusinen, 1971.

Tämä taivaanvuohi sai kunnian olla vuoden ainoa kahlaajarengastus Rauvolassa. Pekka Alho.

Rauvolan lintuaseman toimintakertomus 1998

Kalle Rainio

Kesä 1998 oli kylmä ja sateinen, mikä johti linnuilla huonoon poikastuottoon. Lisäksi rengastustoiminnan kiusana Kaarinan Rauvolassa oli korkeana pysynyt meriveden pinta, joka esti käyttämästä osaa verkkopaikoista. Tämä näkyy myös lintuaseman rengastustilastoissa: vuosi oli aseman historian toiseksi huonoin 2884 rengastuksella 41 lajista. Kontrolleja luettiin 468.

Rauvolan lintuaseman viidentenä toimintavuonna rengastuksesta vastasi yhteensä yhdeksän rengastajaa, ja kaikkiaan ruoikossa touhuttiin 44 aamuna ja 8 iltana (48 päivänä) ajanjaksolla 17.7.-7.10. Iltapyynti liittyi käynnissä olevaan haarapääskyprojektiin. Ahkerimman rengastajan tittelistä kilpaili käytännössä vain kaksi rengastajaa, ja voiton vei Jari Korhonen 15 aamu- ja 6 iltapyynnillä. Hyvänä kakkosena oli Pekka Alho (10 aamua, 1 iltana). Muut

seitsemän rengastajaa vaivautuivat paikalle 1-5 päivänä. Avustajia havaittiin syksyn aikana yhteensä 13 eri yksilöä.

Eniten rengastettujen lintulajien kärkiviisikko pysyi pääosin edellisvuosien kaltaisena (suluissa 1994-1997 keskiarvo): pajulintu 723 (1024), ruokokerttunen 706 (1059), rytikerttunen 519 (605), pajusirkku 183 (280) ja haarapääsky 166 (60). Haarapääsky tosin syrjäytti sinitiaisen viiden kärjestä. Projektipyynnin ansiosta haarapääskysumma onkin suurin Rauvolan lintuaseman historiassa. Toinen positiivinen yllättäjä oli pensaskerttu, jonka summa 61 oli toiseksi suurin (v. 1995 yht. 77 reng.). Erityisen huonosti meni lehtokertulla, joita rengastettiin vain 9, rautiaisella (8) ja punarinnalla (18). Myös viiksitimalien määrä (12 reng.) pysytteli alhaisena voimakasta vaelluksesta huolimatta, joka tosin tapahtui pääasiassa rengastuksen loppumisen jälkeen.

Kohokohtia ei juurikaan ollut jaos-

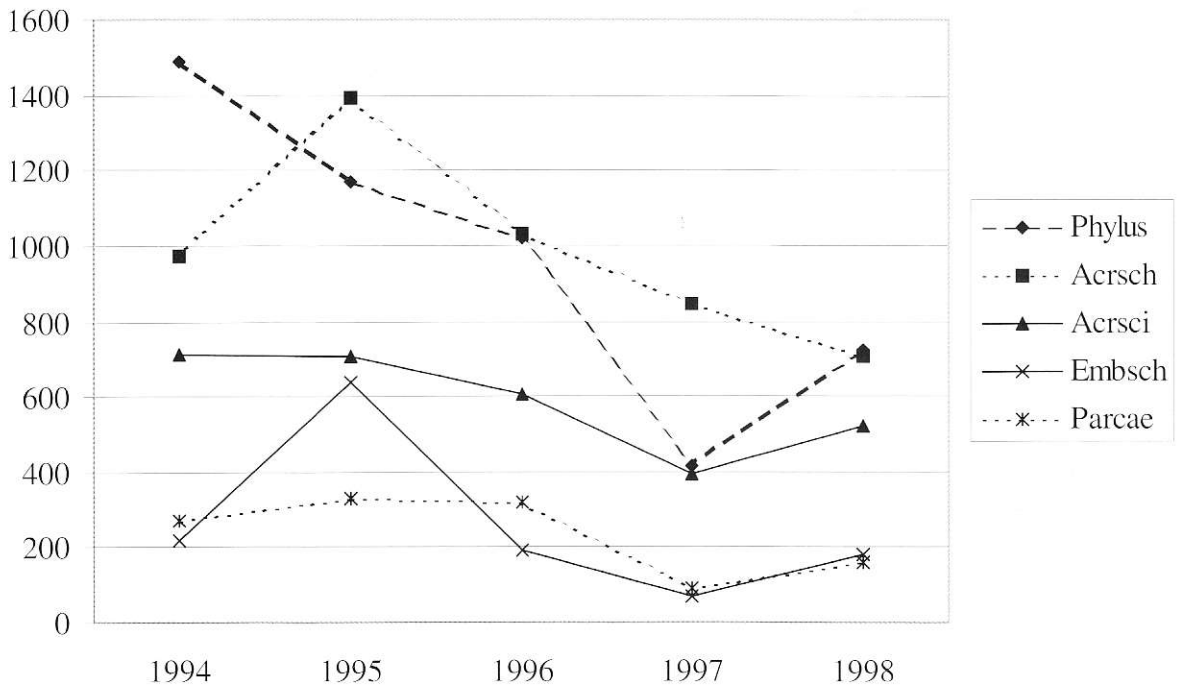
sa. Parhaita rengastuslajeja olivat luhtakana, rastaskerttunen ja viitakerttunen, joita kutakin rengastettiin kaksin kappalein. Luhtakanan lisäksi ainoa Rauvolalle uusi rengastuslaji oli kiuru. Myös varpushaukka ja taivaanvuohi ovat rauvolalaisittain mainioita rengastuksia. Viimeksi mainittu jäi vuoden ainoaksi kahlaajarengastukseksi! Havaintopuolelta ei lintujen osalta havaittu mitään pikkutikkoja ja nokkavarpusia kummempaa; syksyn kovin havainto olikin ojan suulla 23.-25.9. nähty kilpikonna! Myöhäisistä havainnoista mainittakoon 1.10. nähdyt räystäspääsky ja 1-2 törmäpääskyä. Loka-kuun puolella rengastettiin vielä 9 rytikerttusta joista viimeinen 7.10.

Vuoden 1998 rengastetuista linnuista on tämän kirjoituksen valmistamiseen mennessä tullut 3 ulkomaista kontrollia tai löytöä, kaksi rytikerttusta ja punarinta. Molemmat rytikerttuset kontrolloitiin Ruotsissa ja punarinta päättyi kissan saaliiksi Sveitsissä.

Taulukko 1. Rauvolan rengastukset ja kontrollit 1998

		reng. 1998	kontr. 1998	reng. 1994-1998
sinisorsa	<i>Anas platyrhynchos</i>	-	-	2
telkkä	<i>Bucephala clangula</i>	-	-	2
varpushaukka	<i>Accipiter nisus</i>	1	-	7
pyy	<i>Bonasa bonasia</i>	-	-	1
luhtahuitti	<i>Porzana porzana</i>	-	-	1
luhtakana	<i>Rallus aquaticus</i>	2	-	2
lapinsirri	<i>Calidris temminck</i>	-	-	1
töyhtöhyppä	<i>Vanellus vanellus</i>	-	-	1
suokukko	<i>Philomachus pugnax</i>	-	-	5
jänkäkurppa	<i>Lymnocyptes minimus</i>	-	-	2
taivaanvuohi	<i>Gallinago gallinago</i>	1	-	21
punajalkaviklo	<i>Tringa totanus</i>	-	-	1
valkoviklo	<i>T. nebulari</i>	-	-	1
metsäviklo	<i>T. ochropus</i>	-	-	4
liro	<i>T. glareola</i>	-	-	16
rantasipi	<i>Actitis hypoleucos</i>	-	-	16
naurulokki	<i>Larus ridibundus</i>	-	-	1
uuttukyyhky	<i>Columba oenas</i>	-	-	1
kuningaskalastaja	<i>Alcedo atthis</i>	-	-	1
käenpiika	<i>Jynx torquilla</i>	-	-	2
pikkutikka	<i>Dendrocopos minor</i>	-	-	2
kiuru	<i>Alauda arvensis</i>	1	-	1
törmäpääs	<i>Riparia riparia</i>	2	-	11
haarapääs	<i>Hirundo rustica</i>	166	-	404
räystäspääs	<i>Delichon urbica</i>	2	-	4
metsäkirvinen	<i>Anthus trivialis</i>	7	-	48
niittykirvinen	<i>A. pratensis</i>	-	-	20
lapinkirvinen	<i>A. cervinus</i>	-	-	3

Viiden runsaimman lintulajin rengastusmäärät Rauvolassa 1994-1998

		reng. 1998	kontr. 1998	reng. 1994-1998
keltävästäräkki	<i>Motacilla flava</i>	2	-	59
västäräkki	<i>M. alba</i>	37	-	301
peukaloinen	<i>Troglodytes troglodytes</i>	1	-	9
rautiainen	<i>Prunella modularis</i>	8	-	187
punarinta	<i>Erithacus rubecula</i>	18	1	347
satakieli	<i>Luscinia luscinia</i>	2	1	16
sinirinta	<i>L. svecica</i>	8	-	61
leppälintu	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	-	-	17
pensastasku	<i>Saxicola rubetra</i>	2	-	44
kivitasku	<i>Oenanthe oenanthe</i>	-	-	2
mustarastas	<i>Turdus merula</i>	-	-	24
räkättirastas	<i>T. pilaris</i>	6	-	37
laulurastas	<i>T. philomelos</i>	-	-	16
punakylkirastas	<i>T. iliacus</i>	-	-	14
pensassirkkalintu	<i>Locustella naevia</i>	-	-	1
ruokokerttunen	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	706	187	4943
viitakerttunen	<i>Acrocephalus dumetorum</i>	2	1	8
luhtakerttunen	<i>A. palustris</i>	36	10	150
rytikerttunen	<i>A. scirpaceus</i>	519	96	2938
rastaskerttunen	<i>A. arundinaceus</i>	2	-	5
kultarinta	<i>Hippolais icterina</i>	-	-	1
hernekerttu	<i>Sylvia curruca</i>	30	2	216
pensaskerttu	<i>S. communis</i>	61	20	265
lehtokerttu	<i>S. borin</i>	9	1	222
mustapääkerttu	<i>S. atricapilla</i>	11	-	81
idänuunilintu	<i>Phylloscopus trochiloides</i>	-	-	1
ruskouunilintu	<i>P. fuscatus</i>	-	-	1
sirittäjä	<i>P. sibilatrix</i>	-	1	4
tiltalti	<i>P. collybita</i>	30	3	354
pajulintu	<i>P. trochilus</i>	723	64	4819
hippiäinen	<i>Regulus regulus</i>	-	-	10
harmaasieppo	<i>Muscicapa striata</i>	3	-	13
pikkusieppo	<i>Ficedula parva</i>	-	-	1
kirjosieppo	<i>F. hypoleuca</i>	5	-	56
viiksitimali	<i>Panurus biarmicus</i>	12	5	145
hömötiainen	<i>Parus montanus</i>	-	-	13
töyhtötiainen	<i>P. cristatus</i>	-	-	2
kuusitiainen	<i>P. ater</i>	-	-	7
sinitiainen	<i>P. caeruleus</i>	161	47	1173
talitiainen	<i>P. major</i>	68	10	369
puukiipijä	<i>Certhia familiaris</i>	-	-	10
pikkulepinkäinen	<i>Lanius collurio</i>	3	-	13
isolepinkäinen	<i>L. excubitor</i>	-	-	1
kottarainen	<i>Sturnus vulgaris</i>	-	-	40
peippo	<i>Fringilla coelebs</i>	3	-	26
viherpeippo	<i>Carduelis chloris</i>	14	-	114
tikli	<i>C. carduelis</i>	2	-	46
vihervarpunen	<i>C. spinus</i>	-	-	250
hemppo	<i>C. cannabina</i>	8	-	32
urpiainen	<i>C. flammea</i>	-	-	1
punavarpunen	<i>Carpodacus erythrinus</i>	24	1	152
punatulkku	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	-	-	1
keltasirkku	<i>Emberica citrinella</i>	3	-	13
peltosirkku	<i>E. hortulana</i>	-	-	1
pohjansirkku	<i>E. rustica</i>	-	-	1
pajusirkku	<i>E. schoenicius</i>	183	18	1349
Summa		2884	468	19563

Huippuvuorten karuja ja jylihä maisemia joko ihailee tai inhoaa. *William Velmala, 21.7.1999.*

Huippuvuoret - arktikumia ja merilintuja

Team-Turku

Vaivaton ja edullinen matkakohde

Kiinnostus Huippuvuoriin heräsi, kun television mainio matkailuohjelma kertoi miten helppoa ja edullista sinne itse asiassa on matkustaa. Alustavat tiedustelut matkayhtiöistä varmensivat tätä, ja eipä aikaakaan kun lentoliput Norjasta Tromssasta tarunhoitoisille Huippuvuorille oli tilattu. Edestakainen lento kustansi opiskelijahinnalla 940 markkaa, joten hinta ei päättä huimaa. Kustannuksia alensi edelleen se, että ajoimme Tromssaan omalla autolla. Ajo-matkaa kertyi yhteensä vajaat 3 500 kilometriä, kun emme sen enempiä Lapissa tai Pohjois-Norjassa kierrelleet.

Retkeilimme pelkästään Longyearbyenin kylän ympäristössä. Ky-

Norjan Huippuvuoret on lintumiesten yllättävän vähän vierailema lintukohde. Sitä pidetään ilmeisesti niin kalliina ja vaikeapääsysisenä kohteena. Tämä on lyhyen retken kulkua esittävä kertomus, enemmän perusteellista faktaa itse Huippuvuorista löytyy mm. Ukulista 4/1979 (Hakala 1979). Kyseisestä artikkelista poiketen turismi on nykyään saanut jalansijaa Huippuvuorilla, ja niinpä siellä onkin itse asiassa varsin vaivatonta retkeillä. Retkiporukkaamme kuuluivat Hannu Huhtinen, Rasmus Mäki ja William Velmala

lään on kesäaikaan lentoja päivittäin. Toinen ympärivuotisesti asuttu norjalainen kylä, Ny Ålesund, toimii lähes yksinomaan tutkijakeskukseksi, ja se on edelleen turismin suhteen lähes koskematon. Huomattavasti enemmän katseltavaa lintujen- ja luonnonystäväälle tarjoutuu pohjoisempana, esimerkiksi viikon mit-

taisilla laivaristeilyillä 80. Leveyspiiriin pohjoispuolelle. Näiden risteilyjen hinta vain kipuaa heti reilusti kymppitonin paremmalle puolelle, mutta se on varmastikin sen arvoista. Sääolosuhteet olivat retkemme aikana aivan hyvät; tulopäivänä koettiin koko kesän lämpöennätys +19°C ja seuraavanakin päivänä lämpöä

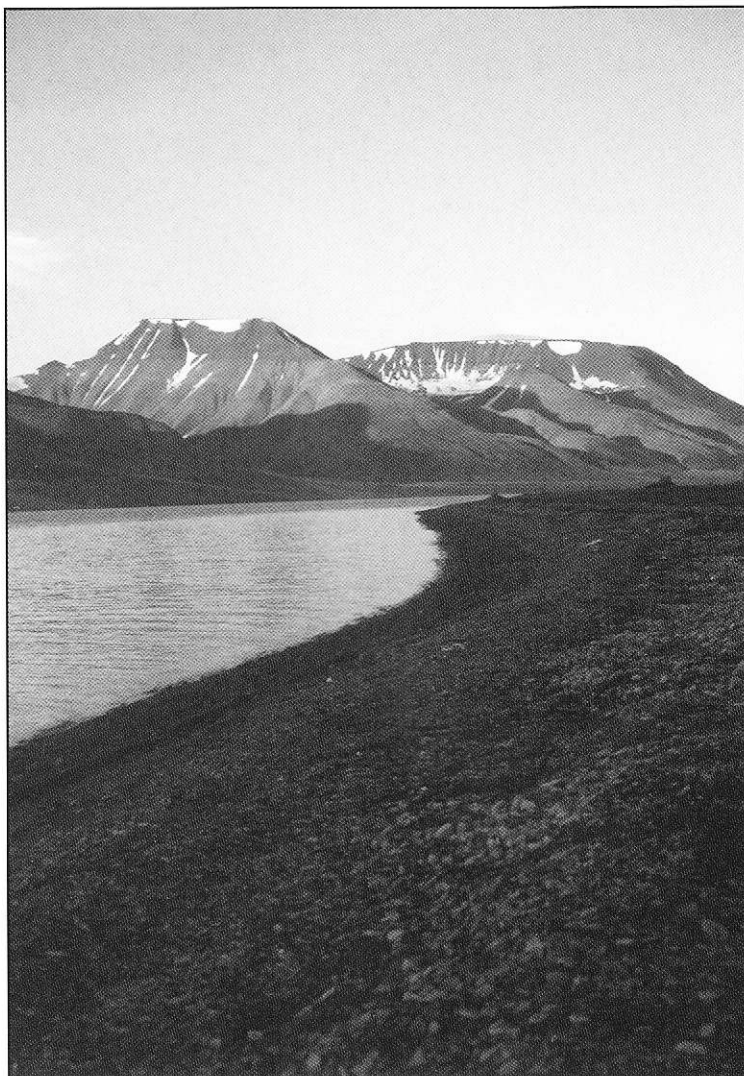
oli vielä +12°C. Tämän jälkeen lämpötila liikkui +4°C ja +8°C välillä, mutta sateita (sekä lumi- että vesi-) ei saatu kuin kahtena päivänä. Perustietoa alueen linnustosta, joskin hieman vanhentunutta, saa oivallisesti kirjasta Svalbards fugler (Norderhaug 1989).

Longyearbyenistä, ja siellä turistina olemisesta, muutamia seikkoja. Itse yövyimme leirintäalueella, joka kustansi n. 55 mk yöltä/henkilö. Leirintäalueen päärakennuksessa oli ilmainen ruoanlaitto- ja peseytymismahdollisuus. Hotelli- ja matkailumajavalikoima on varsin kattava, ja hinnat näissä alkavat n. 200 mk yöltä. Huippuvuoret on verovapaa alue, mikä tietysti tuotti mukavan yllätyksen meillekin. Kylässä on monta ruokakauppaa/tavarataloa, jotka vastaavat hintatasoltaan täysin Suomea lukuun ottamatta liha- ja maitotuotteita. Toisin sanoen, ruoka oli selvästi edullisempaa kuin Norjassa yleensä. Ruotsinlairoilta tuttuja verovapaatuotteita myytiin aivan polkuhintaan (litra tuontiviskiä 65 mk, rasia savukkeita 7,50 mk). Ei siis kannata kantaa mitään ylimääräistä itse mukana, kaikki tarpeellinen on saatavissa kauppoista. Ravintoloita ja kahviloita sekä matkamuistokrääsäputiikkeja oli jokaiselle omansa, ja niissä pätee tietysti samat rahastuskuviot kuin missä tahansa muussa turistipaikassa.

Suoraa kyytiä Jäämeren rannalle

Lähdimme matkaan perjantaina 16.7. alkuillasta. Ensimmäisenä yönä ajoimme Keski-Suomen halki parin bongauksen kautta aamuksi Ouluun, josta jatkoimme sateen alta suoraan Kilpisjärven Saanalle lauantai-illaksi. Saanalla nukuimme autossa ja seuraavana aamuna teimme vaativamman tunturirinnekomppauksen ennen kuin ylitimme valtakunnan rajan kahdeksan maissa. Pohjois-Norjan rannikolla sateli lähes koko päivän, joten muutamat pysähdykset vuonojen rannoilla matkallamme Tromssaan eivät antaneet mitään tunturikihua kummempaa nähtäväksemme.

Tromssan kaupungin ohitimme hyvinkin kiireesti ja jatkoimme pittemälle rannikolle. Sateen loputtua iltasella pysähdyimme säännöllisesti mielenkiintoisen näköisillä paikoilla

Näkymä Adventfjordenin rannalta. Rasmus Mäki, 22.7.1999.

"Koskee koko Huippuvuoria". Käytännössä nallet liikuskelevat kesäaikaan pohjoisilla alueilla, eikä meillä ollut toivoakaan päästä näkemään yhtäkään. William Velmala, 20.7.1999.

ja eräästä lokkiparvesta huomasim-
mekin 3kv grönlanninlokin, joka
aluksi nukkuessaan tuotti pientä
päänvaivaa. Illaksi saavuimme Som-
marøy'n hiekkarantakylään, jonka
syrjäisellä parkkipaikalla nukuimme
erityisen makeasti. Lyhyen iltastai-
jauksen aikana havaitsimme mm.
myrskylinnun, 15 karimetsoja puo-
len sataa lunnia.

Aamulla 19.7. tuhruisesta kelistä
huolimatta merellä liikkui joitakin
merilintuja, kuten 30 karimetsoa,
kymmenisen suulaa, pikkuliitäjän
sekä lunneja n. 300. Päivän mittaan
siirryimme pikkuhiljaa siellä täällä
pysähdellen illaksi takaisin Troms-
saan, paria maakotkaa erikoisempia
näkemättä. Seuraavan yön nukuimme
laitakaupungin pienen jalkapal-
lokentän vieressä pusikoissa tellassa.

Tiistaina 20.7. aamulla saimme
peseytyä maantiesillan alla vuonossa,
jonka jälkeen suoritimme tietyt tuiki
tarpeelliset matkaan liittyvät toimen-
piteet. Emme siis ehtineet käydä
lunturetkellä ennen kuin pysäköimme
auton lentokentän läheisyyteen, jon-
kin rahtausfirman työntekijöiden
parkkipaikalle. Paikallisen lento-
yhtiön kone nousi kohti pohjoista
hieman ennen puolta päivää.

Pikkuruokkeja, pikkuruokkeja...

Laskeuduimme puolentoista tunnin
päästä Longyearbyenin varsin muh-
kuraiselle lentokentälle ihailtuamme
sitä ennen ikkunoista Huippuvuorten
karuja ja jäisiä, mutta upeita maise-
mia. Normaalin terminaalisekoilon
jälkeen kannoimme vähät roinamme
n. 200 metrin päässä sijaitsevalle
leirintäalueelle ja saimme ensi kos-
ketuksen Keisariin, leirintäalueen
värikkääseen hoitajaan, joka myö-
hemmin osoittautui varsinaiseksi
hölösuuksi. Perustettuamme romaani-
leirimme lähdimme ruoka- ja juo-
maostoksille keskustaan, jonne mat-
kaa kertyi vajaa neljä kilometriä.

Takaisinkin tulimme jalkapatal-
la, sillä ympärillä oli katseltavaa
riittävästi näin retken aluksi. Ennen
yöpuulle siirtymistä, tai itse asiassa
ennen iltapalan nauttimista, teim-
mekin ihan mainiota havaintoja. Me-
rilintupuolelta mainittakoon sadat
pikkukajavat ja pikkuruokit sekä
parisensataa pohjankiislaa ja myr-
skylintua. Lisäksi havaittiin mm. 7
kyhmyhaahkaa, isovesipääskypoi-

kueen leirintäalueen lampareessa,
40 merisirriä sekä 30 vanhaa iso-
lokkia ja vanha grönlanninlokki.
Mainittakoon, että luultavasti varsin
harvalla leirintäalueella saa jatkuvasti
katsella yli liihottavia myrskylintuja
ja isolokkeja.

Tapasimme illalla norjalaisen
luontokuvaajan, Ragnhild Øljebyk-
san, joka liikkui paikallisen ystävänsä
pakettiautolla Longyearbyenin
ympäristössä valokuvaamassa, lä-
hinnä lintuja. Käytimme tilaisuutta,
ja Ranen, kuten häntä tuttavallisesti
kutsuimme, vieraanvaraisuutta luon-
nollisesti hyväksemme ja kuljimme
parin seuraavan päivän ajan hänen
kanssaan. Tämä säästi sekä aikaa
että fysiikkaa muihin rentoihin.

Staijasimme aamulla 21.7. lyhyesti
vuonon merilintuja ennen kuin läh-
dimme Ranen kanssa länteen vievää
tietä kohti Bjørndalenia. Tarkoituk-
sena oli kiivetä tien vieressä sijait-
sevalle pikkuruokkikolonialle. Tul-
lessamme paikalle tunnelma oli mah-
tava. Vaihtelevan kokoiset, kymme-
nistä satoihin yksilöä käsittävät, pik-
kuruokkiparvet risteilivät vuoren
jyrkänteiden tuntumassa korkeuk-
sissa ja viehättävä soidinpulina täytti
ilman. Kiipesimme muutama sata
metriä jyrkkää ja pikkukivistä jyr-
kännettä ylös hiki hatussa, mutta se
oli todellakin vaivan arvoista. Nä-
kymä oli mahtava ja ihastuttavia
pikkuruokkeja oli hienoa katsella
läheltä. Silloin tällöin vierestä ja
alapuolelta jyrkänteen vieritse suih-
kivat myrskylinnut ja isolokit sekä
parin sadan metrin päästä huomattu
naalipoikue täydensivät elämystä.

Takaisin kävelimme nelisen kilo-

metriä vuonon rantaa seurailten ja
välillä stajaten. Palasimme teltalle
joskus alkuillasta, eikä muualle enää
ollut tarkoituksen mukaista mennä-
kään. Päivän lintuantti sisälsi mm.
puolisen tuhatta myrskylintua, 12
kyhmyhaahkaa, 35 isolokkia, muu-
tama lunnia, kolmisen sataa pohjan-
kiislaa sekä tietysti tuhansia pikkur-
uokkeja. Lisäksi koko retken ajan
leirintäalueen kupeessa viihtynyt iso-
vesipääskypoikue sai helliä katseita
osakseen. Pikkuruokkien ohella yksi
leppoisimmista kokemuksista oli
katsella muutamien metrien päästä
ohi kiitäviä myrskylintuja, jotka seu-
rasivat aivan vuonon rantaa mat-
kallaan ulospäin.

Valkoinen enkeli vilahtaa

Torstaina 22.7. lähdimme aamustai-
jin jälkeen Ranen kanssa vastakkai-
seen suuntaan kuin edellisellä päi-
vänä ja ajoimme keskustan ohi pidem-
mälle itään Adventdaleniin. Tie
vie tähän suuntaan paljon pidem-
mälle, ja kävimmekin ylhäällä vuo-
rella serpentiinitietä pitkin ihaste-
lemassa maisemia. Menomatalla
kylästä n. 2,5 km päässä olevalla
kaatopaikalla autosta havaitsimme
vanha grönlanninlokki ei ollut
enää paikalla takaisin tullessamme,
mutta vanhoja isolokkeja summattiin
kolmisen kymmentä. Kylää edelleen
lähempänä sijaitsevan järven, Is-
badenin, vastakkaisella rannalla lai-
dunsi suureksi iloksemme 27 ly-
hytnokkahanhea ja 65 valkoposki-
hanhea. Lyhytnokkahanhista 17 oli
keskikokoisia poikasia vanhojen li-

Isovesipääskykoiras piti tarkasti poikasiaan silmällä. Rasmus Mäki 21. 7. 1999.

säksi, eli viisi poikuetta kaikkiaan.

Morjenstimme Ranen ja kävimme vielä kylillä ostoksilla, jonka jälkeen suuntasimme leiriä kohden. Jossain kohdin RM päätti lähteä kuvaamaan paria aivan rannan tuntumassa olevaa kyhmyhaahka naarasta, ja muut jäivät odottamaan. Kuinka ollakkaan, HH huomasi tällä välin pikaisesti rantavajojen taakse kadonneen mielenkiintoisen vaalea lokin, joka suuntasi vuonon pohjukkaa kohti. Lähdimme linnun perään, ja pian jo saimmeikin ihailla retken todellista kiihotuslajia, jäälokkaa, kun lintu liihotti aivan editsemme ja pysähtyi minuutiksi jätevesiputken suulle syömään. RM ehti nähdä linnun vain kaukaa sen jo lentäessä ulos vuonosta.

Aivan kylän tuntumassa, sen itäpuolella, olevat lietteet näyttivät mainioilta, mutta emme ehtineet niihin enää saman päivän puolella keskittymään, olihan päiviä vielä jäljellä. Vuonolle emme suuntineet kovinkaan paljon, joten merilintumäärät jäivät edellisiä päiviä vaatimattommiksi. Isolokkisummaksi kertyi päivän mittaan n. 60 lintua, joista kaksi oli nuoria. Kyhmyhaahkoja nähtiin 6.

Perjantai pyhitettiin täysin meri-

lintupäiväksi, sillä Rane oli kadonnut elämistämme, emmekä liikkuneet pidemmälle kuin kävelen kilometrin päähän länteen lähemmäs vuonon suuta merta kyttäämään. Hyvin karkeat arviot näkemistämme linnuista sisälsivät mm. seuraavaa: myrskylintu >5 000, kyhmyhaahka 19, pohjan-kiisla >2 000, lunni 13 ja pikkuruokki >3 000. Seuraavana päivänä satoi muistaaksemme koko päivän kaatamalla, eikä uusia havaintoja juurikaan kertynyt.

Lokkiopiskelua kerrakseen

Sunnuntaina 25.7. suhruisesta kelistä huolimatta retki jatkui. Menimme taksilla leirintäalueelta Longyearbyenin keskustan ohi etelään sisämaahan n. kilometrin matkan Nybyeniin, josta jatkoimme vielä reilun kilometrin verran ikijään reunalle kääntelemään kiviä ja etsimään fossiileja kotiin viemisiksi. Jyrkiltä vuorenrinteiltä yhyimme mm. kiirunapoikueen, linnut olivat hieman meikäläistä kookkaampaa paikallista *hyperboreus*-alalajia. Pikkuruokkeja näkyi taas mielin määrin, tuhansia, vuorilla, nehän pesivät hyvän matkaa

sisämaassakin päin.

Iltapäivän ja illan vietimme edellä mainituilla kylän itäpuolen lietteillä, joissa katseltavaa riitti. Paikassa, jossa rannan puolella viimeiset rakennukset loppuvat itään päin mentäessä, laski kylästä jätevesiputki suoraan (puhdistamattomana jostain käsittämättömästä syystä) vuonoon. Putken suu keräsi luonnollisesti etenkin lokkilintuja ruoka-apajille. Kolmisen kymmentä isolokkia, joista neljä oli nuoria (2-4 kalenterivuodellaan olevia yksilöitä) ja viisi grönlandinlokkaa (yksi vanha ja neljä 2kv) olivat tarkastelun kohteena. Lisäksi RM pääsi paikkaamaan havaintojaan, kun kaksi vanhaa hyvinkin kesyä jäälokkaa viihtyi jäätöksiä syöden putkella. Toinen linnuista oli väriengastettu.

Muihin havaintoihin lukeutuivat mm. 20 lyhytnokkahanhea, muutama kyhmyhaahka sekä retken rareteetti, västäräkki, josta on tehty Huippuvuorilla alle kymmenen havaintoa. Väriengastettujen merisirrien lukeminen oli yksi ajanvietteistä, ja nisäkäsrintamalta mainittakoon pari partahyljettä ja leirintäalueella viilettänyt tiiranpoikasia hotkiva naali, joka yöllä kävi jogurttivarkaisissa telallamme.

Jäälokki oli yksi retken päätavoitteista, eikä tämä kaunokainen meitä pettänytään. *Rasmus Mäki, 26.7.1999.*

Viimeinen varsinainen retkipäivä vietettiin ennen kaikkea edellisiltaisella lokkipaikalla. Jäälokkeja nähtiin ainakin yksi renkaaton ja kolme eri väriengastettua vanhaa yksilöä. Hienoja lintuja! Grönlanninlokkeja oli paikalla viisi eiliseen tapaan ja isolokkeja nelisenkymmentä, myös muutama nuori. Mainittakoon, että luonnonvaraisten eläinten ruokkiminen ja roskaaminen on Huippuvuorilla kielletty. Mutta jos popcornia, makrillisäilykettä ja kalanmaksajäilyä kaatuu vahingossa rantaveteen, niin eihän sille mitään mahda...

Tiistaina 27.7. lentokone lähti jo aamupäivällä, ja seuraavana yönä saavuimme jo Hailuodon lossirantaan nukkumaan. Paluumatkalta mainittavaksi ylettyvät mm. Hailuodon pikkulokkikeskittymät sekä Kalajoen Leton pikkutiiraperhe. Turku tuli vastaan torstaina 29.7. aamuyöllä.

Huippuvuoret 20.-27.7.1999 - lajiluettelo

KAAKKURI *Gavia stellata* Havaittiin viitenä päivänä 1-2 lintua, lennossa sisämaahan päin tai sieltä ulos.

MYRSKYLINTU *Fulmarus glacialis* Lintuja risteili vuonoissa loppumattomana "hyttysparvena" hyvin suuria määriä, parhaana päivänä tyydyttiin arvioimaan ">5 000 yksilöä". Sekä tumma että vaalea värimuoto olivat edustettuina kaikine mahdollisine välimuotoineen, tummien lintujen ollessa ehkä jopa lievänä enemmistönä.

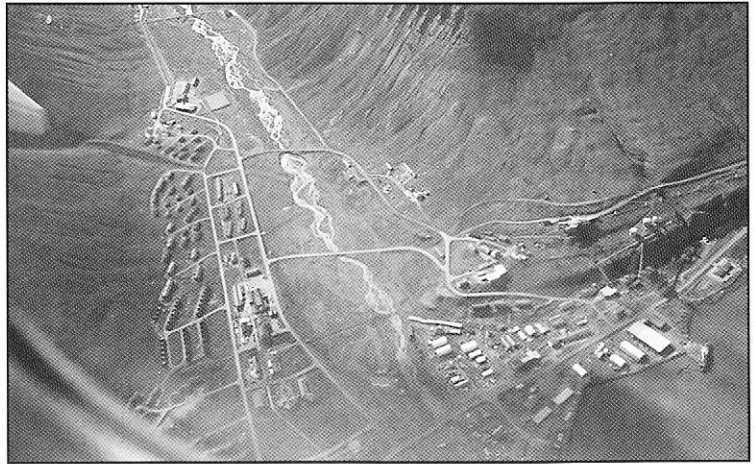
LYHYTNOKKAHANHI *Anser brachyrhynchus* Yhtenä päivänä viisi poikuetta, 10ad 17pull, ja toisena n. 20 lintua, mahdollisesti osittain samoja.

VALKOPOSKIHANHI *Branta leucopsis* Yhteensä n. 80 yksilöä, suurin poikueparvi 65 lintua. Näkyi päivittäin.

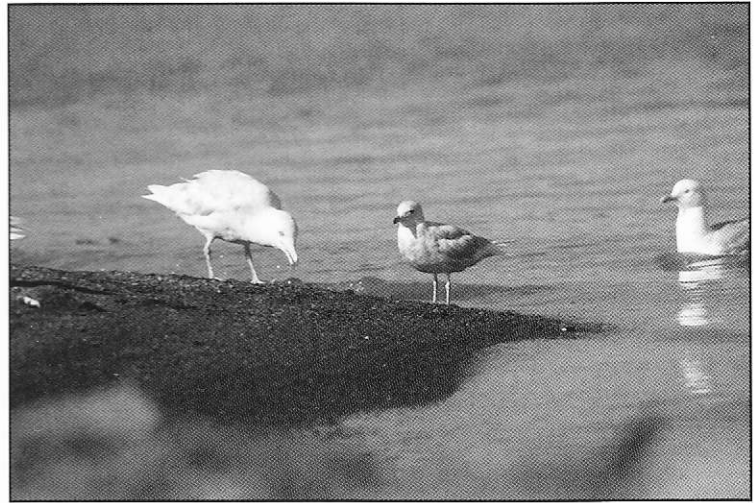
HAAHKA *Somateria mollissima* Havaittiin satoja, paras päivä 150 yksilöä.

KYHMYHAAHKA *S. spectabilis* Muutama kymmenen yksilöä yhteensä, sekä haahkaparvissa että omina ryhminään. Nähtiin päivittäin, paras päiväsumma oli 19 lintua. Niin vanhoja ja nuoria koiraita kuin naaraitakin nähtiin samoissa määrin.

ALLI *Clangula hyemalis* Kaksi yksilöä vakituisesti

Longyearbyen jäälokkiperspektiivista. Rasmus Mäki, 20.7.1999.

Lokeissa, näissä valkoisen siivenkärjen omaavissa lajeissa, riitti katseltavaa yllin kyllin. Rannalla 3kv isolokki ja 2kv grönlanninlokki. Rasmus Mäki, 26.7.1999.

leirintäalueen rutakossa ja lisäksi muutamia yksilöitä.

KIIRUNA *Lagopus mutus hyperboreus* Havaittiin vain yksi poikue, pari ja yksi nuori lintu.

TYLLI *Charadrius hiaticula* Päivittäin 10-15 yksilöä.

MERISIRRI *Calidris maritima* Todellinen rantarotta, leirintäalueellakin lintuja pyöri jaloissa aivan pienistä untuvikoista vanhoihin lintuihin. Varsin kesyjä ja kuvattavia otuksia. Päiväsummat 30-50 yksilöä.

SUOSIRRI *C. alpina* Merisirrin tapaan, mutta linnut oleilivat pelkästään rannoilla.

ISOVESIPÄÄSKY *Phalaropus fulicarius* Leirintäalueen ympäristössä kaksi poikuetta, yhteensä kaksi vanhaa koirasta ja kolme untuvikkoa havaittiin. Eivätpä juuri ihmistä pelänneet.

MERIKIHU *Stercorarius parasiticus* Ainoa kihulaji,

paras päivämäärä 20 lintua.

ISOLOKKI *Larus hyperboreus* Lähes yksinomaan vanhoja lintuja, nuoria nähtiin vain viitisen yksilöä. Paras päiväsumma n. 60 lintua, yhteensä havaitsimme reilusti toista sataa lintua. Suurimmat kerääntymät kaatopaikalla kylän itäpuolella, kylän edustan lietteillä sekä Björndalenin jokisuistossa.

GRÖNLANNINLOKKI *L. glaucoides* Havaittiin neljänä päivänä, kylän edustalla ja kaatopaikalla isolokkien seurassa. Yhteensä kaksi vanhaa ja vähintään viisi nuorta lintua. Läheltä ja hyvin, oppia otettiin...!

PIKKUKAJAVA *Rissa tridactyla* Yleisin loppilintu, muutamissa paikoissa satojen vanhojen lintujen lopporukoita. Nuorempia (ei 1kv) lintuja vain muutamia.

JÄÄLOKKI *Pagophila eburnea* Vähintään neljä eri yksilöä havaittiin, kerrallaan yksi renkaaton ja kolme eri väriengastettua lintua. Kaikki valkoisia vanhoja yksilöitä. Käyvät ilmeisen säännöllisesti ruokailemassa kylästä laskevan jäteputken suulla. Hyvin kesyjä!

LAPINTIIRA *Sterna paradisaea* Kajavan jälkeen runsain loppilintu, muutamia suuria kolonioita ranta-kaistaleilla. Linnut olivat varsin aggressiivisia ja hyökäilivät siekailematta.

POHJANKIISLA *Uria lomvia* Hyvin yleinen myrskylinnun tapaan. Näitä pääsi tarkkailemaan läheltä ja erinomaisesti, sekä lentäviä että uivia lintuja. Vajaan 15 km (meritse) päässä Diabasodden, jossa suuri kolonia.

Emme saaneet kyytiä sinne järjestymään, mikä jäi harmittamaan. Havaitsimme vain vanhoja lintuja.

RISKILÄ *Cephus grylle* Muutamia satoja yksilöitä.

LUNNI *Fratercula arctica* Parhaana päivänä 13 yksilöä, ei siis pesi ihan lähistöllä.

PIKKURUOKKI *Alle alle* Tuhansia ja taas tuhansia. Yksi mieleenpainuvimmista elämyksistä. Lintuja pesii vuorenrinteillä aivan kylän ympäristössä sekä sisämaassa. Suuria "hyttysparvia" sinkoili edestakaisin meren ja mantereen välillä, usein varsin korkeallakin. Pikkuruokin määräitys luulisi nyt olevan "plakkarissa". Vain vanhoja lintuja.

VÄSTÄRÄKKI *Motacilla alba* Näimme vanhan koiraan moottorikelkkavuokraamon ympäristössä, laji havaittu alle 10 kertaa aiemmin Huippuvuorilla.

PULMUNEN *Plectrophenax nivalis* Pulmunen viihtyi kaikkialla, rannoilla, heinikoissa, täytemaa-alueilla, tuntureilla sekä asutuksissa. Poikueita oli mukava tarkkailla, päivittäin näimme muutamia kymmeniä lintuja yhteensä.

Kirjallisuus

Hakala, Jouko 1979: Huippuvuoret -78° PL. - Ukuli 10 (4): 50-54.

Norderhaug, Magnar 1989: Svalbards fugler. Dreyer. Oslo. Ss. 104.

Jurmon uuden lintuaseman perustustyöt aloitettiin kuumana keskiheinäkuun päivänä 1999. Tommi Heinonen.

Makiaa mahan täydeltä...

Uutisia Jurmon lintuasemalta 23.3.-8.8.1999

Jari Helstola, William Velmala & Mikael Nordström

Asema oli jakson aikana kohtalaisen hyvin miehittettynä, jakson alussa miehitystaso oli itse asiassa hyvä, mutta loppupuolella hyvinkin vaatimatonta. Miehityspäiviä kertyi kuu-kausittain seuraavasti: maaliskuu 3, huhtikuu 24, toukokuu 24, kesäkuu 11, heinäkuu 2 ja elokuu 1. Rengastajia oli paikalla vaatimatonta, huhtikuussa 13, toukokuussa 13 ja kesäkuussa 6 päivänä. Mainitut harvinaisuushavainnot ovat tarkastamattomia, joten tähän katsaukseen ei tule viitata tieteellisissä tekstissä.

Talvi piti Saaristomerta vielä maaliskuun lopussakin kourissaan, 23.3. Jurmon eteläpuolella oli ajojäättä 6 meripeninkulmaa ulommas. Huhtikuussa kevät kulki normaalisti aina 20.4. asti, jonka jälkeen yksi kylmä viikko hillitsi taas luonnon säpinöitä. Toukokuun kahdella ensimmäisellä viikolla oli vielä yöpakkasiakin. Kun kesään päästiin kiinni, oli se loppujen lopuksi hyvin kuiva ja kuuma. Kelit olivat kohtalaisen tuuliset, mutta se ei haitannut ainakaan saariston pesimälinnustoa, sillä pesimämenestys oli paras moneen vuoteen. Helteet jatkuivat miltei jakson loppuun asti.

Maaliskuussa ei lintumaailman ihmettä juurikaan todistettu, mutta heti huhtikuun alussa normaalit pikkukivat lämmittivät lintumiesten mieliä. 2. huhtikuuta havaittiin mm. maakotka, kyhmyhaahka ja tundrahamhi, 10. päivä mm. taas tundrahamhi ja seuraavana päivänä 7 sepelrastasta ja 8 pikkuvarpusta. 18.4. nähtiin mm. hyvin varhaisin saapuneet 2 riuttatiiraa ja nokivaris. 25. päivä silmiin osui etelänkiisla ja seuraavana samoin kiisla sekä taas yksi riuttatiira. Mustaleppälintuja nähtiin huhtikuussa kahdeksana päivänä, joista kolmena päivänä kaksikin lintua ja merisirrejä havaittiin pieniä määriä viitenä päivänä, viimeinen 21. päivä.

Toukokuu avattiin hienosti mustajalkatylillä ja muuttohaukalla heti 1. päivä. Kevään toinen muuttohaukka nähtiin 8. päivä ja sitä seuraavana päivänä havainnoitsijoita

riemastuttivat 3 sepelrastasta, pikkutiira, leveäpyrstökihi ja sokerina pohjalla juhlapukuinen punapäänarsku! 10. päivä nähtiin taas leveäpyrstökihi ja koiras kyhmyhaahka; narskutustakin saatiin kuunnella vielä 11.5. asti. Luhtahuitti saapui taas suolle 11.5. ja ensimmäinen pikkusieppo nähtiin myös tällöin. Pikkusieppoja havaittiin varsin runsaasti toukokuussa, 23. ja 26. päivä jopa viisi yksilöä. Jurmossa harvoin havaittu rastaskerttunen renkutti 14.5. ja 19.5., ja kevään ainoa lapinkirvinen nähtiin 16. päivä.

Toukokuun jälkimmäinen puolisko oli varsin runsaslintuinen. 18. päivä nähtiin mm. pikkuruokki. Muuttorintamallakin tapahtui, kuikkalintuja laskettiin 18.5. 1055 ja 27.5. 1004 muuttavaa. Hanhimassat painoivat Jurmostakin tänä vuonna, 22.5. saaren ohi muutti 28 232 hanhea, joista sepelhanhiksi määritettiin 19 836 lintua. Mustatiiraja havaittiin 22.5. kaksi ja 24.5. yksi lintu. Avosetti muutti 23.5., mustaleppälintu havaittiin 24.5. ja ensimmäinen kuhankeittäjä 25. päivä. Kuikkalintuja muutti vielä 27.5. 1004 lintua ja uudeksi Jurmon pinnaksi löytyi leppikon lampareesta huuteleva pikkuhuitti. Etelänkiisla muutti vielä 30. päivä ja kuun viimeisenä nähtiin kevään viimeiset kaksi sepelrastasta.

Kesäkuun ensimmäisenä päivänä laskettiin mukavat 80 jänkäsirriäistä ja 300 harmaasieppoa. Harvinaisuuksia edustivat kaksi tundrahamhea ja Jurmon toinen viiriäinen. Kesäkuun ainoa, ja kevään viimeinen mustaleppälintu, nähtiin 2. päivä ja samana päivänä saareen ilmaantui 5.6. asti paikalla pysytellyt punakottarainen. 6. kesäkuuta kiikareihin osui vielä kuhankeittäjä, tilhi, turkinkyhky, nokivaris sekä hetken paikallisenakin pysytellyt riuttatiira. Tämän jälkeen miehityksessä oli katkos, mutta muutamana kesäkuun lopun miehityspäivänä Juhannuksen alla saarella ihailtiin mehiläissyöjäjä. Mukavan harvinaisuusrikas loppukevät siis!

Mukavana yllätyksenä saarella

käytiin taas vuosien tauon jälkeen rengastamassa jonkin verran poikasia Juhannuksena. Poikasrengastuksia kertyi yhteensä 81, suurin osa lapintiiraja. Teeren 8-munainen pesä löydettiin myös toukokuussa lepikosta. Valkoposkianhet runstastuvat vuosi vuodelta, tänä kesänä löytyi jo 15 poikuetta. Pikkutiiraja nähtiin useana päivänä kolme lintua, muutamana jopa neljä. Pesintää ei tosin taaskaan varmistettu. Kirjokerttuja havaittiin kesäkuun alussa päivittäin laulaviakin lintuja, joten pesintä lienee varsin todennäköinen. Kahlaajamuutosta ei huonon miehitystilanteen vuoksi voi kertoa paljoakaan, tosin mukava kuovisirrisumma, 29 lintua, laskettiin 17. heinäkuuta.

Jurmon asemahankkeen tilanne

Uutta asemarakennusta alettiin heinäkuussa jo fyysisestikin tekemään. Yhdeksän henkeä hääri kuun puolivälissä rakennuksen perustusten alustushommissa, ja työ tulee jatkumaan pitkän syksyä. Myös rahaa on tullut lisää Jurmo-tilille, mutta vielä jonkin verran tarvitaan. Jos siis tunnet hyviä rahalähteitä tai sinulla on muuten hyviä ideoita asemanhoituksen suhteen, ota yhteyttä asemanhoitajaan pikimmiten! Kaikki yksityishenkilöiden lahjoitukset ovat myös tervetulleita! Tarjouspyyntökilpailu aseman rakennuttajasta lähti käyntiin elokuussa ja hallitus päättää rakennuttajan syksyllä. Apua tullaan tarvitsemaan niin itse rakennusmaalla kuin suunnittelussakin, mieltä mitä juuri sinä voisit tehdä asemahankkeen hyväksi, esim. rahoituksen suhteen. Hyvät ideat voivat olla kullan arvoisia mutta etenkin tekijöitä tarvitaan lisää. Löytyykö joukostamme esim. rakennusmestaria, muuraria tai muita rakennusammattilaisia, joilta voisi herua apua?

Asemanhoitaja Mikael Nordström puh. (02) 253 4227.

Ukulin määrityskuvat

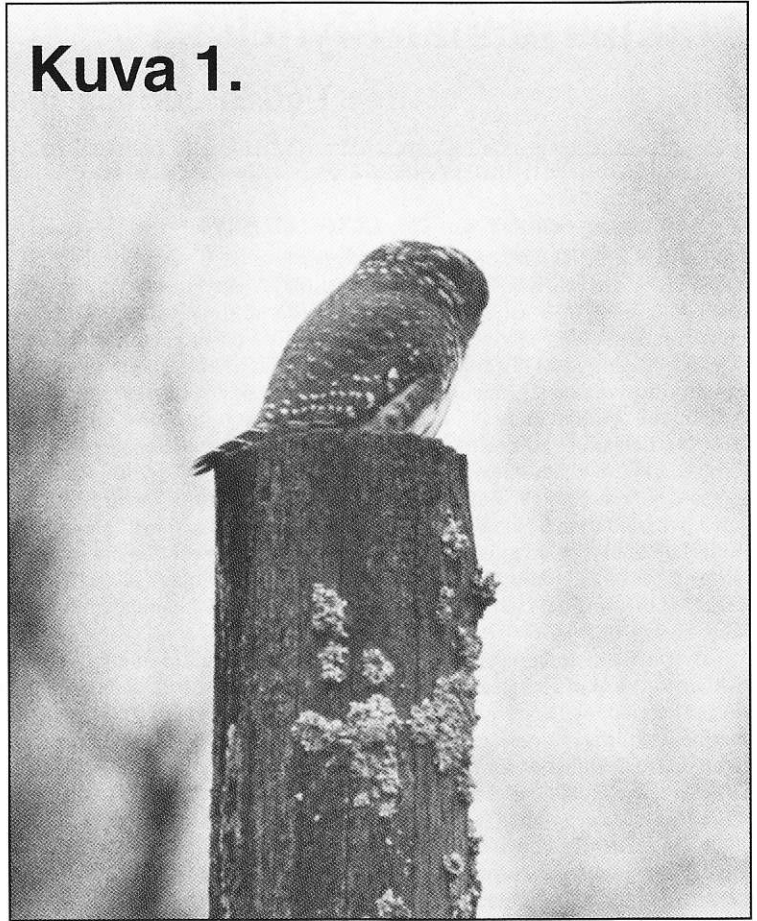
Jyrki Normaja

Tässä vastaukset Ukulissa 1/1999 olleisiin määrityskuviin. Tämän alueaman valokuvien lajit paljastetaan uuden vuosituhatosen ensimmäisessä Ukulissa.

Kuvassa 1 on nuori tiira, joko kala- tai lapintiira. Väriyksessä lajien välillä on vain vähäisiä eroja, mutta samat muotoseikat kuin vanhoilla linnuilla pätevät nuorillakin. Olemattoman lyhyet koivet siis paljastavat kyseessä olevan lapintiiran. Kuva: *Tom Lindroos*.

Kuvan 2 petolintu on helposti tunnistettavissa falco-sukuun kuuluvaksi terävistä siivenkärjistään. Pitkä pyrstö sopii oikeastaan vain tuulihaukalle ja pikkutuulihaukalle. Kuva on toistunut lehdessä hieman suttuisena, joten lopullista lajinmääritystä on vaikea tehdä. Kuitenkin alapuolen runsas kuviointi sopii paremmin

Kuva 1.

Kuva 2.

Kuva 3.

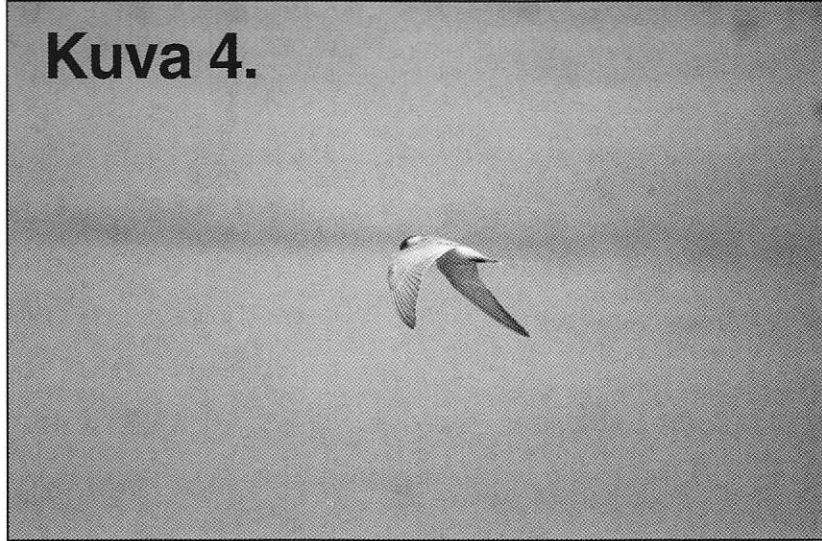
oikeaan vastaukseen, tuulihaukkaan.
Kuva: *Jyrki Normaja*.

Lokkilinnulla **kuvassa 3** huomiota herättävin tuntomerkki on siiven etureunan laaja valkoinen alue, jollainen on Suomessa tavatuista lajeista vain nauru- ja kaitanokkalokilla. Kyseessä on nuori tai esi aikuinen lintu (pyrstönkärki musta), joten naurulokin kokoruskeaa päätä sillä ei missään tapauksessa olisi. Kuitenkin muut tuntomerkit (pitkänomainen pään ja nokan muoto, valkea pää ja selvien tummien kuvioiden puuttuminen kyynärsiiveltä ja kyynärsulkien takareunasta) paljastavat kyseessä olevan kaitanokkalokin. Kuva: *Rasmus Mäki*.

Kuvan 4 kirvisestä on vaikea löytää tuntomerkkejä, joiden perusteella linnun voisi varmasti määrittää. Rinnan tummien viirujen jatkuminen yhtä leveinä kupeille ei sovi metsäkirviselle, joten valinta täytyy tehdä niitty- ja lapinkirvisen välillä. Yläpuolen voimakkaat kuviot, etenkin selkään muodostuvat juovat ja voimakkaasti kuvioitunut pyrstön yläpeitinhöyhenet sopivat paremmin lapinkirviseseen, joka kyseessä onkin. Kuva: *Jyrki Normaja*.

Kahlaaja **kuvassa 5** on selvästikin sirri. Selkäpuolen höyhenten kuvioita tutkimalla paljastuu oikea laji, pulmussirri, johon viittaavia muita tuntomerkkejä ovat vaalea yleisväri ja tukevahko, musta nokka. Kuva: *Rasmus Mäki*.

Kuva 4.

Kuva 5.

Talvi 1998/1999

Varsinais-Suomessa

Rami Lindroos & Sampo Kunttu

Talvi 1998/1999 oli ilmeisesti lämpötilojensa puolesta kohtalaisen normaali: talvi koveni kohti helmikuun loppua jäädyttäen sisäsaariston kokonaan. Totuttuun tapaan monet linnut aloittivat kevätmuuttonsa kuitenkin jo helmikuun lopulla.

Katsaukseen parasta antia tarjosivat taviokuurnat, tilhet ja rastaat, joita hyvän pihlajanmarjasadon vuoksi oli paljon tavallista enemmän. Poikkeuksellisista viivytelijoista mainittakoon Jurmon sepelhanhi ja tammiukuuta samanaikaisesti komistaneet karikukko, isokuovi ja isosirri sekä Mietoisten lapinsirkku ja Uusi-kaupungin tiltalti.

KAKKURI *Gavia stellata* Kaikki havainnot: KOR Jurmossa 1.12. 2p (Mats Björklund, Jussi Lindström, Jörgen Palmgren), 4.12. 8p (Tuomas Seimola, Frans Silvenius, KKa) ja 11.12. 2m (JHe, JG). Muualta vain 6.1. UUS Vasikkari 1p (AKu, JTe, OT).

KUIKKA *Gavia arctica* Ainoana 5.12. KOR Jurmo 1p (JSi, Martti Raekunnas, Mauno Mäntylä).

PIKKU-UIKKA *Tachybaptus ruficollis* 15.-18.12. KOR Utö 1p (Thak, Ismo Willström, Brita Willström) ja 25.12.-6.1. HOU Kittuis 1p (JHe, Jarmo Ahveninen).

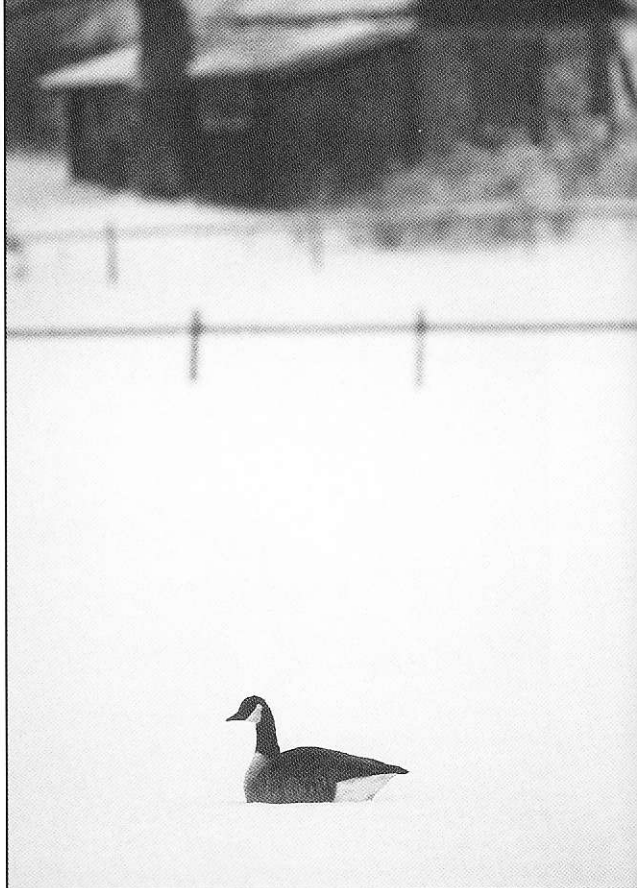
SILKKIUIKKA *Podiceps cristatus* Kaikki havainnot: 4.12. PII Linnunpää 3p (HKI), 5.12. DRA Ölmos 1p (AKu, KKu, MSj), sekä KOR Jurmossa 23.1. ja 15.2. 1p (JHe).

HÄRKÄLINTU *Podiceps griseogenus* Ainokaisena 11.12. Jurmossa 2p (JHe, JG).

MERIMETSO *Phalacrocorax carbo* Havaintoja koko jaksolta vain ulkosaaristosta, josta maksimeina 4.12. KOR Gyltö 70p (JHe), 23.1. KOR Jurmo 104p ja 27.2. KOR Utö 40p (JHe).

HARMAAHAIKARA *Ardea cinerea* RYM Hammärönsalmella kaksi haikaraa 8.1. asti, jonka jälkeen yksinäinen lintu sinnitteli ainakin maaliskuun loppuun.

KYHMYJOUTSEN *Cygnus olor* Ainoa yli sadan linnun talvikerääntymä Jurmossa, jossa maksimi 16.2.

Kanadanhanhen näkee talvella varmimmin Ruissalossa.
Jukka Tammi, 25.1.1995.

250p. Tuttuun tapaan saaristo oli kuitenkin pullollaan yksittäisiä knöölejä tai pikkuparvia, esimerkiksi 6.1. TUR satama - KOR Kihti 240 (HL) ja 10.1. KOR Jurmo - NAU Pärnäinen 203 (JHe).

LAULUJOUTSEN *Cygnus cygnus* Havaintoja alle kymmenen linnun parvista noin 90 yksilön verran eri puolilta saaristoa aina 17.1. asti, jonka jälkeen joutsenia havaittiin vain Jurmossa, maksimin ollessa 7.2. 9p.

KANADANHANHI *Branta canadensis* Talven alkaessa 1.12. TUR Ruissalon Kansanpuistossa a30p (Jani Jokinen). Talven edetessä parvi pieneni 11 lintuun, jotka paikalla 20.12. asti (HHu, AS, JHa, Johan Linden). Muualta vain 3.12. TUR Friskala 5p (HHu) ja 12.1. NAA Vapaasatama 1p (JTa).

SEPELHANHI *Branta bernicla* Jo kolmatta kertaa sepelhanhi havaittiin talvisessa Jurmossa, tällä kertaa koko marraskuun paikalla ollut lintu nähtiin viimeksi 4.12. (JJN, MeH, JHe).

HAAPANA *Anas penelope* Kolme havaintoa. 5.12. PRN Saarenjärvi 1n p (MA, Mika Korkki), 3.-13.1. KAA Rauvola 1n p kuoli lopulta (PA, Sari Vainio, ym) ja 25.2. KOR Jurmo 1p.

TAVI *Anas crecca* Kaikki havainnot: KOR Jurmossa 4. ja 11.12. 1p (JHe, JG, KKa, Frans Silvenius, Tuomas Seimola) ja 23.-26.1. 2p. NAA satamassa jo marraskuussa

ollut naarastavi nähtiin viimeksi 14.2. (HKo, JNo, RLi, ym).

TAVI x SINISORSA *Anas crecca x platyrhynchos* NAA Ukko-Pekan sillan sulassa talvehti naaras maraskuulta ainakin maaliskuun loppuun.

SINISORSA *Anas platyrhynchos* Suurin pullasorsakertymä 10.1. TUR satama-allas 700p (KR, Lauri Kapari) ja paremmin omillaan toimeen tulevien heinäorsien 11.12. KOR Jurmo 490p (JHe, JG).

PUNASOTKA *Aythya ferina* Ainoana talvihaviksena 1.1. KOR Jurmo 1p.

TUKKASOTKA *Aythya fuligula* Alkupalven suurimmat määrät: 5.12. PAR Byfjärden 45p (TN, MLa) ja RYM Aasla 174p (LS). Tammikuussa ainoa kymmenen ylitys 6.1. RYM Aasla 64p (LS) ja helmikuun ainoat NAA Ukko-Pekka 1k talvehti ja 16.2. KOR Jurmo 3p (JHe).

LAPASOTKA *Aythya marila* Kaikki havainnot: 5.12. UUS Vasikkari 5.12. 1np p (PA, HHu, RM, SKu), 1-6.1. Jurmo 1p ja 22.2.-maaliskuulle Utö kn p (JTi, JHe, AKu).

SOTKARISTEYMÄ *Aythya sp* Talvirallissa 5.12. herätti KAA Rauvolassa kummastusta np sotka, josta on ainakin tarjottu tukka- ja lapasotkan hybridiä (TN, HKo, Tlr, ym).

HAAHKA *Somateria mollissima* Jurmon ja Utön ulkopuolelta kymmenisen havaintoa. Jurmossa lintuja tasaisesti läpi talven ilman suurempia määriä, Utön enin 25p 27.2. (JHe).

ALLI *Clangula hyemalis* Joulukuussa alliparvet olivat kateissa, mutta tammikuun maksimi 6.1. UUS Vasikkari 550p (OT, JTe, Tlr, HKo, RLu) ja helmikuun vastaava 27.2. Utö 100 (JHe).

MUSTALINTU *Melanitta nigra* Joulukuulta 4 havaintoa/8 yksilöä, tammikuulta 5/6 sekä helmikuulta 2/4.

PILKKASIIPPI *Melanitta fusca* Koko talvelta keskimääräistä paremmat noin 60 yksilöä, eniten 6.1. UUS Vasikkari 8 S (JTe, OT, Tlr, ym) ja TUR satama - KOR Kihti 11 (HL) sekä 23.1. KUS Pohjolanniemi a8 lähti SW (PT).

TELKKÄ *Bucephala clangula* Alkupalvesta pieniä, korkeintaan muutamien kymmenien telkkien poppoita, mutta talven kovetessa ulkosaaristoon kasautui muutama suurempikin parvi: 22.1. KOR Finnö 100p (JHe) ja KOR Jurmon huippu 27.2. 250p.

UIVELO *Mergus albellus* Joulukuussa 16, tammikuussa 14 ja helmikuussa 4-5 uiveloa, Suurin parvi 6.1. KUS Pieskeri 1k 10n p (AS, RHe, MLe, HP, JSa).

TUKKAKOSKELO *Mergus serrator* Tänäkin talvena vähissä, parhaat noteeraukset 6.1. UUS Vasikkari yht.20 (OT, JTe) ja KOR Jurmo 28.2. 8p.

ISOKOSKELO *Mergus merganser* Ainoat yli 200 koskelon parvet: 19.12. KEM Skeppsholmen 300p (HL) sekä 15.2. KOR Jurmo 270p.

MERIKOTKA *Haliaeetus albicilla* Merikotkilla tavallisen tuntuista esiintymistä. Haaskojen kotkasummat eivät ole tiedossa, mutta muualta eniten 30.12. PII Yltöinen 5 (TN) ja 25.2. Jurmo 9p.

HIIRIHAUKKA *Buteo buteo* VEIH-TAI-UUS-sektorilla havaittiin ilmeisesti ainakin 5-6 hihaa, joiden tarkempi yksilöinti mahdollonta. Muualta 3.12. KUS Laupunen 2p (AS, JSa), RYM Aasla 1 tammikuulle (LS), 31.1. MYN Haapainen 1 (JJN), DRA Hertsbölen kaatopaikka 2p läpi talven ja 13.2. NOU Paistanoja 1 (/Thak, JM).

PIEKANA *Buteo lagopus* Kaikki havainnot. 20.12. TAI Muntin silta 1 (Hannu Ali-Eskola), 22.1. MIE Kustavintie 1p (PA), ainakin jo 18.2. alkaen TAI Paltvuori 1p (BG, Jouko Laine) ja 25.2. alkaen 2p (TLr, HKo).

MAAKOTKA *Aquila chrysaetos* Kaikki tietoon tulleet havainnot! SÄR Nixorin haaskalla enimmillään 4.2. 3exx (PT), muualta vain 25.12. SAU Osmalahti 1ad (TN). 5.2. DRA Hiittinen - Kasnäs 1imm (RLi, JJN) ja 13.2. NOU Paistanoja 1 (/Thak, JM).

TUULIHAUKKA *Falco tinnunculus* Kaksi havaintoa. 2.12.-maaliskuun loppuun MIE Mynälahti 1k p (AS, JSa), 7.-21.2. TUR Topinoja 1k p (AKu, ym) sekä ilmeisesti sama lintu 27.-28.2. TUR Oriketo Messikatu 1k (JKi, JTa).

AMPUHAUKKA *Falco columbarius* Yhteensä 10 havaintoa yhtä monesta yksilöstä ilman erityistä mainittavaa.

PYY *Bonasa bonasia* Kahden ylitykset: PAR Attu Almarsund 5 (KOP) ja 31.1. PAR Attu Storstrand 3 (KOP).

RIEKKO *Lagopus lagopus* Tuttuun tapaan niukasti: 19.2. NOU-VAH-TUR Kurjenrahka jälkiä (PK, Kari Ennola).

TEERI *Tetrao tetrix* Yli 15 vain 26.12. KEM Norrbacka a19p (HL, JJN) ja 2.1. PAR Attu 25p (KOP).

METSO *Tetrao urogallus* Kaikki havainnot: 3.12. PAI k (PK, Ilkka Harkkila), 25.1. VAH Vahdonkorpi 1k (VMI), 18.2. PAI Vello 1k (PT) ja 28.2. YLÄ Vaskijärvi 1n (RLi).

PELTOPYY *Perdix perdix* Kaikki havainnot: 16.12. LIE Kurkela 16p (MT), 10.1. NOU Härjäsilmä 2 (Jyrki Uotila), 13. ja 16.1. NOU Aliskulma Akkoistentie 12p (HA, JTa), 19.2. NOU Härjäsilmä 9p (RLi), LEM Nyynäinen 8p (HKI) ja 21.2. VAH Parikkala a6p (JNo, RLi, MeH). Nousiaisten linnut ilmeisesti kaikki suurin piirtein samaa porukkaa.

LUHTAKANA *Rallus aquaticus* Talvehti ilmeisesti

onnistuneesti, havaittiin ainakin 13.1-14.2. välisenä aikana Turun lähistöllä (PA, ym).

NOKIKANA *Fulica atra* Havaintoja vain kahdelta paikalta: NAA Ukko-Pekan alueen maksimi 22.12. 18p (Hannu Ali-Eskola), talven lopulla enää 14p. PAR Atun lossin huippu 5.12. 22p, joista viimeiset 2 jäljellä 9.1. (KOP, HL, TA, JNo, ym).

TÖYHTÖHYYPÄ *Vanellus vanellus* Ensimmäiset kevätisaapajat helmikuun viimeisenä, ainoa oikea talvianttu 19.12. PRN Näse 1p/m (MA, JKN ym).

ISOSIRRI *Calidris canutus* Suomen toistaiseksi ainoa talvinen isosirri paleli Jurmossa samaan aikaan kuovin ja karikukon kera! Lintu havaittiin 15. ja 23.-24.1. (JHe ym).

MERISIRRI *Calidris maritima* KOR Jurmo: joulukuussa vain 3.12. 22p (KKa, Frans Silvenius, Tuomas Seimola) ja 5.12. 20p (JSi, Martti Raekunnas, Mauno Mäntylä), Tammikuulta havaintoja 14 päiväältä, maksimi 25.1. 43p. Helmikuussa kahdeksana päivänä, maksimi 25.2. 25p ja maaliskuulta yksi havainto, 7.3. 1p. KOR Utöstä joulukuulta yksi, tammikuulta viisi, helmikuulta neljä ja maaliskuulta yksi havainto. Kuukausittaiset maksimit: 2.12. 1p (JTt), 10.1. 26p /5a (JHe), 27.2. n.20p (JHe, AKu) ja 3.3. 18p (JTt). Muualla havaittiin vain 6.1. HOU Blåskärskaset 3p (HL), 14.1. KOR Aspö 1p (JHe) ja 2.2. KOR Utöstä 3km Jurmoon päin 3p (RLi, RM).

JÄNKÄKURPPA *Lymnocyptes minimus* Turussa

tuttuun tapaan perinteisellä paikalla onnistuneesti talvehtineen (PA,ym) lisäksi vain 23.2. KOR Jurmo 1p.

TAIVAANVUOHI *Gallinago gallinago* Kolme havaintoa: 19.12. MAS Karevansuo 1p (Pekka Lehti), 22.12.-1.1. TUR N-puoli uusi talvipaikka 1p (PA,ym) ja 4.2. TUR Harittu - Rauvola 1 (AKu).

LEHTOKURPPA *Scolopax rusticola* Talvehti onnistuneesti Jurmon lepikoissa, muutoin vain naapurisaarella Utössä 1.12. 1p (JTt).

ISOKUOVI *Numenius arquata* Marraskuulta lähtien Jurmossa aikaa viettänyt isokuovi havaittiin viimeisen kerran 25.1. (JHe ym.).

KARIKUKKO *Arenaria interpres* Niin ikään Jurmon kahlaajatalvea komistamassa 2.-26.1. (Niina Laine, PK, PaS, Mikko Oivukka, TT, ym).

NAURULOKKI *Larus ridibundus* Jurmon joulukuun huippu 11.12. 150p (JHe, JG), tammikuun 23.1. 75p ja helmikuun 16.2. 15p (JHe). Muualla vain KOR Utössä muutamia lintuja läpi talven, maksimi 27.2. 10 (JHe) ja 4.12. KOR Gyltö 1ad SW (JHe).

KALALOKKI *Larus canus* Eniten 10.1. Utö 500 (JHe) sekä 23.1. Jurmo 820p. Muualta määrät pieniä.

HARMAALOKKI *Larus argentatus* Turun kaupungin maksimi 29.12. Ävikissa 1200 (JTa), muualta ei suuria määriä ilmoitettu. Helmikuun lopulle tultaessa Turunkin määrät kuihtuivat muutamaa kymmeneen argariin.

Tänä talvena havaittiin alun toistakymmentä isolokkia TLY:n alueella. Jukka Tammi, 23.2.1997, Turku Topinoja.

ISOLOKKI *Larus hyperboreus* Turun ulkopuolelta: Jurmo 16.1. 1p, 27.1. 1p sekä 27.2. 1p; 31.1. NAU Pärnäinen 2-3kv p (JHe), 1.-2.2. ja 12.-17.2. SAU Osmalahti 2kv p (TN), 4. ja 14.2. SÄR Nixor 2kv p (PT, TLR, HKo), 11.2. RYM Aasla 1juv (LS, Seppo Karppinen) sekä 14.2. PAR Attu 2-3kv N (JTe). Turussa havaittiin talven aikana ainakin 2ad (25.-26.12.), yksi 2.talven (9.-22.1.) sekä kaksi 1.talven (29.12. alkaen) isolokkia.

MERILOKKI *Larus marinus* Eniten 3.12. TAI Kaitainen 50 (AS, JSa), 6.1. SAU Osmalahti 50 (TN).

RUOKKI *Alca torda* Kevätmuutto käynnistyi aivan helmikuun lopussa, muuten vain 10.1. Utö 2p 1 SE (JHe) sekä 23.1. KUS Pohjolanniemi 2p (PT).

RISKILÄ *Cephus grylle* Ruokin tapaan muuttoa jo helmikuussa. Yli kahden linnun paikkojen maksimit: Jurmo 4.12. 10p (KKA, Frans Silvenius, Tuomas Seimola), KOR Utö 10.1. 10p (JHe) ja UUS Vasikkari 19.12. 4p (HHu, RM, KL).

UUTTUKYYHKY *Columba oenas* MIE Mynälähdellä 3.12. a28p (AS, JSa), joista vain yksi kesti 13.2. asti (PA, RLi, MeH, ym). Muuten DRA Björkboda a5 läpi talven (AKu, HKI, ym), 5.12. VEH kk 4 (PA), 5.1. PAR Attu 1 (RHo) ja 16.-17.1. TUR Topinoja 2p (HHu, JLu, Henry Lehto). Kevätmuuttajiksi tulkittuja jo helmikuun puolivälistä alkaen.

SEPELKYYHKY *Columba palumbus* Kaikki havainnot: Joulukuun alussa UUS keskusta 2 (Thak, PA), joista toinen alueella läpi talven. 17.1. NAU kk 1p (HHu) ja TUR Martinsilta 1p puluparvessa läpi talven.

TURKINKYYHKY *Streptopelia decaocto* Paikkakohdattaiset maksimit: LAI Kartanontie 10p läpi talven (HKI, Antti Salminen), 12.12. TAI kk 4p (BG), 12.12. UUS Kalanti as. 4p (RHe), 23.12. SAL Raivaajankatu 6p (TN), LOI keskusta 1 useampaan kertaan (Jarmo Jokinen, Jani Jokinen), 21.1. RUS Lähteenmäki 2p (Thak, Markku Virtanen), 18.2. SAL Uskela 2 (PT). Hämmentävästi Turussa turkinpuluja havaittiin vain kahdella alueella: Kupittaaan maksimi 8.1. 4p (Niina Laine) ja Elinantie maksimi 10.1. 18p (KR, Lauri Kapari).

TUNTURIPÖLLÖ *Nyctea scandiaca* 20.12. PYH Reilanjärvi 1 1kv p (JSi, HKo, Anna Innola) sekä 22.12. UUS Lyökki 1p (Thak, RVr).

HIIRIPÖLLÖ *Surnia ulula* Havaintoja kuudesta yksilöstä. 19.11. - 25.3. KOR Gyltö 1p (JHe, TT, Mikko Oivukka), joulukuussa UUS 1 (Thak, PA), 5.-6.12. PAI Kurki 1p (TN, PT, HKI), NAA Soininen 13.12.-14.3. 1p sekä 20.12. , 3.1 ja 24.1. 2p (BG, HA, Esa Laine, ym) ja 19.12. PAI Kevola 1p (TN).

VARPUSPÖLLÖ *Glaucidium passerinum* Kuukausittaiset yksilömäärät: joulukuun 6, tammikuun 3 ja helmikuun 7. Talven yhteismäärä 15 lintua.

SARVIPÖLLÖ *Asio otus* 12.12. TUR Paattinen 1p (Thak, Jorma Kirjonen), 21.2. NAA Soininen 1p (JNo,

Sarvipöllöjä havaittiin kohtalaisen vähän viime talvena.
Rasmus Mäki, marraskuu 1998, Korppoo Utö.

MeH, RLi, ym), 27.2.-1.3. TUR Oriketo 1p (Thak, JKl) sekä 28.2. KOR Utö 1p (JHe, AKu). Kaikki helmikuiset luultavasti kevätmuuttajia.

SUOPÖLLÖ *Asio flammeus* KOR Jurmossa 26.1. 1p sekä KOR Utössä 30.1. ja 27.2. 1p (JTi, AKu).

HARMAAPÄÄTIKKA *Picus canus* Sisämaasta: 18.1. VAH Lavamäki 1 (VMI), 17.2. MAS Kareva 1p ja Humikkala 1p (Pekka Lehti) ja 26.2. MAS Karhunkaari 1k p (Tapio Suominen).

PIKKUTIKKA *Dendrocopos minor* Kaikki havainnot: 1.1. PAR keskusta 1n (JTe), 3.1. PAR Pexor 1k (KOP), 10.1. TUR Ruissalo Saaroniemi 1 (MY), 12.1. KAA Rauvola 1p (Anders Öhman, K. Öhman), 2.2. RAI Raisionlahti 1 (PK), 10.-27.2. TUR Ruissalo Marjaniemi - Veneveistämö 1k (KR, ym), 11.2. TUR Ruissalo Kasvitiiteellinen puutarha 1 (AKu), 18.2. TUR Karhulan maankaatopaikka 1 (AKu), 26.2. SAU Osmalahti 1p (VMI) sekä 28.2. ASK Louhisaaren kartano 1p (LV, Mikko Viljamaa).

POHJANTIKKA *Picooides tridactylus* Vain 13.2. YLÄ Vaskijärven luonnonpuisto Niittysaari 1 (PT) ja 14.2. DRA Hertzboelen kaatopaikka 1k p (TLr, HKo, HL).

KANGASKIURU *Lullula arborea* Talven ainokainen 9.1.-4.3. KOR Utö 1p (JHe, RLi, RM, ym).

KIURU *Alauda arvensis* KOR Jurmossa 11.12., 15.1. ja 27.1. 1p (JHe, JG, ym). Muualta vain 19.1. VEH Tanila 2kiert. (RVa). Kevään ekat helmikuun lopussa.

TUNTURIKIURU *Eremophila alpestris* Nykyiseen tapaan havaintoja vain muutama: UUS Hanko 2p koko talven (PA, ym), 12.12.-23.3. TUR Topinoja 1p (JTa, KR, ym) ja 27.2. KOR Jurmo 1 (JJN, ym).

LUOTOKIRVINEN *Anthus petrosus* Havaintoja vain Jurmosta ja Utöstä. Jurmossa 1.12.-7.2. 1p, paitsi 15.1. 2p (Mats Björklund, Jussi Lindström, Jörgen Palmgren, ym). Utössä havaittiin luotseja 26.1. alkaen aina maaliskuulle, maksimin ollessa 22.2. hurjat 5p (JTi).

VÄSTÄRÄKKI *Motacilla alba* TUR Topinojalla 5.12. asti 2p (MA, HKI, TN, ym) sekä 6.12. 1ex (JNo). Muualta vain 31.12. TUR Kupittaankatu 1p (/Thak, Erkki Jokinen).

TILHI *Bombycilla garrulus* Tilhiä riitti koko talven hyvinkin runsaasti, joskin määrät pienenevät tuntuvasti helmikuun lopulle. Suurimmat tilhiparvet olivat 11.12. UUS Kaaritite 500p (HKo), 14.-15.1. TUR Juhannuskukkula 1000p (Jani Jokinen) sekä 19.1. TUR Yo-kylä 500-600p (Niina Laine).

KOSKIKARA *Cinclus cinclus* Kaikki talven puolella havaitut karat. Marraskuu-1.2. NAA Ukko-Pekka 1p (JTa, PT, ym), 7.12. RYM Aasla 1p (LS), 13.12. TUR Kähäri 1p (Anders Öhman), 27.12. PAR Airisto 1p (RVk, HJ), 2.1. TUR Ruissalo Kolkka 1p (Jarmo & Juha & Jani Jokinen), 6.1. VEH Tanila Vierunportinoja 2p (RVa), 10.1. PRN Matildedal 1p (TN), 14.1. UUS Pitkäluoto 1 (PA), 28.1. RYM Aasla 1p (/LS, Seppo Karppinen), 31.1. KIS Kärkelä 1p (TN), 4.2. NAU Mielislenkki 2p (JHe), 5.2. NAU Mattnäs th 1p (RLi, RM), 5.2.-28.2. DRA Taalintehdas 1p (RLi, JJN, JNo, SKu, ym), 11.2. UUS Sulkuportit 1p (RLi, PA), 21.2. DRA Strömtorpsvägen 4 (KR, HHu, MN, Lauri Kapari).

PEUKALOINEN *Troglodytes troglodytes* 1.12.-3.3. KOR Utö 1p (JTi, ym), 5.12. TUR Ruissalo Kansanpuisto 1ä (TT, PK, Mikko Oivukka, Niina Laine), 5.12. TUR 1 (MA, Mika Korkki), 6.12. Par Pexor 1p (KOP), 8.12. TUR Aurajoki, Tehtaankadun pää 1p (/Lv, Ari Karhilahti), 26.12.-25.2. DRA Hertsbölen kaatopaikka 1p (HLi, ym) sekä 5.2. ja 21.2. 2p (KR, HHu, MN, Lauri Kapari, ym), joulukuun loppu HOU Kittuis 1 (/Thak, Jarmo Ahveninen), 1.1.-18.2. PII Yltöinen 1p (TN, PT, MY), 1.1.-15.3. RYM Aasla 2p (LS), 6.1. PAR MVA 1ä (Jyrki Uotila), 10.1. TUR Ruissalo Kuuva 1p (MY), 31.1.-3.2. TUR Hirvensalo 1 (PA), 15.-18.2. MAS Karevansuo 1p (Pekka Lehti) ja 14.-15.3. TUR Aurajoki Multavieru 1p (SKu ym). Tulkinnasta riippuen n. 15 talvehtijaa, mikä on erittäin hyvä määrä.

RAUTIAINEN *Prunella modularis* Aika kateissa: 20.12. PAR Muddais 1 ruokinnalla (JTe, Mika Sova), 6.1. UUS Pietola 1p (HKI, Niina Laine, TK, Henry Lehto) ja 14.1.-11.2. Utö 1p (JTi, ym).

PUNARINTA *Erithacus rubecula* Yhteensä 11 talvi-havaintoa. 1.12. KOR Utö 1p (JTi), 8.12. KOR Gyltö

1p (JHe), 12.12. UUS Hanko 1 (PA), 15.12.-9.1. MAS Humikkala 1p (/Thak, Tino Laine, Henry Laine), 14.1. PII Yltöinen 1p (TN), 16.1.-13.3. PAR Skråbbo 1p (Anders Öhman, K. Hintikka), 3.2. NAA Lemmikkikatu 1 (AKu, Kku, PaL), 3.2. TUR Maaherrankatu 1 (HKI), 5.2.-13.2. DRA Hertsbölen kaatopaikka 1p (RLi, JJN, ym), 7.2.-20.3. TUR Laukkavuori Tilhitie 1p (RHo, J Boman, Kaarle Lönnroth, ym) sekä 13.2. NOU rautatieasema 1p (/Thak, JM).

MUSTARASTAS *Turdus merula* Mainiosta muratalvesta kertovat mm. 30.12. RAI Huhko-Pasala 12p (Jyrki Uotila), 15.2. PAR Sydmo 13p (MLa), 22.2. RYM Aasla 26p ja 27.2. KOR Utö 15p (JHe).

RÄKÄTTIRASTAS *Turdus pilaris* Räkättejäkin liikkeellä valtavasti, joskin parvet hajallaan ja mitään jättikeskittymiä ei syntynyt. Suurimmat määrät 16.1. TUR Uittamo 700p (HL), 24.1. TUR Juhannuskukkula 700p (HHu, WV), 24.1. NAA Kuparivuori 1000 (AS, JSa), 24.1. TUR Iso-Heikkilä 2000 (JHe), 27.1. TUR Hautausmaa 800 (AKu) ja 2.2. RYM Aasla 1400p (LS) sekä 20.2. Jurmo 800. Marjojen käydessä vähiin helmikuun alussa, myös räkätit vähenivät ja Jurmoa lukuun ottamatta ei helmikuun alun jälkeen havaittu yhtään yli sadan linnun parvea.

LAULURASTAS *Turdus philomelos* Hyvä marjatalvi poiki myös tavallista enemmän lauroja. 2.1. PYH Rihtniemen kylä 1p (/Thak, Timo Trogen), 6.1. RYM Aasla 1p (LS), 23.1. KUS Viliskeri 1 (AS, JSa), 13.-16.2. TUR Perno 1p (/tekstihaku, Matti Lahti, ym) ja 21.2. KAA Rauvola 1p (TT).

PUNAKYLKIRASTAS *Turdus iliacus* Joulukuulta laskettiin 13, tammikuulta 17 ja helmikuulta 5 lintua. Keskimääräistä suurempia lukuja nämäkin.

KULORASTAS *Turdus viscivorus* Yhteensä viisi havaintoa talvikuukausilta. 6.1. KOR kk 1p (/WV, Jouko Högmander), 6.1. UUS Pietola 1p (HKI, Niina Laine, TK, Henry Lehto) ja 23.1. MIE Mynälahti 1p (/Thak, Kaarle Lönnroth). KOR Jurmossa 27.-28.2 1p ja KOR Utössä 27.2. 1p (JHe, AKu) havaitut linnut saattavat jo hyvinkin olla kevätkuuttajia.

MUSTAPÄÄKERTTU *Sylvia atricapilla* Ainoina UUS Pietolassa havaitut 8.12. 1n (JSi) sekä 1k 8.12.-9.1. (PA, JSi, ym).

TILTALTTI *Phylloscopus collybita* 5.12. UUS Pulonkari 1p (PA, TLb, AoL).

VIIKSITIMALI *Panurus biarmicus* Talven jaksolta vain niukasti havaintoja. PAR Pettebyn maksimi 7p 26.-27.2. (KOP) ja LEM Monnoisten 6p 27.2. (RLi, MeH, KR, ym). Muualla timaleita havaittiin vain 6.12. RYM Aasla 1ä p (LS) ja 8.1. KAA Rauvola 2ä (KR).

PYRSTÖTIAINEN *Aegithalos caudatus* Kaikki havainnot. 1.12. KUS Kaurissalo 6 (AS, JSa), 2.12. YLÄ Rannanmäki 9p (MT), 5.12. RYM Aasla 10p (LS), 13.12. TUR Karhulan maankaatopaikka 10 (AKu), 26.12. TUR Huhkola 5 (OT), 3.-4.1. KAA Rauvolanlahti

6p (PA, Sari Vainio, JJJ), 6.1. RYM Aasla 6p (LS), 9.1. PAR Gunnarsnäs 6 (KOP), 12.1. KAA Rauvola 5 (Anders Öhman), 25.1 SAU Osmalahti 10p (TN), 30.1. KAA Otsonkatu 3p (TT, Mikko Oivukka), 7.2. RYM Aasla 4p (LS), 21.2. DRA Hertzbölen kaatopaikka 3 (KR, HHu, MN, Lauri Kapari), 24.2. TUR Ruissalo, Choraeus 1-2ä (RLi, SKu) ja 27.2. PII Makarla 7 (PT).

ISOLEPINKÄINEN *Lanius excubitor* Yksilömäärät kunnittain. AUR 1, DRA 1, HAL 2, KAA 4, KAR 1, KEM 2, KUS 4, MAS 3, MIE 3, MYN 1, NAA 1, NOU 1, PAI 2, PAR 5, PII 2, PRN 1, PÖY 1, RAI 2, SAU 1, SÄR 1, TAI 1, TUR 6, UUS 4, VEH 1. Yhteenlaskotimituksen jälkeen summaksi saadaan 51 lapinharakkaa.

PÄHKINÄHAKKI *Nucifraga caryocatactes* Joulukuulta ilmoitettiin 20, tammikuulta 17 sekä helmikuulta 10 hakkia. Ainoa yli kahden linnun paikka oli TUR Tavara-asema, jossa 1. ja 17.1. 3p (JTa).

NAAKKA *Corvus monedula* Määriä ilmoitettiin vain Turusta, mm. 9.1. TUR Yo-kylä a700 (PK) ja 24.1. TUR Topinoja 780 (AS, JSa).

MUSTAVARIS *Corvus frugilegus* RAI Raision Tehaitailla 2p 19.12.-3.1. (RHe), jonka jälkeen yksinäinen 2kv-lintu viihtyi paikalla ainakin 24.2. asti (RLi, SKu, ym). Muualta vain 17.2. LMK Köyliönkylä 1ad p vaakkuparvessa (PA, RLi).

VARIS *Corvus corone cornix* Suurin summa 30.11. TUR Topinoja 300 (AS, JSa).

KORPPI *Corvus corax* Ainoa ilmoitettu kertymä 28.2. DRA Hertzbölen kaatopaikka n.60 (SKu, JNo).

KOTTARAINEN *Sturnus vulgaris* TUR Topinojan maksimi 13.12. 48p (TN, HKo, ym), parvi pieneni talven loppua kohden, 23.2. enää 25p (KR). DRA Hertzbölen kaatopaikan 8 linnusta ainakin 7 kesti talven loppuun (HLi, SKu, JNo, ym), UUS Pietolan kolmesta linnusta kaksi havaittiin pitkälle helmikuuhun (PA, HHu, ym), KAA Veitenmäessä 8p 5.12.-3.1. (JNo, HL, SL, TA, JJJ, ym). Kaikki muut havainnot: HOU Kittuis 1 joulukuun loppuun (/Thak, Jarmo Ahveninen), MIE Kaskinen 1.-2.12. 4p (JSa, AS), 2.12. TUR Haliskylä 6p (Niina Laine), 5.12. PAR Centrum 10p (KOP, BB) ja TUR Martinmäki 4p (RM, SKu, HHu) sekä TUR Yo-kylä 2 (SKu), 6.12. TUR Ruissalon silta 3m (Johan Linden), 12.12. KUS Kivimaa 1 (AS, Kku) ja LOI Hulmi 1p (Jani Jokinen), 27.12. PAR keskusta 2p (JTe, Mika Sova), 23.1. MIE 1 (AS, JSa, RHe) sekä 6.2. RAI Metsä-Sylttilä 1p (RHe, HHu, RM, MN).

PIKKUVARPUNEN *Passer montanus* Kaikki havainnot: SAL Raivaajakadun enin 11p 10.12. (TN), NOU Aliskulman n.10p 13.1. (JTa), KOR kk:n 15.12. 4p (JHe), MIE Saarentien 7 20.2. (AKu, TaN). Muualta 8.11.-17.1. TUR Topinoja 1p (Hannu Ali-Eskola, HHu, ym), 23.12.-14.3. UUS Pietola 1p (PA, HKo, TLR, ym), 23.1. HOU Hyypeis 4p (JJN), 31.1. PAI Ahdetie 1p (RVk, HJ), 5.2. MIE keskusta 4p (RM), 13.2. NOU poliisiaseman piha 2p (/Thak, JM) ja 28.2. LOI Hulmi Kyttälä 2p (Jani Jokinen, Jarmo Jokinen).

VARPUNEN&PIKKUVARPUNEN *Passer domesticus x montanus* Kaikki havainnot: SAL Raivaajakatu 1.12. 2p ja 10.12. 1p (TN), 4.1. ja 26.2. PÖY Auvainen 1p (MT) sekä 17.1. DRA Taalinteidas 1k (AKu, HKI).

PEIPPO *Fringilla coelebs* Joulukuulla 23 peippoa, tammikuulla 15 ja helmikuulla 29. Suurimmat parvet 5.2. DRA Rosala 8p (RLi, JJJ) ja 25.2. Jurmo 6p.

JÄRRIFEIPPO *Fringilla montifringilla* Hyvä järritalvi. Joulukuussa noin 240, tammikuussa noin 160, sekä helmikuussa noin 120 lintua. Suurimmat parvet 5.12. TUR Korppolaismäki n.50 (HHu, SKu, RM) ja 6.1. KUS Poiskeri 46p (RHe, MLe, HP).

VIHERPEIPPO *Carduelis chloris* Suurin ilmoitettu parvi KAA keskusta vuodenvaihteessa 250p (VMI).

TIKLI *Carduelis carduelis* Määrät eivät erityisen suuria, eniten 26.-27.12. TUR Ävik 25p (TN, JTa) ja 2.1. Topinoja 30p (HHu, MN).

VIHERVARPUNEN *Carduelis spinus* Runsaasti liikkeellä, mm. 30.12. PII Yltöinen 600p (TN) ja 17.1. RYM Aasla 780p (LS).

HEMPO *Carduelis cannabina* Kaikki havainnot. TUR Topinojalla lintuja läpi talven, eniten 4.-5.12. 40p (TN). Muualta vain 6.12. UUS Pietola 4p (HLi, TA, SL), 22.12. TUR Yo-kylä ää (SKu), 8.1. TUR Yo-kylä 4 (SKu), 11.1. TUR Hirvensalo Slalom 55p (PA), 24.1. TUR Moikoinen 20p (JTe), 1.2. UUS kaatopaikka 17p (AKu, HKI) ja 11.2. UUS kaatopaikka 2p (RLi, PA).

VUORIHEMPO *Carduelis flavirostris* Kaikki havainnot: TUR Vuoksenkaskalla - Ruissalon Rantatiellä lintuja läpi talven, suurin määrä vasta 10.3. 30p (HA). TUR Topinojalla lintuja 29.11.-1.1., eniten 13.12. 12 (HA). Muuten vain RAI Metsä-Sylttilä 18.12.-31.1. 1p, paitsi 16.1. 4p (RHe), 26.1. KOR Jurmo 7p, 1.2. UUS kaatopaikka 1 (AKu, HKI), 6.2. MIE Koesama 1 (P Mäkelä, V Aalo) ja 21.2. NOU Aliskulma 4 kiert. (HKo, JLu, RLu, Ari Linna).

URPIAINEN Vihervarpusen tapaan pikkuparvia runsaasti liikkeellä. Suurimmasta päästä 2.12. RYM Aasla yht.1150p ja 23.1. KUS Viliskeri 360/3a (AS, JSa).

TUNDRAURPIAINEN Joulukuulta 11, tammikuulta 17 ja helmikuulta 11 turpoa. Eniten 6.12. RYM Aasla 5p (LS) ja 3.1. TUR Topinoja 5p (HA).

KIRJOSIIPIKÄPYLINTU *Loxia leucoptera* Kaikki havainnot: 5.12. MAR 1 (Markku Saarinen) ja MYN Kora 1ä (TT, PS, Niina Laine, Mikko Oivukka), 6.12. MAR 1m (Markku Saarinen), 25.12. NOU/LEM Pukkialon SE-reuna 1p (/Lv, Kim Roering) ja 13.1. UUS uimahalli 3p (/Thak, AoL).

PIKKUKÄPYLINTU Vaatimattomat suuret parvet 25.12. KUS Pohjolanniemi 30p (HHu, Kku, WV) ja 5.2. DRA Rosala 30 (RLi, JJJ).

TAVIOKUURNA Hyvä kuurnatalvi. UUS keskusta

Nockkavarpusia on nähty viime talvina mukavan runsaasti. Jouko Hakala, 20.2.1999, Turku Pitkämäki.

keräsi hyvin kuurnia ja katsauksentekijän huonon paikallistuntemuksen vuoksi parvia vaikea eritellä. UUS keskustan maksimit: joulukuu 47, tammikuu 27 ja helmikuu 48. Kaikki havainnot muualta: 4.12. LAI keskusta 10p (PA), 9.12. RYM Aasla 1p (LS), 12.12. KUS Pohjolanniemi 6p (AS, KKu), 24.12. KUS Laupunen 1p (HHu, KKu), 9.1. PAR Skråbbo 8p (Anders Öhman), 10.1. PYH Rihtniemi 28p (Jyrki Uotila), 11.1. MAR 10tie 3p (Oskari Härmä), 17.1. TUR Harittu 1ä (AKu), 23.1. TUR Ruissalo Honkapirtin ympäristö 2 (J Nurmi, C Glader, Linden Johan), 24.1. NAA Luolala n.15 (HKo), 28.1. TUR Ruissalo Kuuva 1p (J Järvi), 2.2. LAI keskusta 2p (TLr) ja NAA Ukko-Pekka - market 2p (PA), 6.2. NAA Kylpylä 15p (HKo, Arja Kormano) sekä TUR Ruissalo Kansanpuisto 1ä (/Lv, TT, PaS), 7.2. NAA Kylpylä 6p (TT, PK, Mikko Oivukka) sekä TUR Vähä-Heikkilä 4p (PK, TT, Mikko Oivukka), 8.-10.2. TUR Vähä-Heikkilä 20 (Niina Laine, KR), 10.2. NAA Soininen n.20 (RLi), 11.2. TUR Suikkila 10 (JTa) ja 13.2. PAR Kirjala 2 (HA).

NOKKAVARPUNEN *Coccothraustes coccothraustes* Joulukuussa 19, tammikuussa 37 ja helmikuussa 19 nokkanisseä. Suurimmat parvet 27.12. PAR Muddais 9 (JTe, Mika Sova), 21.1. TUR Ruissalo Kansanpuisto 16 (PA, ym), ja 21.2. PII keskusta 6p (AKu).

LAPINSIRKKU *Calcarius lapponicus* 31.1.-14.3. MIE koeasema 1p (BG, RK, PA, ym).

PULMUNEN *Plectrophenax nivalis* Kaikki havainnot Jurmon ulkopuolelta: 5.12. UUS Vasikkari 1 (PA), 18.1. LIE Suopohja a20 (JTa), 25.1. SAU Osmalahti 1NE (TN), 4.2. DRA Björkboda 2 (PT), 7.2. MIE Koeasema 5 (JIN), 21.2. DRA Björkboda 1p (HHu, KR, MN, Lauri Kapari), 23.2. LIE Hultti a115p (KR) ja 27.2. KOR Utö 1m (AKu). Jurmon maksimi 8.2. 50p.

KELTASIRKKU *Emberiza citrinella* Ylivoimaisesti suurin ilmoitettu parvi 13.2. DRA Björkboda 500-800p (AKu, HKI).

PAJUSIRKKU *Emberiza schoeniclus* Parhaat kertymät: 5.12. VEH Kemirantie 5 (PA) ja 26.-27.2. LEM Monnoinen yht. 5 (RLi, KR, JNo, SKu, McH).

Mietoisten lapinsirkku. Rainer Grönholm, 14.3.1999.

Turun lintutieteellinen yhdistys r.y.

Osoitemuistio 1999

HALLITUS/STYRELSE 1999

Puheenjohtaja/ordförande *Sampo Kunttu, YO-kylä 26 A 21, 20540 Turku, puh. (02) 237 1435, 040 564 9008, sähköposti: samiku@utu.fi

Varapuheenjohtaja/vice ordförande *Kalle Rainio, Sirkkalankatu 35 B 30, 20700 Turku, puh. (02) 251 8408, 040 585 0547, sähköposti: karrainio@utu.fi

Sihteeri/sekreterare *Markus Ahola, Kirkkokatu 19 B 8, 24100 Salo, puh. 0400 544 923, (02) 731 3503, sähköposti: mapeah@utu.fi

Rahastonhoitaja/kassör *Rasmus Mäki, Slottsgatan 9-11 D 80, 20100 Åbo, tel. (02) 250 4448, 0400 254 025, sähköposti: rmaki@abo.fi

Jäsenet/styrelse medlemmar
*Esko Gustafsson, Vanha Hämeentie 102, 20540 Turku, puh. (02) 237 5814, 266 1750 (työ), 050 339 9159, sähköposti: esko.gustafsson@vyh.fi
*Hannu Huhtinen, Rehtorinpellonkatu 4-6 C 508, 20500 Turku, puh. 040 541 4406, (02) 333 5917 (työ), sähköposti: hanhuhti@utu.fi

*Panu Kunttu, Rauhankatu 13 A 12, 20100 Turku, puh. (02) 230 4424, 0400 010 885, sähköposti: panukunttu@hotmail.com.

*Jorma Tenovuo, Rauhankatu 1 b A 14, 20100 Turku, puh. (02) 234 5045, (02) 333 8340 (työ), 050 596 0665, 040 828 781, (02) 333 8300 (fax), sähköposti: jorma.tenovuo@utu.fi.

*William Velmala, sähköposti: wvelmala@hotmail.com

JÄSENMAKSUT/MEDLEMSAVGIFTER:

Vuosijäsenmaksu 120mk, liittymisjäsenmaksu (uusilta jäseniltä) 50mk, ainaisjäsenmaksu 1800mk, perhejäsenmaksu 30mk, nuorisojäsenmaksu (alle 25 v.) 90mk.

Jäsenmaksut tilille Merita Lieto 234118-4535.

Jäsenet saavat lehden ilmaiseksi.

Jäsenrekisterin ylläpito:*Arto Kalliola, Kangaskuja 3, 20660 Littoinen, puh.(02) 246 2738 (koti), 040 591 5558, sähköposti: arto.kalliola@pp.inet.fi

JURMONLINTUASEMA/JURMOFÅGELSTATION:

Asemanhoitaja/stationsföreståndare *Mikael Nordström, Slottsgatan 53 E 174, 20100 Åbo, (02) 253 4227, 040 0445 234, sähköposti: mnordstrom@abo.fi

Lintuasemamaksut (jäseniltä 60mk/vuosi, ei-

jäseniltä 90mk/vuosi) tilille Merita Lieto 234118-4535.

RAUVOLAN LINTUASEMA/RAUVOLA FÅGELSTATION:

*Esa Lehikoinen, Saukonojantie 10, 20250 Turku, puh. (02) 254 6732, (02) 333 5772 (työ), 040 590 4945, faksi (02) 333 6550, sähköposti: esalehi@utu.fi

*Tapio Aalto, ks. alla

*Jyrki Normaja, ks. alla

ARKISTOT/ARKIVEN:

Lintuhavaintoarkisto *Sampo Kunttu, ks. yllä
Järvilintuarkisto *Asko Suoranta, Tiilentekijänkatu 3 b A 1, 20810 Turku, puh. (02) 244 6619, 0400 663 243

Suoarkisto *Antti Karlin, Suntholmantie 194, 23500 Uusikaupunki, puh. (02) 841 4418

TOIMIKUNNAT/KOMMITTEER:

Aluerariteettikomitea

*Puheenjohtaja Tapio Aalto, Juoksijankatu 8 F 52, 20360 Turku, puh. 0500 829 091, sähköposti: tapio.aalto@vyh.fi

*Sihteeri Jyrki Normaja, Vähä Hämeenkatu 5 B 26, 20500 Turku, puh. (02) 251 5902, 0400 526 412, sähköposti: jyrki.normaja@cultur.com

Petolintutoimikunta

*Seppo Pekkala, Vaskitorvenkatu 11 as 3, 20880 Turku, puh. (02) 235 4582

Nuorisosaosto

*Panu Kunttu, ks. yllä

TLY:N WWW-SIVUT/TLY:S WWW-SIDOR

Sivut ovat osoitteessa <http://www.org.utu.fi/yhd/birdclub/>

*Ylläpitäjä Hannu Allonen, Kuusikko 20, 21610 Kirjala, puh. (02) 458 8578 (koti), (02) 333 2574 (työ), 040 556 2811, sähköposti: hannu.allonen@leiras.fi

HAVAINTOJENILMOITTAMINEN/ÅTERSÄNDNING AV OBSERVATIONER:

*Sampo Kunttu, ks. yllä tai yhdistyksen postilokeroon, TLY r.y., PL 67, 20101 Turku

Havaintojen ilmoituspäivämäärät

kevähavainnot	31.8. mennessä
kesähavainnot	30.10. mennessä
syyshavainnot	31.1. mennessä
talvihavainnot	30.4. mennessä